

2008

SPRAWOZDANIE ROCZNE

INSPEKCJA JAKOŚCI HANDLOWEJ ARTYKUŁÓW ROLNO-SPOŻYWCZYCH

© Główny Inspektorat Jakości Handlowej
Artykułów Rolno-Spożywczych

REDAKCJA

Główny Inspektorat Jakości Handlowej
Artykułów Rolno-Spożywczych
ul. Wspólna 30
00-930 Warszawa
www.ijhars.gov.pl
sekretariat@ijhars.gov.pl

NADZÓR NAD REALIZACJĄ
Renata Turowicz

PROJEKT GRAFICZNY
Dziennikarska Agencja Wydawnicza
MEDIAPOLIS
ul. Foksal 16/18
00-372 Warszawa

Warszawa 2009

SKŁAD, DRUK I OPRAWA:

EXPOL, P. Rybiński, J. Dąbek, sp.j.
ul. Brzeska 4, 87-800 Włocławek
tel. (0-54) 232 37 23, e-mail: sekretariat@expol.home.pl

Spis treści

WSTĘP

I. DZIAŁALNOŚĆ IJHARS W 2008 ROKU

1. Najważniejsze informacje o IJHARS	10
2. Zadania IJHARS	11
3. Podstawowe dane liczbowe	15
4. Najważniejsze ustalenia z realizacji zadań	18
4.1. Kontrola jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych i środków produkcji na rynku krajowym	
4.2. Kontrole jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych w obrocie z zagranicą	
4.3. Zadania realizowane w ramach Wspólnej Polityki Rolnej	
• Kontrola i certyfikacja w rolnictwie ekologicznym	
• Kontrola produktów regionalnych i tradycyjnych	
• Kontrola ex-post	
• Zadania delegowane w ramach współpracy z agencjami płatniczymi	
• Potwierdzenie pochodzenia mięsa wołowego z dorosłego bydła płci męskiej	
• Rośliny energetyczne	
4.4. Zadania kontrolne związane z działalnością gospodarczą przedsiębiorcy	
• Ocena jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych na rynku krajowym	
• Kontrola domów składowych	
• Atestacja magazynów	
• Wydawanie opinii techniczno-technologicznych	
• Nadawanie uprawnień rzeczoznawcom	
5. Współpraca z innymi instytucjami	31
5.1. Współpraca z instytucjami międzynarodowymi	
• Współpraca z Komisją Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO	
• Współpraca z organami Unii Europejskiej	
• Współpraca z Europejską Komisją Gospodarczą ONZ	
5.2. Współpraca z instytucjami zagranicznymi	
5.3. Współpraca z instytucjami krajowymi	
• Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi	
• Ministerstwo Finansów	
• Inspekcja Handlowa	
• Agencja Rynku Rolnego	
• Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	
• Krajowa Stacja Chemiczno-Rolnicza	
• Instytut Przemysłu Mięsnego i Tłuszczowego	
• Krajowa Rada Winiarstwa i Miodosytnictwa	
• Polski Komitet Normalizacyjny	

- Polskie Centrum Akredytacji
- Inne instytucje

II. ORGANIZACJA I FUNKCJONOWANIE IJHARS W 2008 ROKU

1. Organizacja IJHARS	40
1.1. Struktura organizacyjna	
1.2. Baza laboratoryjna	
1.3. Kontrola graniczna	
2. Budżet IJHARS	43
3. Pracownicy IJHARS	
3.1. Zatrudnienie	
3.2. Rozwój zawodowy pracowników	
3. Pracownicy IJHARS	44
4. Pozostała działalność IJHARS	46
5. Zarządzanie jakością	47
6. Działalność informacyjna	48
6.1. Strona internetowa IJHARS	
6.2. Broszury informacyjne	
6.3. Współpraca z mediami	
6.4. Biuletyn Wiedza i Jakość	
6.5. Badania ankietowe	
7. Nadzór nad realizacją zadań IJHARS	50
7.1. Rozpatrywanie odwołań od decyzji administracyjnych	
7.2. Rozpatrywanie skarg	
7.3. Kontrola wewnętrzna	
7.4. Audyt wewnętrzny	

III. KIERUNKI DZIAŁANIA IJHARS W 2009 ROKU

SYNTETYCZNE WYNIKI KONTROLI

Syntetyczne wyniki kontroli planowych	64
• Mięso drobiowe	
• Wyroby cukiernicze	
• Napoje spirytusowe	
• Nawozy	
• Znakowanie wybranych artykułów rolno-spożywczych	
• Artykuły mleczne	
• Przetwory zbożowe	
• Ziemniaki	
• Napoje bezalkoholowe	
• Oliwa z oliwek	
• Ryby i przetwory rybne	
• Warunki chowu i tuczu gęsi owsianej	
• Przetwory owocowe i warzywne	

- Przyprawy
- Makaron
- Znakowanie jaj spożywczych
- Chmiel
- Wyroby winiarskie gronowe
- Pieczywo
- Świeże owoce i warzywa
- Przetwory z mięsa czerwonego
- Klasyfikacja tusz wołowych
- Klasyfikacja tusz wieprzowych
- Prawdliwość przekazywania danych rynkowych z rynku wołowiny

Syntetyczne wyniki kontroli doraźnych zleconych przez Głównego Inspektora Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych 86

- Mleko pasteryzowane, tłuszcz mleczny
- Koncentrat jabłkowy
- Artykuły mleczne

Syntetyczne wyniki kontroli doraźnych przeprowadzonych z inicjatywy wojewódzkich inspektorów IJHARS w 2008 roku 89

- Mięso czerwone i jego przetwory
- Ziarno zbóż i jego przetwory
- Pieczywo
- Mleko i jego przetwory
- Mięso drobiowe i jego przetwory
- Ryby i ich przetwory
- Świeże owoce i warzywa
- Przetwory owocowo-warzywne
- Wyroby cukiernicze
- Wyroby garmażeryjne
- Wprowadzanie nawozów do obrotu
- Kontrola innych artykułów rolno-spożywczych

DANE ADRESOWE

WOJEWÓDZKIE INSPEKTORATY JAKOŚCI HANDLOWEJ ARTYKUŁÓW ROLNO-SPOŻYWCZYCH 94

LABORATORIA SPECJALISTYCZNE GŁÓWNEGO INSPEKTORATU JAKOŚCI HANDLOWEJ ARTYKUŁÓW ROLNO-SPOŻYWCZYCH 95

foto: arimedia

Stanisław Kowalczyk, Główny Inspektor JHARS

Szanowni Państwo,

Mam przyjemność przekazać Państwu Sprawozdanie z działalności Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, w którym prezentujemy podsumowanie realizacji zadań za 2008 rok.

IJHARS w ramach urzędowej kontroli żywności w Polsce chroni nie tylko interesy konsumentów i producentów, ale również – jako wyspecjalizowana jednostka podległa Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi – uczestniczy w realizacji polityki żywnościowej kraju.

Urzędowa kontrola żywności, prowadzona przez IJHARS, to planowane działania inspekcyjne i kontrole wsparte wiarygodnymi badaniami laboratoryjnymi, to wspomaganie wdrażania dobrej praktyki przetwórstwa, dobrej praktyki laboratoryjnej, systemów zapewnienia jakości oraz upowszechnianie informacji w zakresie przepisów i wymagań dotyczących jakości handlowej.

Rok 2008 charakteryzował się zarówno zwiększoną skalą realizowanych zadań (głównie w zakresie kontroli ex-post oraz kontroli produktów ekologicznych i tradycyjnych) jak i rozszerzeniem działalności o nowe obszary. Wymienić tu

należy zadania wykonywane na rzecz polskich producentów (nadzór nad produkcją wina gronowego uzyskanego z upraw własnych przez polskich przedsiębiorców) oraz w ramach Wspólnej Polityki Rolnej (kontrola raportowania danych rynkowych przekazywanych Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi przez podmioty rynku rolnego działające w obszarach WPR).

Bieżącej realizacji ustawowych zadań – opisanych szczegółowo w niniejszym Sprawozdaniu, towarzyszyły w 2008 r. inne, ważne wydarzenia, mające znaczenie dla kraju, dla polskich producentów i konsumentów oraz dla Inspekcji.

Wydarzeniem międzynarodowym, w którym IJHARS była współorganizatorem, były obrady 26 Sesji Komitetu Koordynacyjnego FAO/WHO dla Europy (CCEURO). Sesję po raz pierwszy zorganizowano w Polsce, a honorowy patronat nad jej przebiegiem objął Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Przedmiotem obrad było między innymi funkcjonowanie krajowych systemów kontroli żywności oraz zasady tworzenia norm dotyczących produktów spożywczych, z przewidywanym udziałem konsumentów.

Ważnym wydarzeniem tej Sesji była nominacja Polski na koordynatora FAO/WHO dla Europy. Przedstawiciele Szwajcarii, doceniając dotychczasowe zaangażowanie naszego kraju w prace na forum Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO, zaproponowali kandydaturę Polski na Regionalnego Koordynatora FAO/WHO dla Europy. Funkcję Punktu Kontaktowego KKŻ FAO/WHO dla Polski pełni Główny Inspektorat JHARS.

Istotnym wydarzeniem dla Inspekcji w 2008 r. była nowelizacja ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych, której celem było dostosowanie przepisów krajowych do ostatnich regulacji wspólnotowych oraz wprowadzenie istotnych zmian wpływających na poprawę systemu kontroli jakości handlowej żywności i zwiększenie poziomu ochrony konsumentów. Znowelizowana ustawa zawiera definicję produktu zafaszerowanego, kładzie większy nacisk na skład wyrobu i jego oznakowanie. Nowe przepisy skonstruowano tak, aby w maksymalnym stopniu wyeliminować naruszanie prawa przez producentów żywności. Ustawa ma zapewnić przedsiębiorcom przestrzegającym prawo bezpieczeństwa ekonomiczne, wykluczyć nieuczciwą konkurencję, a konsumentom umożliwić wybór dobrego jakościowo i prawidłowo oznakowanego wyrobu.

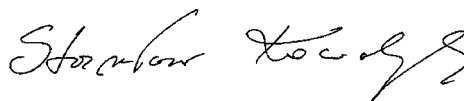
Analizując wydarzenia 2008 r. trudno pominąć uroczystość jubileuszu pięciolecia IJHARS, która była okazją do podsumowania działalności Inspekcji w tym okresie oraz przypomnienia etapów rozwoju Instytucji. Gośćmi specjalnymi jubileuszu był Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi, przedstawiciele Sejmu i Senatu, pracownicy Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, przedstawiciele terenowej administracji rządowej oraz instytucji ściśle współpracujących z IJHARS. Obchody pięciolecia były ważne

przede wszystkim dla pracowników Inspekcji, których zaangażowanie i wiedza nie pozostały bez wpływu na obecną pozycję i wizerunek IJHARS. Najbardziej zasłużonym wręczono „Medal za Długoletnią Służbę”, przyznawany przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

Oceniając działalność IJHARS na przestrzeni tych lat, w tym realizację zadań w 2008 r., z satysfakcją mogę stwierdzić, że osiągnięte wyniki świadczą o wyborze właściwego kierunku rozwoju Inspekcji, w oparciu o standardy kontroli, racjonalizację działania, modernizację laboratoriów oraz wdrażanie systemu zarządzania jakością. Osiągniętym wynikom towarzyszy świadomość dalszej, wytężonej pracy, mającej na celu utrzymanie osiągniętej pozycji i roli IJHARS, jako urzędu administracji publicznej.

Przekazując Sprawozdanie, dziękuję wszystkim, którzy przyczyniają się do rozwoju i umacniania naszej Instytucji – Pracownikom, Współpracownikom oraz Przyjaciółom Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych.

Stanisław Kowalczyk

Główny Inspektor Jakości Handlowej
Artykułów Rolno-Spożywczych

I. DZIAŁALNOŚĆ IJHARS W 2008 ROKU

1. Najważniejsze informacje o IJHARS

Inspekcja Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych (IJHARS), realizuje zadania określone w ustawie o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych oraz w innych ustawach i rozporządzeniach, zarówno krajowych jak unijnych.

Celem działania IJHARS jest:

- ▶ ochrona konsumentów i producentów, poprzez zapewnienie dostępu do rzetelnych informacji na temat artykułów rolno-spożywczych,
- ▶ zapobieganie nieuczciwym praktykom rynkowym,
- ▶ ułatwienie wymiany handlowej – zarówno z państwami trzecimi jak i na obszarze jednolitego rynku wewnętrznego UE,
- ▶ gwarantowanie rzetelności transakcji handlowych,
- ▶ promowanie dobrej praktyki produkcyjnej.

Zakres działania IJHARS obejmuje:

- ▶ nadzór nad jakością handlową artykułów rolno-spożywczych i środków produkcji na rynku krajowym,
- ▶ kontrolę jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych w obrocie z zagranicą,
- ▶ współdziałanie w realizacji zadań wynikających ze Wspólnej Polityki Rolnej,
- ▶ działania kontrolne związane z działalnością gospodarczą prowadzoną przez przedsiębiorcę,
- ▶ koordynację współpracy Polski z organizacjami międzynarodowymi zajmującymi się żywnością i jej obrotem.

Organami IJHARS są:

- ▶ Główny Inspektor Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, który kieruje działalnością IJHARS przy pomocy Głównego Inspektoratu JHARS,
- ▶ Wojewoda wykonujący zadania przy pomocy wojewódzkiego inspektora jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych jako kierownika wojewódzkiego inspektoratu JHARS.

W strukturze IJHARS funkcjonuje Główny Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, 16 wojewódzkich inspektoratów jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych oraz 11 nowoczesnie wyposażonych laboratoriów GIJHARS.

Zatrudnienie w IJHARS – według stanu na 31 grudnia 2008 r. – wyniosło 659 osób, w tym 467 pracowników (tj. 70,1%) uczestniczących bezpośrednio w realizacji czynności kontrolnych.

Budżet IJHARS w 2008 r. wyniósł ogółem 46.361,7 tys. zł.

Gwarancją wiarygodności, bezstronności i rzetelności IJHARS jest działanie w oparciu o:

- ▶ rozporządzenie (WE) nr 882/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie kontroli urzędowych przeprowadzonych w celu sprawdzenia zgodności z prawem paszowym i żywnościowym oraz regułami dotyczącymi zdrowia zwierząt i dobrostanu zwierząt,
- ▶ rozporządzenie (WE) 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiające ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołujące Europejski Urząd ds. bezpieczeństwa żywności oraz ustanawiające procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności,
- ▶ normę PN-EN ISO 9001:2000 Systemy zarządzania jakością. Wymagania – której wdrożenie pozwala na utrzymanie wysokiego poziomu jakości pracy na wszystkich etapach realizowanych zadań przez IJHARS,
- ▶ normę PN-EN ISO/IEC 17025:2005 „Ogólne wymagania dotyczące kompetencji laboratoriów badawczych i wzorcowych”.

Celem działania IJHARS jest ochrona konsumentów i producentów, poprzez zapewnienie dostępu do rzetelnych informacji na temat artykułów rolno-spożywczych,

2. Zadania IJHARS

2.1 Zadania w ramach nadzoru nad jakością handlową artykułów rolno-spożywczych oraz środkami produkcji na rynku krajowym:

- ▶ kontrola jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych oraz warunków składowania i transportu¹ polega na sprawdzeniu czy artykuły rolno-spożywcze spełniają wymagania jakości handlowej określone w przepisach oraz dodatkowe wymagania, jeżeli ich spełnienie zostało zadeklarowane przez producenta, a także czy ich składowanie lub transport zapewnią zachowanie właściwej jakości handlowej,
- ▶ nadzór nad rynkiem owoców i warzyw² obejmuje kontrolę jakości handlowej świeżych owoców i warzyw na rynku wewnętrznym jak i importowanych lub eksportowanych do państw trzecich, na wszystkich etapach wprowadzania do obrotu, w zakresie ich zgodności z wymaganiami jakościowymi określonymi w przepisach Unii Europejskiej; IJHARS zobowiązana jest także do przekazywania Komisji Europejskiej okresowych informacji o wynikach kontroli świeżych owoców i warzyw posiadających dokumenty z zatwierdzonych państw trzecich oraz ilości produktów importowanych niezgodnych ze standardami,
- ▶ nadzór nad rynkiem wina³ obejmuje kontrolę jakości handlowej wyrobów winiarskich w produkcji i obrocie międzynarodowym, poświadczanie dokumentów VI1 oraz VI2 – w przypadku importu win z krajów trzecich oraz dokumentów towarzyszących przesyłkom moszczu gronowego i koncentratu moszczu

gronowego objętych pomocą finansową, wydawanie opinii techniczno-technologicznych w zakresie wyrobu lub rozlewu wyrobów winiarskich niezbędnych do uzyskania przez przedsiębiorcę wpisu do rejestru MRiRW; nowelizacja przepisów⁴ umożliwiła małym przedsiębiorcom produkcję wina gronowego uzyskanego z winogron pochodzących z upraw własnych, bez konieczności prowadzenia składu podatkowego; wprowadzone zmiany rozszerzyły zakres zadań ustawowych IJHARS o sprawowanie nadzoru nad procesami enologicznymi, tj.: wzbogacaniem, odkwaszaniem i słodzeniem wina oraz kontrolę wycofywania produktów ubocznych powstałych przy jego wyrobieniu,

- ▶ kontrola jakości oliwy z oliwek⁵ obejmuje kontrolę jakości handlowej oliwy oraz przekazywanie Komisji Europejskiej, za pośrednictwem MRiRW, danych analitycznych dotyczących badań jakości handlowej oliwy z oliwek i informacji o liczbie i rodzaju stwierdzonych nieprawidłowości i zastosowanych sankcjach,
- ▶ nadzór nad jakością mięsa drobiowego⁶ obejmuje kontrolę jakości i etykietowania mięsa drobiowego pod kątem stosowania środków zatrzymujących wodę oraz przekazanie Komisji Europejskiej informacji o wynikach kontroli,

¹ ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (Dz. U. z 2005 r., Nr 187, poz. 1577 z późn. zm.),

² ustawa z dnia 19 grudnia 2003 r. o organizacji rynku owoców i warzyw, rynku chmielu, rynku tytoniu oraz rynku suszu paszowego (Dz. U. z 2003r., Nr 35, poz. 2221 z późn. zm.),

³ ustawa z dnia 22 stycznia 2004 r. o wyrobieniu i rozlewie wyrobów winiarskich, obrocie tymi wyrobami i organizacji rynku wina (Dz. U. z 2004 r., Nr 34, poz. 29 z późn. zm.) oraz przepisy Unii Europejskiej, w tym głównie rozporządzenia Rady (WE) Nr 1493/1999 z dnia 17 maja 1999 r. (Dz. Urz. WE L179 z 14.07.1999 r.),

⁴ ustawa z dnia 10 lipca 2008 r. o zmianie ustawy i podatku akcyzowym oraz ustawy o wyrobieniu i rozlewie wyrobów winiarskich, obrocie tymi wyrobami i organizacji rynku wina (Dz. U. Nr 145, poz. 915),

⁵ rozporządzenie Komisji nr 2568/91 z dnia 11 lipca 1991 r. w sprawie właściwości oliwy z oliwek i oliwy z wyciżczonych oliwek oraz w sprawie odpowiednich metod analiz (Dz. U. L 248 z 5.9.1991 z późn. zm.) oraz rozporządzenie Rady (WE) nr 1234/2007 z dnia 22 października 2007 r. ustanawiające wspólną organizację rynków rolnych oraz przepisy dotyczące niektórych produktów rolnych (Dz. Urz. UE I 299 z 16.11.2007, str.1),

⁶ ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej... oraz rozporządzenie Komisji nr 543/2008 z dnia 16 czerwca 2008 r. wprowadzające szczegółowe przepisy wykonawcze do rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w sprawie niektórych norm handlowych w odniesieniu do mięsa drobiowego (Dz. Urz. WE L 157, z 17.06.2008 r. str.46),

- ▶ certyfikacja chmielu i produktów chmielowych⁷ obejmuje kontrolę jednolitości odmianowej plantacji chmielu, znakowanie opakowań chmielu i produktów chmielowych, wydanie certyfikatu na chmiel lub produkt chmielowy, prowadzenie ewidencji umów kontraktacji, dostawy i sprzedaży chmielu oraz ilości wydanego chmielu; realizacja tego zadania zobowiązuje IJHARS do przekazywania Komisji Europejskiej okresowych informacji przede wszystkim w zakresie: ośrodków certyfikacji chmielu, powierzchni upraw chmielu, liczby plantatorów chmielu, ilości: chmielu objętego umowami, dostarczonego, średnich cen chmielu i średnich kosztów przygotowania, składowania i sprzedaży, a także zawartości alfa-kwasów i stosowanej metody kontroli wilgotności względnej chmielu,
- ▶ nadzór nad krajowym systemem klasyfikacji tusz wołowych i wieprzowych w systemie EUROP⁸ obejmuje kontrolę prawidłowości klasyfikacji zwierząt rzeźnych przez rzeczoznawców, a także przekazywanie raportów do Komisji Europejskiej w zakresie liczby tusz uzyskanych z uboju bydła w poszczególnych klasach uformowania i otłuszczenia oraz kontroli klasyfikacji tusz wołowych,
- ▶ nadzór nad rynkiem nawozów⁹ obejmuje kontrolę wprowadzania do obrotu oraz jakości nawozów produkcji krajowej, z innych krajów UE oraz importo-

wanych z krajów trzecich pod kątem przestrzegania wymagań jakościowych określonych w przepisach krajowych i UE,

2.2 Zadania w ramach kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych w obrocie z zagranicą

- ▶ kontrola jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych przywożonych z zagranicy¹⁰ polega na: sprawdzeniu dokumentów umożliwiających identyfikację artykułu oraz świadczących o jego jakości handlowej, sprawdzeniu opakowania, oznakowania, prezentacji, warunków przechowywania towaru i jego transportu oraz dokonaniu oględzin, pobraniu próbek oraz ich ocenie i badaniach laboratoryjnych, ustaleniu klasy jakości handlowej, a także sprawdzeniu sposobu produkcji lub przebiegu procesu technologicznego, o ile wynika to z odrębnych przepisów,
- ▶ kontrola jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych wywożonych za granicę¹¹ dotyczy świeżych owoców i warzyw objętych standardami UE; jakość handlowa pozostałych artykułów rolno-spożywczych przeznaczonych na eksport sprawdzana jest na wniosek przedsiębiorcy w ramach oceny jakości handlowej; ocena jakości handlowej wykonywana jest również dla artykułów rolno-spożywczych przeznaczonych na rynek krajowy,

2.3 Zadania realizowane w ramach Wspólnej Polityki Rolnej

- ▶ nadzór nad jednostkami certyfikującymi w rolnictwie ekologicznym¹² obejmuje kontrolę upoważnionych przez MRiRW jednostek certyfikujących w ich siedzibach, sprawdzanie prawidłowości kontroli przeprowadzonych przez inspektorów jedno-

⁷ ustawa z dnia 19 grudnia 2003 r. o organizacji rynku owoców i warzyw, rynku chmielu, rynku tytoniu oraz rynku suszu paszowego (Dz. U. z 2003r., Nr 35, poz. 2221 z późn. zm.), w powiązaniu z przepisami UE, tj. rozporządzeniem Rady (EWG) Nr 1234/07 z dnia 22 października 2007 r. ustanawiające wspólną organizację rynków rolnych oraz przepisy szczegółowe dotyczące niektórych produktów rolnych (Dz. Urz. UE L 299 z 16.11.2007 r. str. 1) oraz rozporządzeniem Komisji (WE) Nr 1850/2006 r. z dnia 14 grudnia 2006 r. ustanawiające szczegółowe zasady certyfikacji chmielu i produktów chmielowych (Dz. Urz. L 355 z 15.12.2006 r. z późn. zm.),

⁸ ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (Dz. U. z 2005 r., Nr 187, poz. 1577 z późn. zm.) oraz przepisy wykonawcze do tej ustawy, w powiązaniu z przepisami Unii Europejskiej, tj. rozporządzeniem Rady (EWG) Nr 1234/07 z dnia 22 października 2007 r. ustanawiające wspólną organizację rynków rolnych oraz przepisy szczegółowe dotyczące niektórych produktów rolnych (Dz. Urz. UE L 299 z 16.11.2007 r. str. 1) oraz rozporządzeniem Komisji (WE) nr 1249 z dnia 10 grudnia 2008 r. ustanawiającym szczegółowe zasady wdrożenia wspólnotowych skal klasyfikacji tusz wołowych, wieprzowych i baranich oraz raportowania ich cen (Dz. Urz. WE L 337 z 16.12.2008 r.),

⁹ ustawa z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu (Dz. U. 2007 Nr 147 poz. 1033),

¹⁰ ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów ...,

¹¹ ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów ...,

¹² ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o rolnictwie ekologicznym (Dz. U. z 2004 r., Nr 93, poz. 898 z późn. zm.) oraz rozporządzenie Rady Nr 2092/91/EWG z dnia 24 czerwca 1991 r. w sprawie produkcji ekologicznej produktów rolnych oraz znakowania produktów rolnych i środków spożywczych (Dz. Urz. WE L198 z 22.07.1991 r. z późn. zm.),

stek certyfikujących w gospodarstwach rolnych prowadzących produkcję metodami ekologicznymi i w przetwórnictwach produktów rolnictwa ekologicznego, pobieranie próbek z surowców i z produktów ekologicznych w ramach czynności sprawdzających; ponadto IJHARS:

- gromadzi oraz udostępnia podmiotom zainteresowanym informacje o producentach w rolnictwie ekologicznym,
 - upoważnia importerów do przywozu produktów rolnictwa ekologicznego z państw trzecich nie wymienionych na liście Komisji Europejskiej,
 - przyjmuje Zgłoszenia działalności od producentów zamierzających podjąć działalność w zakresie rolnictwa ekologicznego,
- ▶ nadzór nad systemem ochrony produktów regionalnych i tradycyjnych¹³ polega na sprawowaniu nadzoru nad prywatnymi jednostkami certyfikującymi oraz przeprowadzaniu kontroli zgodności procesu produkcji produktów rolnych i środków spożywczych posiadających chronioną nazwę pochodzenia, chronione oznaczenie geograficzne lub będących gwarantowanymi tradycyjnymi specjalnościami ze specyfikacją, jak również dokonywaniu urzędowej kontroli tych produktów,
 - ▶ kontrola ex-post^{14,15} - kontrola następcza w przedsiębiorstwach handlowych otrzymujących, za pośrednictwem agencji płatniczych, środki płatnicze z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) w rolnictwie, ma na celu ustalenie prawidłowości wykonania transakcji stanowiących część systemu finansowania,
 - ▶ zadania delegowane przez Agencję Rynku Rolnego¹⁶ obejmują czynności kontrolne realizowane przez inspektorów wojewódzkich inspektoratów IJHARS oraz analizy laboratoryjne wykonywane przez laboratoria Głównego Inspektoratu,

- ▶ kontrola mięsa wołowego pochodzącego z dorosłego bydła płci męskiej¹⁷, w wyniku której wydawane jest zaświadczenie, będące dokumentem uprawniającym do otrzymania refundacji wywozowych, zgodnie z przepisami UE¹⁸,
- ▶ kontrola wprowadzania do obrotu mięsa pochodzącego z bydła w wieku do 12 miesięcy¹⁹ polega na sprawdzaniu w zakładach ubojowych i przetwórczych prawidłowości: oznaczania mięsa wołowego kategoriami na każdym etapie produkcji i wprowadzania do obrotu, stosowania określonego opisu handlowego, pod którym mięso jest sprzedawane, prowadzenia rejestrów bydła, zgodnie z wymaganym zakresem, informacji; realizacja zadania nałożona została na IJHARS znowelizowaną ustawą o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych, która weszła w życie z dniem 18 grudnia 2008 r.,
- ▶ kontrola raportowania danych rynkowych²⁰ polega na kontroli rzetelności informacji w zakresie poziomu cen i wielkości obrotów, przekazywanych Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi przez podmioty rynku rolnego działające w obszarach objętych Wspólną Polityką Rolną; kontrole w tym zakresie rozpoczęły się od 2008 r.,

2.4 Zadania związane z działalnością gospodarczą przedsiębiorcy

- ▶ ocena jakości handlowej²¹ dla artykułów rolno-spożywczych w obrocie krajowym wykonywana jest na

¹³ ustawa z dnia 17 grudnia 2004 r. o rejestracji i ochronie nazw i oznaczeń produktów rolnych i środków spożywczych oraz o produktach tradycyjnych (Dz. U. z 2005 r. Nr 10 poz. 68 z późn. zm.),

¹⁴ ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (Dz. U. z 2005 r., Nr 187, poz. 1577 z późn. zm.),

¹⁵ rozporządzenie Rady (WE) Nr 485/2008 z dnia 26 maja 2008 r. w sprawie kontroli przez Państwa Członkowskie transakcji stanowiących część systemu finansowania przez Europejski Fundusz Rolniczy Gwarancji (Dz. Urz. UE L 143 z 03.06.2008 r.),

¹⁶ ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów ...,

¹⁷ ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów ...,

¹⁸ rozporządzenie Komisji (WE) Nr 433/2007 z dnia 20 kwietnia 2007 r. ustanawiającym warunki przyznawania specjalnych refundacji eksportowych w sektorze wołowiny i cielęciny, rozporządzenie Komisji (EWG) Nr 1359/2007 z 21 listopada 2007 r. ustanawiającym warunki udzielania specjalnych refundacji wywozowych do niektórych elementów odkostnionego mięsa wołowego (Dz. Urz. WE L104 z 21.04.2007 r.),

¹⁹ ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (Dz. U. z 2005 r., Nr 187, poz. 1577 z późn. zm.) oraz rozporządzenie Rady Nr 1234/2007 z dnia 22 października 2007 r. w sprawie wspólnej organizacji rynków rolnych oraz przepisy szczegółowe dotyczące niektórych produktów rolnych (Dz. Urz. UE L 299 z 16.11.2007 z późn. zm.),

²⁰ ustawy z dnia 30 marca 2001 r. o rolniczych badaniach rynkowych (Dz. U. z 2001 r., Nr 42, poz. 471),

²¹ ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów ...,

wniosek przedsiębiorcy; pozytywny wynik kontroli jest podstawą wydania przez IJHARS świadectwa jakości handlowej, potwierdzającego jakość ocenianego artykułu rolno-spożywczego; świadectwo jakości handlowej wymagane jest również w przypadku korzystania z kredytu NT, udzielonego przez ARiMR; IJHARS przeprowadza także ocenę jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych dostarczanych dla wojska,

- ▶ zwalnianie podmiotów z obowiązku znakowania jaj w przypadku ich kierowania do przemysłu spożywczego bezpośrednio z miejsca produkcji²² dokonywane jest w drodze decyzji administracyjnej na wniosek przedsiębiorcy; informacje o planowanych wysyłkach jaj zwolnionych ze znakowania przekazywane są przez Głównego Inspektora JHARS właściwym organom państw członkowskich UE; realizacja zadania nałożona została na IJHARS znowelizowaną ustawą o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych, która weszła w życie z dniem 18 grudnia 2008 r.,
- ▶ kontrola domów składowych²³ polega na okresowym (co 6 miesięcy) sprawdzaniu działalności przedsiębiorstw składowych wpisanych do rejestru Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi; w 2008 r. żadne przedsiębiorstwo nie zgłosiło działalności związanej z prowadzeniem domów składowych,
- ▶ atestacja magazynów²⁴ wykonywana jest na wniosek przedsiębiorcy prowadzącego działalność w zakresie przechowalnictwa (cukru, nasion rzepaku i ziarna zbóż); pozytywny wynik kontroli w zakresie warunków technicznych magazynowania potwierdza świadectwo atestacji magazynu wydane przez WIJHARS, które jest podstawą do uzyskania kredytu preferencyjnego przez przedsiębiorcę prowadzącego działalność przechowalniczą,
- ▶ wydawanie opinii techniczno-technologicznych²⁵ w zakresie wyrobu i rozlewu wyrobów winiarskich, następuje w przypadku potwierdzenia spełnienia

przez przedsiębiorcę warunków wdrożenia systemu wewnętrznej kontroli wyrobu lub rozlewu wyrobów winiarskich, posiadania planu zakładu, wyznaczenia osoby odpowiedzialnej za kontrolę jakości tych wyrobów oraz dysponowania odpowiednimi obiektami budowlanymi; pozytywna opinia IJHARS jest dokumentem niezbędnym do uzyskania przez przedsiębiorcę wpisu do rejestru prowadzonego przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi,

- ▶ nadawanie uprawnień rzeczoznawcom²⁶ polega na potwierdzeniu wiedzy praktycznej i teoretycznej w zakresie pobierania próbek, ustalania klas jakości oraz sposobu produkcji określonych artykułów rolno-spożywczych osób starających się o uzyskanie uprawnień lub potwierdzających okresowo (co 3 lata) nabyte uprawnienia,

2.5 Współpraca z instytucjami

- ▶ międzynarodowymi:
 - Komisją Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO,
 - Europejską Komisją Gospodarczą ONZ – Grupą Roboczą ds. Norm Jakościowych dla Produktów Rolnych (WP.7),
 - Organizacją Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) - systemem stosowania Międzynarodowych Norm na Owoce i Warzywa,
- ▶ organami Unii Europejskiej:
 - Komisją Europejską,
 - Radą Unii Europejskiej,
- ▶ krajowymi:
 - wojewódzkie organy administracji rządowej,
 - organy innych inspekcji,
 - urzędy celne,
 - Państwowa Policja,
 - jednostki samorządu terytorialnego,
 - państwowe jednostki organizacyjne realizujące politykę rolną państwa.

²² ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów ...,

²³ ustawa z dnia 16 listopada 2000 r. o domach składowych oraz o zmianie Kodeksu cywilnego, Kodeksu postępowania cywilnego i innych ustaw (Dz. U. z 2000 r., Nr 114, poz. 1191),

²⁴ rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 20 maja 2003 r. w sprawie szczegółowych zasad, zakresu i trybu udzielania dopłat do oprocentowania kredytów na cele rolnicze (Dz. U. z 2003 r., Nr 99, poz. 909),

²⁵ ustawa z dnia 22 stycznia 2004 r. o wyrobie i rozlewie wyrobów winiarskich, obrocie tymi wyrobami i organizacji rynku wina (Dz. U. z 2004 r., Nr 34, poz.292 z późn. zm.),

²⁶ ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (Dz. U. z 2005 r., Nr 187, poz. 1577 z późn. zm.).

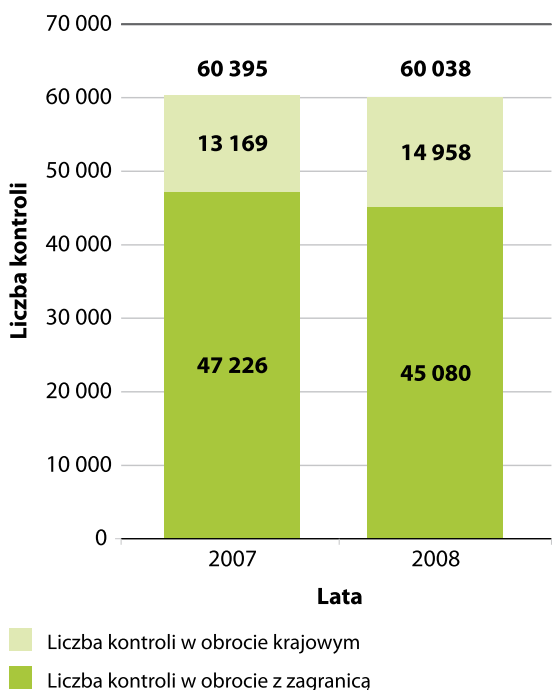
3. Podstawowe dane liczbowe

Realizując zadania ustawowe IJHARS przeprowadziła w 2008 r. ogółem 60.038 czynności kontrolnych, w tym:

- ▶ 14.958 (tj. 24,9%) kontroli i innych czynności na rynku krajowym, realizowanych w zakresie jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych, w ramach sprawowanego nadzoru oraz zadań określonych w odrębnych ustawach,
- ▶ 45.080 (tj. 75,1%) kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych w obrocie z zagranicą.

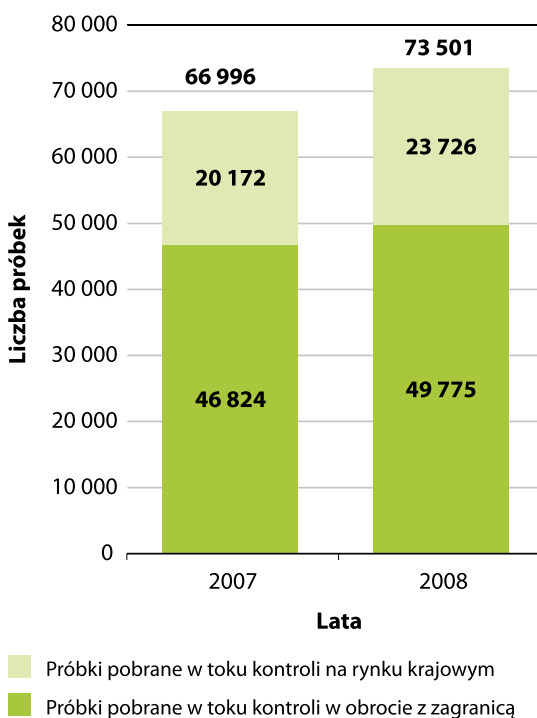
W porównaniu do 2007 r. (rysunek 1) liczba przeprowadzonych czynności kontrolnych ogółem zmniejszyła się o 357, tj. o 0,6%, przy spadku kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych w obrocie z zagranicą o 2.146 (tj. 4,5%) oraz wzroście kontroli na rynku krajowym o 1.789 (tj. 13,6%).

RYСУNEK 1.
Liczba kontroli przeprowadzonych przez IJHARS w 2007 r. i 2008 r.

W 2008 r. IJHARS pobrała do badań w zakresie jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych 73.501 próbek, w tym 23.726 (tj. 32,3%) w toku kontroli na rynku krajowym i 49.775 (tj. 67,7%) w obrocie z zagranicą. Badaniem organoleptycznym oceniono jakość handlową 62.077 próbek (tj. 84,5%), przy czym dotyczyło to w większym stopniu kontroli towarów w obrocie z zagranicą (49.336 próbek). W laboratoriach IJHARS zbadano 9.732 próbki (12,0%), wykonując 49.221 oznaczeń parametrów jakościowych. W porównaniu do 2007 r. liczba próbek artykułów rolno-spożywczych pobranych do badań w 2008 r. wzrosła o 6.505, tj. o 9,7% (rysunek 2).

RYСУNEK 2.
Liczba próbek artykułów rolno-spożywczych pobranych przez IJHARS do badań w 2007 r. i 2008 r.

Badania laboratoryjne wykazały jakość handlową niezgodną z wymogami lub deklaracją producenta w przypadku 652 próbek, tj. ok. 7,0% ogółu zbadanych przez laboratoria IJHARS.

DZIAŁALNOŚĆ IJHARS W 2008 ROKU

W wyniku kontroli w zakresie jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych na rynku krajowym i w obrocie z zagranicą wojewódzcy inspektorzy JHARS (tabela 1 i 2):

- ▶ skierowali 273 wnioski do organów kontroli finansowej o odprowadzenie do budżetu Państwa, przez skontrolowanych przedsiębiorców, kwot nienależnych i kar dodatkowych za wprowadzanie do obrotu artykułów rolno-spożywczych o pogorszonej jakości handlowej na ogólną kwotę 1.429.117 zł,
- ▶ ukarali grzywną w drodze mandatu karnego 2.432 osoby na ogólną kwotę 567.030 zł (podstawy prawne nałożonych grzywien przedstawiono w tabeli 1),
- ▶ wydali 2.227 decyzji administracyjnych, obejmując nimi 4.785,1 t, 1.326,7 hl oraz 480.030 sztuki, zakwestionowanych artykułów rolno-spożywczych o wartości 8.874.200 zł, w tym 32 decyzje administracyjne dotyczyły towarów w obrocie z zagranicą,
- ▶ obciążyli 1.856 przedsiębiorców kosztami kontroli i badań laboratoryjnych, w związku z niewłaściwą jakością handlową kontrolowanych artykułów rolno-spożywczych, na kwotę ogółem 347.868 zł,
- ▶ skierowali 78 wniosków do sądów grodzkich,
- ▶ skierowali do organów ścigania 14 spraw dotyczących zafałszowania artykułów rolno-spożywczych, głównie: przetworów mlecznych, przetworów mięsnych i miodu.

TABELA 1
Rodzaje sankcji zastosowanych w wyniku kontroli przeprowadzonych przez IJHARS w 2007 r. i 2008 r.

Rodzaje sankcji	Rok działalności		zmiana w % (3:2)
	2007	2008	
1	2	3	4.
Liczba osób ukaranych grzywną w drodze mandatu karnego	2 218	2 432	+ 9,6
Liczba wydanych decyzji administracyjnych	2 517	2 227	- 11,5
Liczba wniosków skierowanych do urzędów skarbowych	180	273	+ 51,7
Liczba przedsiębiorców obciążonych kosztami czynności kontrolnych i badań laboratoryjnych	1 448	1 856	+ 28,2
Liczba wniosków skierowanych do sądów grodzkich	39	78	+ 2 krotnie
Liczba wniosków do organów ścigania	8	14	+ 75,0
Liczba sankcji ogółem	6 410	6 880	+ 7,3

DZIAŁALNOŚĆ IJHARS W 2008 ROKU

W porównaniu do 2007 r. liczba sankcji zastosowanych w 2008 r. wzrosła o 470 (tj. o 7,3%) i dotyczyła głównie liczby wniosków skierowanych do sądów grodzkich, organów ścigania i urzędów skarbowych, a także liczby

przedsiębiorców obciążonych kosztami kontroli i badań laboratoryjnych, w związku z niewłaściwą jakością handlową kontrolowanych artykułów rolno-spożywczych.

TABELA 2

Wartość sankcji zastosowanych w wyniku kontroli przeprowadzonych przez IJHARS w 2007 r. i 2008 r.

Wartość zastosowanych sankcji	Rok działalności		zmiana w % (3:2)
	2007	2008	
1	2	3	4.
Kwota grzywien nałożonych w drodze mandatu karnego	485 390	567 030	+ 16,8
Wartość towarów objętych decyzjami administracyjnymi	13 261 300	8 968 300	- 32,4
Wartość kwot nienależnych i kar określonych we wnioskach do urzędów skarbowych	308 603	1 429 117	+ ok. 5 krotnie
Obciążenia przedsiębiorców kosztami czynności kontrolnych i badań laboratoryjnych	357 183	347 868	- 2,6
Ogółem sankcje (zł)	14 434 430	11 312 315	-21,6

Finansowym miernikiem skutków kontroli przeprowadzonych przez IJHARS w 2008 r. jest kwota 11.312.315 zł (tj. 24,4% rocznego budżetu Inspekcji). W porównaniu do 2007 r. kwota sankcji karnych zastosowanych w 2008 r. zmniejszyła się o 21,6%.

4. Najważniejsze ustalenia z realizacji zadań

4.1 Kontrola jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych i środków produkcji na rynku krajowym

Kontrole planowe

Tematy kontroli planowych określa Roczny ramowy plan kontroli, opracowywany co roku na podstawie analizy ryzyka opartej na wynikach kontroli z poprzednich lat, propozycjach zgłaszanych przez MRiRW, instytucje współpracujące z IJHARS oraz wojewódzkie inspektoraty JHARS. Szczegółowy zakres kontroli realizowanych przez wojewódzkie inspektoraty JHARS, określany jest w Programach kontroli planowych zatwierdzanych przez Głównego Inspektora JHARS.

Zgodnie z Rocznym ramowym planem kontroli na 2008 r. kontrole planowe dotyczyły:

- 1) jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych w zakresie zgodności z obowiązującymi przepisami oraz deklaracją producenta, w tym: świeżych owoców i warzyw, przetworów mlecznych, przetworów z mięsa czerwonego, przetworów rybnych, przetworów zbożowych, przetworów owocowo-warzywnych, mięsa drobiowego, wyrobów spirytusowych, win gronowych, soków owocowych, napojów bezalkoholowych, pieczywa, makaronu, ziemniaków, wyrobów cukierniczych, oliwy z oliwek, przypraw,
- 2) znakowania artykułów rolno-spożywczych, w tym: przetworów drobiowych, jaj spożywczych, produktów seropodobnych i mlekopodobnych, soków i nektarów, fermentowanych napojów winiarskich, koncentratów spożywczych, herbatek owocowych, herbaty, kawy rozpuszczalnej oraz mieszanki kawy naturalnej ze zbożową, zabielaaczy do kawy, miodu, majonezu,
- 3) certyfikacji chmielu i produktów chmielowych, wprowadzania do obrotu nawozów, klasyfikacji tusz wołowych i wieprzowych w systemie EUROP, potwierdzania pochodzenia mięsa wołowego od dorosłych osobników męskich, potwierdzania prawidłowości raportowania cen wołowiny, warunków chowu i tuczu gęsi, obecności GMO w przetworach kukurydzianych, sojowych i w ziemniakach.

Kontrole doraźne

Tematyka kontroli doraźnych, zleconych w 2008 r. przez Głównego Inspektora JHARS obejmowała:

- 1) jakość handlową koncentratu jabłkowego,
- 2) jakość handlową mleka pasteryzowanego i masła,
- 3) jakość handlową artykułów mlecznych.

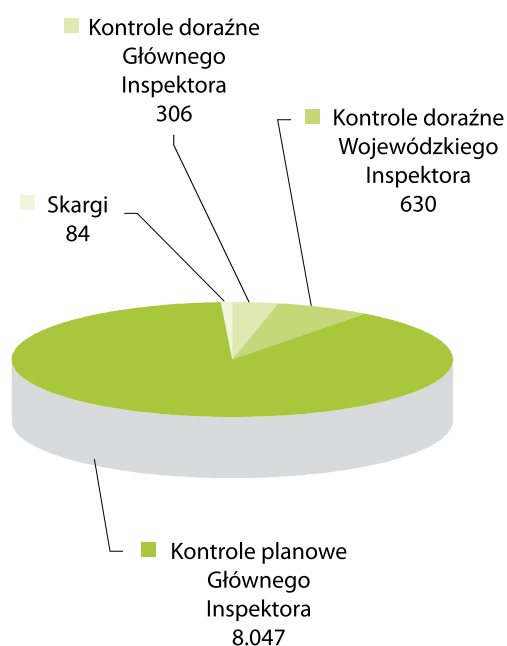
Kontrole doraźne przeprowadzone z inicjatywy wojewódzkich inspektorów JHARS dotyczyły głównie jakości handlowej: przetworów z mięsa czerwonego, drobiu, ryb, przetworów zbożowych, mleka i jego przetworów, świeżych owoców i warzyw, przetworów owocowo-warzywnych, wyrobów cukierniczych i garmażeryjnych oraz wprowadzania do obrotu nawozów.

Z ogólnej liczby 9.067 kontroli na rynku krajowym, 8.047 (tj. 88,8%) zrealizowano w trybie kontroli planowych zatwierdzonych przez Głównego Inspektora, natomiast 1.020 (tj. 11,2%) jako kontrole doraźne, w tym 306 na

polecenie Głównego Inspektora, 630 z inicjatywy wojewódzkich inspektorów oraz 84 w ramach rozpatrzenia skarg skierowanych do IJHARS (rysunek 3).

RYSUNEK 3.
Liczba kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych na rynku krajowym, przeprowadzonych przez IJHARS w 2008 r.

Liczba kontroli ogółem 9.067

Wyniki kontroli na rynku krajowym

W wyniku kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych, przeprowadzonych na rynku krajowym w 2008 r. stwierdzono:

- 1) 9,4% skontrolowanych partii wyrobów posiadało jakość niezgodną z przepisami o jakości handlowej oraz z deklaracją producenta; najczęściej kwestionowano jakość handlową: miodów pitnych (50,0% skontrolowanych partii), tłuszczu mlecznego (41,0%), mleka pasteryzowanego (38,0%), bułki tartej (27,6%), ziemniaków (24,0%), ryb i przetworów rybnych (20,2%),
- 2) producenci dążąc do zmniejszenia kosztów produkcji, dokonywali zafalszowań różnego rodzaju artykułów rolno-spożywczych, m.in. poprzez stosowanie tańszych surowców; zafalszowania dotyczyły głównie:
 - ▶ tłuszczu mlecznego (6,1% skontrolowanych partii), serów twarogowych (4,4%), w których

stwierdzono zawartość tłuszczów obcych oraz mleka pasteryzowanego zafalszowanego wodą (3,1%),

- ▶ pieczywa, do wypieku którego używano niedozwolonego karmelu (8,8%),
 - ▶ oliwy z oliwek, którą fałszowano przez dodanie rafinowanego oleju roślinnego (1,9%),
 - ▶ makaronu, do produkcji którego stosowano mąkę z pszenicy zwyczajnej, deklarując wyłącznie mąkę z pszenicy durum (0,2%),
- 3) 31,0% partii świeżych owoców i warzyw skontrolowanych na rynku krajowym było niezgodnych ze standardami UE,
 - 4) 35,0% skontrolowanych partii artykułów rolno-spożywczych było nieprawidłowo oznakowanych; najwięcej zastrzeżeń w tym zakresie dotyczyło: elementów kulinarnych z mięsa czerwonego (52,0% skontrolowanych partii), herbatki owocowych (49,0%), ryb i przetworów rybnych (48,0%), pieczywa (46,4%), fermentowanych napojów winiarskich (45,0%), makaronów (43,1%), herbaty (43,0%), mieszanki kawy z kawą zbożową (43,0%), przetworów mięsnych (41,0%), koncentratów spożywczych (41,0%), kawy rozpuszczalnej (35,0%), zabielaaczy do kawy (35%) i majonezu (34%),
 - 5) 41,5% partii jaj (283,6 tys. szt.) nie spełniało wymagań w zakresie znakowania opakowań jednostkowych; zakwestionowano także oznakowanie 19,0% partii (128,6 tys. szt.) w opakowaniach zbiorczych oraz 4,2% partii (65,0 tys. szt.) w zakresie wymagań znakowania jaj kodem producenta.

W wyniku kontroli jakości handlowej najczęściej stosowano sankcje karne w przypadku: pieczywa i bułki tartej, świeżych owoców i warzyw, mięsa czerwonego i jego przetworów, przetworów mlecznych, ryb i przetworów rybnych (tabela 3).

TABELA 3

Artykuły rolno-spożywcze, w odniesieniu do których stosowano najczęściej sankcje karne w 2008 r.

Lp.	Artykuł rolno-spożywczy	Liczba kontroli (planowych, doraźnych)	Decyzje administracyjne wydane w wyniku kontroli		Grzywny w drodze mandatu karnego	
			liczba decyzji	wartość zakwestionowanego towaru w zł	liczba grzywien	wartość grzywien w zł
1.	Pieczywo i bułka tarta	753	387	180.000	607	121.880
2.	Świeże owoce i warzywa	604	192	519.600	412	80.400
3.	Mięso czerwone i jego przetwory	406	314	1.666.000	227	54.300
4.	Przetwory mleczne	136	81	141.200	75	20.900
5.	Ryby i ich przetwory	122	98	275.500	72	20.200

Ustalenia z kontroli planowych i doraźnych przeprowadzonych w 2008 r. zawarto w części Sprawozdania Syntetyczne wyniki kontroli (str. 59 – 93).

4.3 Kontrola jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych w obrocie z zagranicą

Kontrole jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych

Kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych w obrocie z zagranicą – wykonywanej sukcesywnie, w miarę przywozu lub wywozu towarów do krajów trzecich – podlegają:

- ▶ importowane artykuły rolno-spożywcze wskazane w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 grudnia 2002 r. w sprawie wykazu artykułów rolno-spożywczych przywożonych z zagranicy oraz ich minimalnych ilości podlegających kontroli jakości handlowej (Dz. U. Nr 230, poz. 1933 z późn. zm.) oraz importowane świeże owoce i warzywa, dla których określone zostały standardy UE,
- ▶ eksportowane świeże owoce i warzywa, objęte standardami UE.

Kontrola pozostałych artykułów rolno-spożywczych wywożonych z kraju jest dobrowolna i odbywa się w trybie oceny jakości handlowej, wykonywanej na wniosek przedsiębiorcy.

W 2008 r. przeprowadzono 45.080 kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych w obrocie z zagranicą,

w tym:

- ▶ 20.799 (46,1%) kontroli towarów przywożonych z krajów trzecich,
- ▶ 24 281 (53,9%) kontroli towarów wywożonych z kraju.

Zgodnie z przepisami regulującymi zasady obrotu artykułów rolno-spożywczych z zagranicą, kontroli jakości handlowej w 2008 r. podlegało:

- ▶ 31.721,1 t importowanych świeżych owoców i warzyw,
- ▶ 24.848,3 t importowanych bananów,
- ▶ 113.411,5 hl importowanego wina,
- ▶ 797.967,5 t i 47.913,4 hl importowanych artykułów rolno-spożywczych, podlegających kontroli IJHARS zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi,
- ▶ 387.528,8t świeżych owoców i warzyw wywożonych do krajów trzecich.

W porównaniu do 2007 r. ilość importowanych towarów podlegających kontroli IJHARS wzrosła ogółem o 75.428 t (tj. o 9,6%) i 61.468,6 hl (tj. 61,6%). Wzrost dotyczył głównie takich artykułów rolno-spożywczych, jak ryby mrożone, ziarno zbóż, nasiona oleiste, nasiona roślin strączkowych, chmiel i jego przetwory, cukier, grzyby oraz zioła i przyprawy o 86.012,5 t, tj. o 12,1%, przy jednoczesnym spadku masy importowanych świeżych owoców i warzyw (o 5.477,4 t, tj. o 12,1%) oraz bananów (o 5.107,4 t, tj. 17,0%). Większą liczbę urzędowych kontroli przeprowadzono także w odniesieniu do wina gronowego (białego i czerwonego), przy czym wzrost importu wyniósł 37.405,2 hl, tj. 49,2%. Porównanie poziomu importowanych artykułów rolno-spożywczych w latach 2007 i 2008 zawarto w tabeli 4.

TABELA 4

Grupy importowanych artykułów rolno-spożywczych podlegające kontroli IJHARS w 2007 r. i 2008 r.

Grupa importowanych artykułów rolno-spożywczych	Ilość artykułów rolno-spożywczych podlegających kontroli w roku:		zmiana w % (3:2)
	2007	2008	
1.	2.	3.	4.
importowane owoce i warzywa	45 198,5 t	39.721,1 t	- 12,1
importowane banany	29 955,7 t	24.848,3 t	- 17,0
importowane wino gronowe	76 006,3 hl	113.411,5 hl	+ 49,2
importowane artykuły rolno-spożywcze	711 955 t 23 850 hl	797.967,5 t 47.913,4 hl	+ 12,1 + 2 krotnie
Ogółem import artykułów rolno-spożywczych	787.109,2 t 99.856,3 hl	862.536,9 t 161.324,9 hl	9,6 61,6

W 2008 r. zwiększyła się także o 81.961,9 t, tj. o 26,8% (z 305.566,9 t w 2007 r. do 387.528,8 t w roku 2008) masa świeżych owoców i warzyw przeznaczonych na eksport.

W wyniku kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych w obrocie z zagranicą zakwestionowano jakość handlową:

- 1) świeżych owoców i warzyw o masie 386,9 t, pochodzących z importu (głównie cytryny, mandarynki, jabłka, winogrona, ogórki, czosnek, cebula),
- 2) świeżych owoców i warzyw o masie 589,1 t przeznaczonych na eksport (głównie jabłka, papryka czerwona, cebula świeża, marchew, kapusta biała),
- 3) importowanych artykułów rolno-spożywczych (nasiona roślin strączkowych, zboża i ich przetwory, zioła i przyprawy, ryby i ich przetwory, kawa i herbata, owoce mrożone, przetwory owocowo warzywne, grzyby w solance) o łącznej masie 1 367,4 t.

W toku kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych w obrocie z zagranicą kwestionowano najczęściej niewłaściwe oznakowanie oraz zaniżenie masy netto wyrobu, zawyżenie zawartości glazury w rybach mrożonych, zawyżenie udziału ziaren nietypowych w kawie oraz włókien surowych w herbacie, a w przypadku świeżych owoców i warzyw dodatkowo: porośnięcie, zawiłgoce, objawy pleśni, wady wybarwienia, plamy na skórce i otarcia.

Ocena jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych wywożonych z kraju

Ocena jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych wywożonych z kraju, dokonywana jest przez IJHARS na wniosek zainteresowanych przedsiębiorców. Potwierdzenie

spełnienia przez oceniany artykuł rolno-spożywczy wymagań określonych w przepisach o jakości handlowej oraz deklarowanych przez producenta jest Świadectwo jakości handlowej, wydawane przez wojewódzkiego inspektora. Świadectwo jakości handlowej ułatwia eksport polskich wyrobów na rynki zagraniczne oraz ich obrót na rynku wewnętrznym (unijnym).

W 2008 r. wydano ogółem 2.322 Świadectwa jakości handlowej, w tym:

- ▶ 2.204 świadectwa dla artykułów rolno-spożywczych przeznaczonych na eksport (94,9% wydanych); przedmiotem były głównie: mięso i jego przetwory (13.238,1 t), przetwory owocowo – warzywne (7.806,4 t), mleko i jego przetwory (6.576,1 t), kawa i herbata (1.928,2 t), wyroby cukiernicze (1.486,7 t), koncentraty spożywcze (1.255,9 t) oraz wyroby spirytusowe (760,2 hl); krajami do których najczęściej eksportowano były: Albania, Azerbejdżan, Algieria, Argentyna, Armenia, Australia, Białoruś, Bośnia i Hercegowina, Chiny, Chorwacja, Egipt, Gruzja, Gwatemala, Kazachstan, Libia, Maroko, Macedonia, Mołdawia, Mongolia, Nigeria, Rosja, Serbia, Sudan, Szwajcaria, Turcja, Ukraina, USA, Zjednoczone Emiraty Arabskie,

- ▶ 118 świadectw dla towarów przeznaczonych na rynek wewnętrzny (5,1% wydanych); oceną objęto 2.503,8 t i 330,0 hl artykułów rolno-spożywczych, w tym głównie dodatki spożywcze (1.045 t), koncentrat gronowy biały i czerwony (917,1 t), przetwory owocowo-warzywne (261,2 t), tłuszcz kakaowy (22,9 t), koncentraty spożywcze (22,8 t), wyroby cukiernicze (6,5 t) oraz wyroby spirytusowe (330,0 hl).

4.3 Zadania w ramach Wspólnej Polityki Rolnej

Kontrola i certyfikacja w rolnictwie ekologicznym

Nadzór nad upoważnionymi jednostkami certyfikującymi w rolnictwie ekologicznym

Główny Inspektor JHARS sprawuje nadzór nad upoważnionymi jednostkami certyfikującymi w rolnictwie ekologicznym, przeprowadzającymi kontrole i wydającymi certyfikaty zgodności producentom spełniającym wymogi obowiązujące w rolnictwie ekologicznym.

W 2008 r. w Polsce działało 11 upoważnionych jednostek certyfikujących (tabela 5), kontrolujących 14.897 producentów rolnych, 236 przetwórci ekologicznych oraz 104 innych producentów w rolnictwie ekologicznym (np. importerzy, podmioty prowadzące działalność w zakresie zbioru ze stanu naturalnego).

W 2008 r. liczba upoważnionych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi jednostek certyfikujących w rolnictwie ekologicznym wzrosła o 4 nowe jednostki, co wiąże się ze stale rosnącą liczbą producentów rolnych produkujących metodami ekologicznymi oraz przetwórci ekologicznych.

TABELA 5
Wykaz upoważnionych jednostek certyfikujących w rolnictwie ekologicznym w 2008 r.

Lp.	Upoważniona jednostka certyfikująca	Siedziba
1.	AGRO BIO TEST Sp. z o.o.	Warszawa
2.	BIOEKSPERT sp. z o.o.	Warszawa
3.	BIOCERT MAŁOPOLSKA Sp. z o.o.	Kraków
4.	Centrum Jakości AgroEko Sp. z o.o.	Nieporęt
5.	COBICO Sp. z o.o.	Kraków
6.	Control Union Poland Sp. z o.o.	Szczecin
7.	EKO GWARANCJA PTRE Sp. z o.o.	Lublin
8.	PNG Sp. z o.o.	Zajączków k. Kielc
9.	Polskie Centrum Badań i Certyfikacji S.A.	Warszawa
10.	SGS Polska Sp. z o.o.	Warszawa
11.	TÜV Rheinland Polska Sp. z o.o.	Warszawa

Nadzór państwowy nad prywatnymi jednostkami certyfikującymi, stanowi istotny element systemu kontroli, który gwarantuje, że produkty rolnictwa ekologicznego wprowadzane do obrotu spełniają wymagania przepisów prawa obowiązującego w tym zakresie. W 2008 r. kontrolą objęto 6 upoważnionych jednostek certyfikujących, z 7 działających na rynku w 2008 r., a ponadto przeprowadzono monitoring szkoleń dla inspektorów 4 jednostek.

Kontrole przeprowadzone przez GIJHARS w 2008 r. w jednostkach certyfikujących wykazały nieprawidłowości między innymi w zakresie:

- ▶ rzetelności sporządzania dokumentów dotyczących kontroli i certyfikacji producentów,
- ▶ zgodności przeprowadzanych kontroli z obowiązującymi przepisami prawa,
- ▶ stosowania procedur kontroli i certyfikacji producentów oraz wzorów formularzy związanych z kontrolą i certyfikacją producentów,
- ▶ postępowania personelu jednostek zgodnie z zatwierdzonymi procedurami,
- ▶ rzetelności sporządzania wykazu producentów przekazywanego do GIJHARS.

W wyniku kontroli Główny Inspektor JHARS skierował do upoważnionych jednostek certyfikujących wystąpienia pokontrolne, zobowiązujące do usunięcia stwierdzonych podczas kontroli nieprawidłowości.

Czynności sprawdzające w gospodarstwach rolnych

Czynności sprawdzające wykonywane przez IJHARS u producentów ekologicznych pozwalają na ocenę jakości, wiarygodności, obiektywności i skuteczności kontroli przeprowadzonych przez inspektorów upoważnionych jednostek certyfikujących.

W II, III i IV kwartale 2008 r. IJHARS objęła czynnościami sprawdzającymi 204 producentów rolnych, co stanowiło około 1,7% gospodarstw produkujących żywność ekologiczną, kontrolowanych przez wszystkie upoważnione jednostki certyfikujące.

Najczęściej powtarzające się nieprawidłowości stwierdzone w ramach czynności sprawdzających dotyczyły:

- ▶ nierzetelnego prowadzenia przez producentów zapisów dotyczących przepływu środków produkcji i produktów oraz nierzetelnego prowadzenia rejestru zwierząt gospodarskich,
- ▶ nie dokonywania przez inspektorów jednostek certyfikujących weryfikacji: powierzchni wybiegów dla zwierząt, nawozów stosowanych przez producenta, położenia działek rolnych, na których prowadzona jest produkcja, posiadania przez producenta kopii decyzji wojewódzkiego inspektora ochrony roślin i nasiennictwa na zastosowanie konwencjonalnego materiału siewnego,
- ▶ stosowania nieekologicznych sadzonek i nasion, bez uzyskania wymaganej w tym zakresie zgody wojewódzkiego inspektora ochrony roślin i nasiennictwa,
- ▶ nabywania zwierząt z gospodarstw konwencjonalnych bez zgody jednostki certyfikującej,
- ▶ nie zgłaszania przez producenta do WIJHARS zmian, które zaszły w gospodarstwie,
- ▶ braku planu produkcji na bieżący rok,
- ▶ wprowadzenia przez producenta do obrotu produktów, jako ekologiczne bez uzyskania na nie certyfikatu zgodności.

Czynności sprawdzające w przetwórnictwach ekologicznych

W I i IV kwartale 2008 r. przeprowadzono czynności sprawdzające w 41 przetwórnictwach ekologicznych, co stanowiło około 20,0% wszystkich przetwórnictw ekologicznych podlegających kontroli upoważnionych jednostek certyfikujących.

Najczęściej powtarzające się nieprawidłowości stwierdzone w ramach czynności sprawdzających dotyczyły:

- ▶ niekompletnej dokumentacji dotyczącej działalności w rolnictwie ekologicznym i kontroli przeprowadzonej w przetwórni przez inspektora jednostki certyfikującej,
- ▶ nie dokonania zgłoszenia działalności w rolnictwie ekologicznym do właściwego wojewódzkiego inspektora JHARS,
- ▶ stosowania surowca pochodzącego z jednostki produkcyjnej nie objętej kontrolą jednostki certyfikującej,
- ▶ braku receptur produkcyjnych,
- ▶ posługiwania się nieaktualnym certyfikatem zgodności,
- ▶ niewłaściwego sposobu magazynowania produktów ekologicznych,
- ▶ niekompletnych informacji zawartych w formularzu Zgłoszenie działalności w rolnictwie ekologicznym.

Udostępnianie informacji o producentach w rolnictwie ekologicznym

Realizując zadanie w zakresie udzielania informacji o producentach w rolnictwie ekologicznym Główny Inspektor JHARS w 2008 r. rozpatrzył pozytywnie 143 wnioski o udostępnienie wykazu producentów. Wykazy producentów udostępniono głównie osobom prywatnym i przedstawicielom firm, w celu nawiązania współpracy z producentami produktów rolnictwa ekologicznego.

Upoważnianie importerów do przywozu produktów rolnictwa ekologicznego

Zgodnie z zasadami określonymi w rozporządzeniu Rady nr 2092/91/EWG Główny Inspektor JHARS upoważnia producentów do przywozu produktów rolnictwa ekologicznego z państw trzecich niewymienionych na liście Komisji Europejskiej. Upoważnienia, wydawane w drodze decyzji administracyjnych, mają na celu zabezpieczenie interesów konsumentów i producentów UE poprzez zapewnienie, że produkty rolnictwa ekologicznego z państw trzecich spełniają wymagania obowiązujące na terenie Wspólnoty. W 2008 r. Główny Inspektor JHARS upoważnił 7 importerów do przywozu produktów ekologicznych z państw trzecich. Importerzy otrzymali łącznie 10 upoważnień do przywozu produktów pochodzenia roślinnego, głównie z takich krajów jak: Burkina Faso, Chiny, Chorwacja, Egipt, Kolumbia, Sri Lanka i Ukraina. Szczelność systemu kontroli importowanych produktów zapewnia kontrola graniczna, przeprowadzana przez IJHARS.

Inne działania na rzecz rozwoju rolnictwa ekologicznego

Działania IJHARS na rzecz rozwoju rolnictwa ekologicznego w 2008 r. obejmowały także:

- ▶ eliminowanie z rynku towarów, których oznakowanie sugerowało, że wyprodukowano je metodami ekologicznymi; nieprawidłowe oznakowanie dotyczyło między innymi jaj spożywczych, kaszy gryczanej, herbaty oraz przetworów mięsnych,
- ▶ udział przedstawicieli GIJHARS w posiedzeniach Stałego Komitetu ds. Rolnictwa Ekologicznego przy Komisji Europejskiej,
- ▶ udział przedstawicieli GIJHARS w spotkaniu poświęconym problematyce zapobiegania oszustwom w handlu produktami rolnictwa ekologicznego (Hamburg),
- ▶ zorganizowanie spotkania z przedstawicielami upoważnionych jednostek certyfikujących, celem omówienia nieprawidłowości stwierdzonych w wyniku kontroli przeprowadzonych w ramach nadzoru sprawowanego przez Głównego Inspektora JHARS,
- ▶ udział przedstawicieli IJHARS w konferencjach i targach z zakresu rolnictwa ekologicznego.

Kontrola produktów regionalnych i tradycyjnych

W ustawie o rejestracji i ochronie nazw i oznaczeń produktów rolnych i środków spożywczych oraz o produktach tradycyjnych²⁷, Główny Inspektor JHARS wyznaczony został do:

- ▶ sprawowania nadzoru nad upoważnionymi przez ministra właściwego do spraw rynków rolnych jednostkami certyfikującymi,
- ▶ przeprowadzania kontroli zgodności ze specyfikacją procesu produkcji produktów rolnych i środków spożywczych posiadających chronioną nazwę pochodzenia, chronione oznaczenie geograficzne lub będących gwarantowaną tradycyjną specjalnością.

IJHARS przeprowadza także kontrole urzędowe, które wykonywane są zgodnie z ustawą o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych. Kontrole te mają na celu zidentyfikowanie i wyeliminowanie artykułów rolno-spożywczych oznakowanych w sposób sugerujący, że są to produkty posiadające:

- ▶ chronione nazwy pochodzenia (ChNP),
- ▶ chronione oznaczenia geograficzne (ChOG),
- ▶ oznaczenia dotyczące gwarantowanych tradycyjnych specjalności (GTS).

²⁷ ustawa z dnia 17 grudnia 2004 r. o rejestracji i ochronie nazw i oznaczeń produktów rolnych i środków spożywczych oraz o produktach tradycyjnych (Dz. U z 2005 r. Nr 10, poz. 68 z późn. zm.).

Nadzór nad upoważnionymi jednostkami certyfikującymi

Główny Inspektor JHARS sprawuje nadzór nad jednostkami certyfikującymi upoważnionymi przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi do przeprowadzania kontroli, wydawania i cofania certyfikatów potwierdzających zgodność procesu produkcji produktów rolnych i środków spożywczych posiadających ChNP, ChOG, GTS ze specyfikacją. Kontrole przeprowadzane w ramach nadzoru sprawowanego przez Głównego Inspektora JHARS obejmują sprawdzenie, czy jednostka certyfikująca:

- ▶ posiada i stosuje właściwe procedury kontroli i certyfikacji producentów,
- ▶ posiada biuro wyposażone w odpowiednie środki techniczne,
- ▶ dysponuje odpowiednio wykwalifikowanymi inspektorami,
- ▶ przeprowadza czynności kontrolne w sposób rzetelny, skuteczny i obiektywny,
- ▶ sporządza we właściwy sposób dokumentację z kontroli producentów.

Do końca 2008 r. upoważnienie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi do przeprowadzania kontroli, wydawania i cofania certyfikatów potwierdzających zgodność procesu produkcji produktów rolnych i środków spożywczych posiadających ChNP, ChOG, GTS ze specyfikacją uzyskało 6 jednostek (tabela 6).

Jednostki certyfikujące do końca 2008 r. nie rozpoczęły jeszcze działalności polegającej na kontroli zgodności ze specyfikacją procesu produkcji produktów rolnych i środków spożywczych posiadających ChNP, ChOG lub GTS.

Kontrole zgodności procesu produkcji produktów rolnych i środków spożywczych posiadających chronioną

TABELA 6

Wykaz upoważnionych jednostek certyfikujących w zakresie produktów posiadających zarejestrowane nazwy jako ChNP, ChOG lub GTS (stan na koniec 2008 r.)

Lp.	Upoważniona jednostka certyfikująca	Siedziba
1.	BIOCERT MAŁOPOLSKA Sp. z o.o.	Kraków
2.	Centrum Jakości AgroEko Sp. z o.o.	Nieporęt
3.	COBICO Sp. z o.o.	Kraków
4.	PNG Sp. z o. o.	Zajączków k. Kielc
5.	Polskie Centrum Badań i Certyfikacji S.A.	Warszawa
6.	TÜV Rheinland Polska Sp. z o.o.	Warszawa

nazwę pochodzenia, chronione oznaczenie geograficzne lub będących gwarantowaną tradycyjną specjalnością ze specyfikacją

Kontrola zgodności polega na weryfikacji procesu produkcji na każdym etapie, w celu potwierdzenia spełnienia wymagań podanych w specyfikacji, na podstawie których produkt został wpisany do rejestru Chronionych Nazw Pochodzenia (ChNP), Chronionych Oznaczeń Geograficznych (ChOG) lub Gwarantowanych Tradycyjnych Specjalności (GTS). Do końca 2008 r. zarejestrowano osiem nazw polskich produktów, w tym:

- ▶ Oscypek, Bryndza Podhalańska (ChNP),
- ▶ Miód Wrzosowy z Borów Dolnośląskich, Rogal Świątomarciński (ChOG),
- ▶ Miody pitne – Półtorak, Dwójniak, Trójniak, Czwórniak (GTS).

Świadectwa jakości handlowej, potwierdzające zgodność procesu produkcji ze specyfikacją w 2008 r. uzyskało 19 producentów, w tym: 6 producentów Bryndzy Podhalańskiej, 11 producentów Oscypka oraz 2 producentów Miodu Wrzosowego z Borów Dolnośląskich. Świadectwo jakości handlowej, wydane przez Głównego Inspektora JHARS upoważnia producenta do wprowadzania produktu na rynek, a dla konsumenta jest gwarancją wysokiej jakości tych produktów potwierdzonej przez organy urzędowej kontroli.

Inne działania na rzecz rozwoju systemu ochrony produktów posiadających chronioną nazwę pochodzenia, chronione oznaczenie geograficzne lub będących gwarantowaną tradycyjną specjalnością ze specyfikacją

Działania IJHARS na rzecz rozwoju systemu ochrony produktów regionalnych i tradycyjnych obejmowały:

- ▶ wdrożenie projektu Transition Facility 2006/018-180.4-05 „Budowa systemu nadzoru oraz kontroli produktów rolnych i środków spożywczych posiadających Chronione Oznaczenia Geograficzne (ChOG), Chronione Nazwy Pochodzenia (ChNP) oraz Świadectwa Specjalnego Charakteru (ŚSCh-GTS)”, mającego na celu stworzenie skutecznego systemu kontroli,
- ▶ udział przedstawicieli IJHARS w konferencjach dotyczących systemu ochrony produktów regionalnych i tradycyjnych,
- ▶ współpracę z jednostkami sprawującymi kontrole w ramach systemu ochrony produktów posiadających ChNP, ChOG, GTS w innych państwach Unii Europejskiej,
- ▶ udział w spotkaniach z przedstawicielami grup producentów produktów regionalnych i tradycyjnych, mających na celu wyjaśnienie zasad kontroli,
- ▶ prace nad zmianami ustawy o rejestracji i ochronie nazw i oznaczeń produktów rolnych i środków spożywczych oraz o produktach tradycyjnych.

Kontrola ex-post

Kontrole ex-post przedsiębiorców otrzymujących płatności z Unii Europejskiej w ramach uczestnictwa w mechanizmach Wspólnej Polityki Rolnej, administrowanych przez agencje płatnicze, prowadzone są na zasadach określonych w rozporządzeniu Rady (WE) Nr 485/2008 z dnia 26 maja 2008 r. w sprawie kontroli przez Państwa Członkowskie transakcji stanowiących część systemu finansowania przez Europejski Fundusz Rolniczy Gwarancji (EFRG)²⁸.

²⁸ Rozporządzenie Rady (WE) Nr 485/2008 z dnia 26 maja 2008 r. w sprawie kontroli przez Państwa Członkowskie transakcji stanowiących część systemu finansowania przez Europejski Fundusz Rolniczy Gwarancji (Dz. Urz.UE L 143 z 03.06.2008)

DZIAŁALNOŚĆ IJHARS W 2008 ROKU

Zakres kontroli ex-post dotyczy mechanizmów realizowanych w ramach Wspólnej Polityki Rolnej oraz Wspólnej Polityki Rybackiej, z wyłączeniem refundacji eksportowych oraz działań objętych Planem Rozwoju Obszarów Wiejskich. Kontrole ex-post wykonywane są przez IJHARS na podstawie ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych.

Zgodnie z ustawą o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych zadaniem Głównego Inspektora JHARS w zakresie kontroli ex-post jest między innymi:

- ▶ sprawowanie nadzoru i koordynowanie kontroli,
- ▶ przekazywanie protokołów kontroli wraz z dokumentacją kontrolną do Biura Kontroli w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Minister właściwy do spraw rolnictwa oraz minister właściwy do spraw rynków rolnych, w myśl wyżej wymienionej ustawy, jest organem dokonującym wyboru podmiotów do kontroli na podstawie przeprowadzonej analizy ryzyka, zgodnie z RR 485/2008 i opracowywania projektu rocznego planu kontroli oraz przekazywania Głównemu Inspektorowi JHARS programu kontroli do realizacji.

Inspektorzy IJHARS przeprowadzają kontrolę beneficjentów otrzymujących płatności z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) na rynku krajowym, w obszarze mechanizmów WPR administrowanych przez ARR (dopłaty do przetwórstwa, interwencyjny zakup i sprzedaż, dopłaty do składowania oraz wycofywania z rynku, a także limitowania produkcji np. kwoty mleczne) i mechanizmów administrowanych przez ARiMR (np. dopłaty do przetwórstwa owoców i warzyw).

W roku 2008, tj. w II połowie roku kontrolnego 2007/2008 i w I połowie roku kontrolnego 2008/2009, inspektorzy IJHARS przeprowadzili łącznie 135 kontroli, w tym 58 planowych i 77 krzyżowych, przy czym 14 kontroli krzyżowych realizowanych było na wniosek Republiki Federalnej Niemiec i Wielkiej Brytanii (tabela 7).

Przedsiębiorcy, u których w 2008 r. przeprowadzono kontrolę ex-post, otrzymali z EFRG płatności na ogólną kwotę 287.959,4 tys. euro, tj. o 216.422,8 tys. euro więcej, niż w 2007 r. (w II półroczu roku kontrolnego 2007/2008 – 257.782,5 tys. euro, a w I półroczu roku kontrolnego 2008/2009 – 30.176,8 tys. euro).

TABELA 7

Liczba kontroli ex-post wykonanych w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2008 r. w zakresie mechanizmów WPR

Lp.	Nazwa mechanizmu WPR/zakres kontroli w 2008 r.	Kontrole planowe	Kontrole krzyżowe	SUMA
1.	Interwencyjny zakup i sprzedaż zbóż	19	13	32
2.	Kwotowanie produkcji mleka	10	41	51
3.	Interwencyjny zakup i sprzedaż cukru	15	4	19
4.	Interwencyjny zakup i sprzedaż masła	1	1	2
5.	Dostarczanie nadwyżek żywności najuboższej ludności UE	1	4	5
6.	Dostarczanie nadwyżek żywności najuboższej ludności UE. Dopłaty do spożycia mleka i przetworów mlecznych w placówkach oświatowych	1	-	1
7.	Interwencyjny zakup i sprzedaż zbóż. Dostarczanie nadwyżek żywności najuboższej ludności UE	3	-	3
8.	Interwencyjny zakup i sprzedaż masła. Dostarczanie nadwyżek żywności najuboższej ludności UE	2	-	2
9.	Interwencyjny zakup i sprzedaż cukru. Dostarczanie nadwyżek żywności najuboższej ludności UE	2	-	2
10.	Interwencyjny zakup i sprzedaż masła. Dopłaty do spożycia mleka i przetworów mlecznych w placówkach oświatowych	2	-	2
11.	Pomoc finansowa na dofinansowanie funduszu operacyjnego z tytułu realizacji programu operacyjnego – owoce i warzywa. Pomoc finansowa z tytułu dostarczenia pomidorów do przetwórstwa	2	7	9
12.	Pomoc finansowa dla organizacji producentów owoców i warzyw na dofinansowanie funduszu operacyjnego.	-	7	7
RAZEM		58	77	135

Należy zaznaczyć, że w przypadku mechanizmu WPR „Kwotowanie produkcji mleka” przedsiębiorcy nie otrzymują bezpośrednio dopłat ze środków UE. Uczestnictwo w wyżej wymienionym mechanizmie umożliwia sprzedaż mleka w indywidualnej ilości referencyjnej przyznanej przez ARR dla dostawców hurtowych i bezpośrednich.

W wyniku kontroli ex-post przeprowadzonych w 2008 r. inspektorzy IJHARS stwierdzili nieprawidłowości u dwóch przedsiębiorców w zakresie mechanizmu WPR „Interwencyjny zakup i sprzedaż zbóż” na łączną kwotę 1.479,01zł., polegające na zawyżeniu kwoty zwrotu kosztów za transport zboża do magazynu interwencyjnego, w związku z dostarczeniem zboża na zapasy interwencyjne z innych magazynów, niż wskazane w umowach z ARR.

Ponadto, w wyniku kontroli przeprowadzonych w obszarze mechanizmu WPR „Kwotowanie produkcji mleka” stwierdzono uchybienia, które dotyczyły:

- ▶ przekroczenia Indywidualnej Ilości Referencyjnej (IIR) przez dostawców hurtowych mleka i zaniżenia przez zatwierdzony podmiot skupujący, ilości mleka dostarczonego przez dostawców hurtowych,
- ▶ zakupu mleka przez podmioty skupujące mleko od dostawców hurtowych nie posiadających IIR,
- ▶ niedopłaty kwot pieniężnych przez dostawców hurtowych za przekroczenie IIR,
- ▶ braku zwrotu przez podmioty skupujące zaliczek dostawcom hurtowym,
- ▶ błędnego naliczania przez podmioty skupujące zaliczek na poczet opłaty wyrównawczej dostawcom hurtowym,
- ▶ skupowania mleka przez podmioty skupujące od dostawców hurtowych nieposiadających indywidualnej kwoty mlecznej,
- ▶ nieprawidłowego podawania przez podmioty skupujące w informacji rocznej ilości faktycznie skupionego mleka od dostawców hurtowych.

Kontrole wykazały również błędy i uchybienia w dokumentach handlowych przedsiębiorców, polegające na:

- ▶ braku w dokumentach podpisów, oznaczeń, dat, oznaczeń podmiotu, numeracji, nazw,
- ▶ braku dokumentów handlowych (w tym: kserokopii faktur, informacji obowiązkowo archiwizowanych, załączników, umów),
- ▶ sporządzaniu dokumentów niezgodnie z przyjętymi wzorami i formularzami oraz przyjętymi zasadami w aktach wewnętrznych przedsiębiorstwa,
- ▶ naruszaniu umów, zarządzeń wewnętrznych i instrukcji księgowych,

- ▶ braku zgodności w ilości towarów i artykułów wykazanych w dokumentacji magazynowo-księgowej,
- ▶ braku bądź nieprawidłowym oznaczaniu towarów,
- ▶ niedotrzymywaniu terminów przez beneficjentów,
- ▶ nieterminowym przekazywaniu informacji do agencji płatniczej,
- ▶ postępowaniu niezgodnym z przepisami UE i krajowymi, ale nie skutkującymi nieprawidłowościami finansowymi.

Na podstawie wyników kontroli przeprowadzonych przez IJHARS, Agencja Rynku Rolnego:

- ▶ wszczęła postępowanie administracyjne w sprawie wykreślenia jednego podmiotu skupującego z rejestru Podmiotów Skupujących Mleko,
- ▶ wymierzyła podmiotowi skupującemu karę pieniężną w wysokości 7.800,91 zł,
- ▶ wystawiła noty obciążające beneficjenta na kwotę 1.479,01 zł z tytułu nienależnie wypłaconych środków za transport zboża,
- ▶ odzyskała od przedsiębiorcy kwotę 1.089,07 zł tytułem nienależnie wypłaconych środków za transport zboża wraz z kwotą ustawowych odsetek w wysokości 272,10 zł.

Zadania delegowane przez Agencję Rynku Rolnego

IJHARS realizuje zadania delegowane przez ARR w zakresie 21 mechanizmów WPR administrowanych przez Agencję Rynku Rolnego w następujących kategoriach:

- ▶ działania interwencyjne – zakup i sprzedaż (mleko w proszku, masło, pszenica, kukurydza, cukier, wołowina),
- ▶ dopłaty do prywatnego przechowywania (wieprzowina, wołowina, baranina, kozina),
- ▶ dopłaty do produkcji i przetwórstwa (mleko, masło, cukier, skrobia, susz paszowy, słoma lniana i konopna).

W zależności od specyfiki danego mechanizmu WPR, w ramach realizacji zadań delegowanych, IJHARS przeprowadza następujące czynności:

- ▶ analizę laboratoryjną próbek pobranych przez kontrolerów Sekcji Kontroli Technicznych Oddziałów Terenowych ARR lub inspektorów IJHARS,
- ▶ przeprowadzanie kontroli wraz z pobieraniem próbek i ich analizą laboratoryjną.

Realizując zadania delegowane w 2008 r. IJHARS przeprowadziła 232 kontrole w ramach mechanizmu „Monitorowanie produkcji oraz opłaty na rynku cukru” (Mcu), podczas których pobrano i zbadano laboratoryjnie 11

próbek. Ponadto, w ramach zadań delegowanych przez ARR w 2008 r. laboratoria IJHARS zbadały 1.268 próbek laboratoryjnych w ramach poszczególnych mechanizmów WPR, w tym:

- ▶ 1.001 w mechanizmie WPR „Dostarczanie nadwyżek żywności najuboższej ludności UW” – Wpż,
- ▶ 238 w mechanizmie WPR „Dopłaty do produkcji suszu paszowego” – Dsu,
- ▶ 15 w mechanizmie WPR „Monitorowanie produkcji i opłaty na rynku cukru” – Mcu,
- ▶ 7 w mechanizmie WPR „Dopłaty do przetwórstwa słomy lnianej i konopnej na włókno” – Dslk,
- ▶ 7 w mechanizmie WPR „Dopłaty do zakupu masła przez instytucje i organizacje niedochodowe” – Iman.

Potwierdzanie pochodzenia mięsa wołowego z dorosłego bydła płci męskiej

Zaświadczenia potwierdzające pochodzenie mięsa wołowego z dorosłego bydła płci męskiej, wydawane są przez IJHARS na wniosek zainteresowanej strony, tj. eksporterów mięsa wołowego do krajów trzecich. W oparciu o wyżej wymienione zaświadczenia eksporterzy mogą ubiegać się o specjalne refundacje wywozowe do mięsa wołowego pochodzącego z bydła płci męskiej w ramach mechanizmów WPR „Handel zagraniczny na rynku wołowiny i cielęciny”.

Ogółem w 2008 r., IJHARS wydała 765 zaświadczeń potwierdzających pochodzenie wołowiny z dorosłego bydła płci męskiej, w tym:

- ▶ 603 zaświadczenia dla mięsa z kością,
- ▶ 116 zaświadczeń dla mięsa bez kości z ćwierci przednich,
- ▶ 46 zaświadczeń dla mięsa bez kości z ćwierci zadnich.

Porównując liczbę zaświadczeń wydanych w 2007 r., w którym IJHARS wydała 575 zaświadczeń, można stwierdzić, że zainteresowanie eksporterów refundacjami w 2008 r. było większe o 24% w stosunku do roku poprzedniego.

W 2008 r. mięso wołowe z dorosłych osobników płci męskiej było eksportowane do następujących krajów trzecich: Albanii, Chorwacji, Kazachstanu, Kosowa, Macedonii i Rosji, a także na wyspę Majotte położoną w Archipelagu Komory i stanowiącą terytorium zależne od Francji.

Rośliny energetyczne

Na podstawie ustawy o płatnościach do gruntów rolnych i płatności cukrowej²⁹ IJHARS dokonuje ważenia lub pomiaru roślin energetycznych. Ważenie lub pomiar roślin odbywa się na wniosek rolników uprawiających i wykorzystujących lub przetwarzających je we własnym gospodarstwie na cele energetyczne.

W I kwartale 2008 r. do 13 wojewódzkich inspektoratów IJHARS rolnicy skierowali ogółem 22 wnioski o dokonanie ważenia lub pomiaru roślin energetycznych. Ogółem zmierzono lub zważono 25.949,96 dt roślin energetycznych, w tym najwięcej: wierzby, trawy kępowej (miskant olbrzymi) oraz ziarna owsa i mieszanek zbóż.

Zgodnie z nowelizacją ustawy z dnia 26 stycznia 2007 r. o płatnościach do gruntów rolnych i płatności cukrowej³⁰ czynności związane z pomiarem surowców przeznaczonych na cele energetyczne od dnia 15 marca 2008 r. realizuje Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

4.4 Zadania kontrolne związane z działalnością gospodarczą przedsiębiorcy

Ocena jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych przeznaczonych na rynek krajowy

Ocena jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych realizowana jest przez IJHARS na wniosek przedsiębiorcy. Wydane przez IJHARS Świadcstwo jakości handlowej jest gwarancją spełnienia wymagań jakości handlowej przez oceniany artykuł rolno-spożywczy.

Ocena jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych przeprowadzana jest również dla podmiotów realizujących przedsięwzięcia inwestycyjne w zakresie nowych technologii w rolnictwie, zapewniających wysoką jakość produktu (tzw. kredyt NT). Zgodnie z zasadami udzielania dopłat do oprocentowania kredytów przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, wydane przez IJHARS Świadcstwo jakości handlowej jest niezbędnym dokumentem, otrzymania tych dopłat.

IJHARS dokonuje również oceny jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych wyrobów produkowanych przez zakłady ubiegające się lub zaopatrujące jednostki podległe i nadzorowane przez Ministra Obrony Narodowej.

²⁹ Ustawa z dnia 26 stycznia 2007 r. o płatnościach do gruntów rolnych i płatności cukrowej (Dz. U. Nr 35, poz. 217),

³⁰ Ustawa z dnia 29 lutego 2008 r. o zmianie ustawy o płatnościach do gruntów rolnych i płatności cukrowej (Dz. U. Nr 44, poz. 262)

wej, a także jednostki wojsk obcych przebywających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Ocena tych towarów przez IJHARS prowadzona jest w ramach zawartego porozumienia o współpracy z Wojskową Inspekcją Weterynaryjną.

W 2008 r. w wyniku przeprowadzonej oceny inspektorzy IJHARS wydali ogółem 2.505 Świadectw jakości handlowej, w tym:

- ▶ 444 dla towarów wyprodukowanych w kraju, tj. 17,7% wydanych; przedmiotem oceny były pieczywo i wyroby cukiernicze, przetwory owocowo-warzywne, drób, mięso i ich przetwory, przetwory mleczne, przetwory ziemniaczane i skrobiowe, tłuszcze roślinne, zboże i jego przetwory, wyroby garmażeryjne, miód, dziczyzna, zioła i przyprawy, koncentraty spożywcze, jaja spożywcze oraz napoje bezalkoholowe i mleko surowe,
- ▶ 28 dla towarów importowanych, przeznaczonych na rynek krajowy, tj. 1,1% wydanych; przedmiotem oceny były oliwa z oliwek i olej z pestek z winogron sprowadzane z Hiszpanii, oraz inne towary takie jak koncentrat winogronowy z Włoch i Hiszpanii, mieszanka herbat, oliwki i pieczarki z Białorusi, wyroby cukiernicze z Bośni i Hercegowiny,
- ▶ 1.165 na wniosek producenta zainteresowanego modernizacją swojej produkcji rolnej i otrzymaniem na ten cel kredytu NT, tj. 46,5% wydanych; przedmiotem oceny były: mięso i jego przetwory, mleko surowe, ziarno zbóż, nasiona roślin oleistych, chmiel i przetwory chmielowe, świeże owoce i warzywa, przetwory owocowo-warzywne, cukier i wyroby cukrowe, napoje bezalkoholowe oraz jaja kurze,

- ▶ 868 Świadectw jakości handlowej potwierdzających prawidłową jakość badanej żywności przeznaczonej dla wojska, tj. 34,7% wydanych; przedmiotem oceny były: mięso i jego przetwory, drób i jego przetwory, ryby i ich przetwory mleko i jego przetwory, świeże owoce i warzywa, przetwory owocowo-warzywne, przetwory ziemniaczane i skrobiowe, zioła i przyprawy, tłuszcze roślinne, wyroby piekarskie i ciastkarskie, wyroby garmażeryjne, koncentraty spożywcze, przetwory zbożowe, miód, jaja spożywcze, kakao, kawa, herbata oraz napoje bezalkoholowe.

Atestacja magazynów

Świadectwo atestacji jest dokumentem potwierdzającym właściwe warunki do magazynowania ziarna zbóż i nasion rzepaku oraz cukru. W 2008 r. IJHARS w wyniku kontroli wydała 53 Świadectwa atestacji dla magazynów zbóż i nasion rzepaku oraz 20 dla magazynów cukru.

Wydawanie opinii techniczno-technologicznych

IJHARS upoważniona jest do wydawania opinii techniczno-technologicznych w zakresie wyrobu i rozlewu wyrobów winiarskich, potwierdzających spełnienie przez przedsiębiorcę określonych warunków. Pozytywna opinia techniczno-technologiczna jest jednym z dokumentów niezbędnych do uzyskania przez przedsiębiorcę wpisu do rejestru prowadzonego przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. W 2008 r. do IJHARS nie wpłynął żaden wniosek o wydanie opinii techniczno-technologicznej.

” Działalność rzeczoznawców, oparta na posiadanej wiedzy teoretycznej i praktycznej, zapewnia rzetelną i obiektywną kontrolę artykułów rolno-spożywczych, a tym samym wspiera pracowników IJHARS w realizacji ustawowych zadań.

Nadawanie uprawnień rzeczoznawcom

Zgodnie z ustawą o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych do pobierania próbek, ustalania klas jakości oraz sposobu produkcji określonych artykułów rolno-spożywczych, oprócz pracowników IJHARS, mogą być upoważnieni rzeczoznawcy.

Działalność rzeczoznawców, oparta na posiadanej wiedzy teoretycznej i praktycznej, zapewnia rzetelną i obiektywną kontrolę artykułów rolno-spożywczych, a tym samym wspiera pracowników IJHARS w realizacji ustawowych zadań. Spełnienie tych wymagań potwierdzane jest co 3 lata zdaniem egzaminu przed komisją kwalifikacyjną, powołaną przez Głównego Inspektora JHARS. Wojewódzki inspektor JHARS jest upoważniony do nadawania i cofania uprawnień rzeczoznawcom. Rzeczoznawca zobowiązany jest do przestrzegania przepisów dotyczących wykonywanych czynności, tj. pobierania próbek, ustalania klas jakości, ustalania sposobu produkcji określonych artykułów rolno-spożywczych oraz wypełniania powierzonych obowiązków z należytą starannością i bezstronnością.

W 2008 r. przeprowadzono ogółem 53 egzaminy, do których przystąpiły 774 osoby. Egzaminy poprzedzone były szkoleniami zorganizowanymi przez Główny Inspektorat oraz wojewódzkie inspektoraty JHARS.

Egzaminy dotyczyły następujących specjalizacji:

- 1) klasyfikacja tusz wieprzowych w systemie EUROP – uprawnienia rzeczoznawcy nabyły 173 osoby,

- 2) klasyfikacja tusz wołowych w systemie EUROP – 47 osób,
- 3) pobieranie próbek buraków cukrowych i ich przetworów – 20 osób,
- 4) pobieranie próbek mięsa i jego przetworów – 11 osób,
- 5) pobieranie próbek mięsa i jego przetworów oraz drobiu i jego przetworów – 12 osób,
- 6) pobieranie próbek mleka i jego przetworów – 64 osoby,
- 7) pobieranie próbek nasion roślin oleistych – 47 osób,
- 8) pobieranie próbek ziarna zbóż i jego przetworów oraz nasion roślin strączkowych i oleistych, pozostałych nasion – 16 osób,
- 9) pobieranie próbek ziarna zbóż i jego przetworów oraz nasion roślin strączkowych i oleistych – 37 osób,
- 10) pobieranie próbek ziarna zbóż, nasion roślin strączkowych i ich przetworów – 7 osób,
- 11) pobieranie próbek ziarna zbóż, nasion roślin strączkowych i ich przetworów oraz nasion roślin oleistych – 127 osób,
- 12) pobieranie próbek ziół i przypraw – 15 osób,
- 13) ustalanie klas jakości handlowej owoców i warzyw świeżych – 171 osób,
- 14) ustalanie sposobu produkcji gęsi owsianej – 6 osób.

W 2008 r. egzaminy kwalifikacyjne na rzeczoznawcę zdały 753 osoby, tj. 97,3% ogółu przystępujących do egzaminu.

5. Współpraca z innymi instytucjami

5.1 Współpraca z instytucjami międzynarodowymi

Współpraca z Komisją Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO

Główny Inspektorat JHARS pełni rolę Punktu Kontaktowego Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO dla Polski. Do zadań Punktu Kontaktowego należy szeroko rozumiana koordynacja prac kodeksowych na szczeblu krajowym, opracowywanie stanowisk Polski, współpraca z innymi państwami członkowskimi, realizacja zadań wynikających z pełnienia roli instytucji wiodącej w ramach współpracy z Grupą Roboczą Rady UE, ds. Codex Alimentarius, Komisję Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO, Komitetem Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO ds. Zasad Ogólnych, Komitetem Koordynacyjnym FAO/WHO dla Europy, a także uczestnictwo w spotkaniach.

Punkt Kontaktowy Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO w 2008 r.:

W 2008 r. Punkt Kontaktowy KKŻ FAO/WHO koordynował przygotowania do:

- ▶ 16 sesji Komitetów KKŻ FAO/WHO oraz 1 sesji Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO, w których udział wzięło 14 delegatów z Polski, w tym 5 przedstawicieli IJHARS,
- ▶ 23 spotkań koordynacyjnych Grupy Roboczej Rady UE ds. Codex Alimentarius w Brukseli, w których uczestniczyło 14 delegatów, w tym 5 przedstawicieli IJHARS.

Przedstawiciele Polski wzięli udział w 9 sesjach kodeksowych (w tym przedstawiciele IJHARS w 3 sesjach) oraz 11 spotkaniach Grupy Roboczej Rady UE ds. Codex Alimentarius (w tym przedstawiciele IJHARS w 5 spotkaniach).

Eksperti z Polski uczestniczyli w pracach elektronicznych grup roboczych w ramach Komitetu KKŻ FAO/WHO ds.:

- ▶ Żywienia oraz Żywności Przeznaczonej do Specjalnych Celów Żywieniowych (Elektroniczna grupa robocza ds. naukowych podstaw oświadczeń żywieniowych – 2 osoby),

- ▶ Pozostałości Leków Weterynaryjnych w Żywności (Elektroniczna grupa robocza ds. listy priorytetowej leków weterynaryjnych wymagających weryfikacji lub ponownej weryfikacji przez Wspólny Komitet Ekspertów FAO/WHO ds. Dodatków do Żywności – 2 osoby),
- ▶ Świeżych Owoców i Warzyw (Elektroniczna grupa robocza ds.: terminologii w zakresie świeżych owoców i warzyw – 1 osoba, awokado – 1 osoba, pomidorów drzewiastych – 1 osoba, papryki chilli – 1 osoba),
- ▶ Znakowania Żywności (Elektroniczna grupa robocza ds.: znormalizowanych nazw powszechnych – 1 osoba, przeglądu wytycznych dla znakowania wartością odżywczą w części dotyczącej listy składników odżywczych, które są zawsze deklarowane jako dobrowolne lub obowiązkowe oraz dyskusja nad obowiązkiem znakowania wartością odżywczą – 2 osoby, opracowania kryteriów/zasad czytelności i przejrzystości znakowania wartością odżywczą – 2 osoby, zapisów dotyczących znakowania odnoszących się do składników żywności określonych w Globalnej Strategii dotyczącej Diety, Aktywności Fizycznej i Zdrowia – 3 osoby),
- ▶ Pozostałości Pesticydów (Elektroniczna grupa robocza ds. przeglądu zasad analizy ryzyka mających zastosowanie w pracy Komitetu KKŻ ds. Pozostałości Pesticydów – 2 osoby).

W ramach propagowania prac prowadzonych na forum Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO zaktualizowano i rozpowszechniono broszury informacyjne „Komisja Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO i działania Punktu Kontaktowego KKŻ FAO/WHO w Polsce” oraz „Agricultural and Food Quality Inspection, the FAO/WHO Codex Contact Point for Poland – Organization and Activities”.

” Współpraca z Komisją Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO

Główny Inspektorat JHARS pełni rolę Punktu Kontaktowego Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO dla Polski.

- ▶ opracowywał i przekazał do Sekretariatu Rady UE ds. Codex Alimentarius stanowiska Polski dotyczące między innymi: naturalnych wód mineralnych, mleka i produktów mlecznych, przetworzonych warzyw i owoców, znakowania żywności, ryb i produktów rybnych, żywności głęboko mrożonej oraz prac Komitetu Koordynacyjnego KKŻ FAO/WHO dla Europy,
- ▶ koordynował przygotowania polskich ekspertów do reprezentowania kraju na forum KKŻ FAO/WHO,
- ▶ pozyskał kolejnych ekspertów współpracujących w ramach prac kodeksowych dla szerszego procesu opiniowania tworzonych dokumentów (stowarzyszenia branżowe, środowiska akademickie),
- ▶ promował działalność Punktu Kontaktowego KKŻ FAO/WHO poprzez publikację artykułów w prasie branżowej, zamieszczanie informacji na stronie internetowej IJHARS, rozpowszechnianie broszur informacyjnych,
- ▶ zorganizował seminarium na temat Kodeksu żywnościowego oraz 26 Sesję CCEURO w Polsce.

Sesja Komitetu Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO w Polsce

Decyzja o organizacji w 2008 r. przez Polskę 26 Sesji Komitetu Koordynacyjnego FAO/WHO dla Europy (CCEURO) podjęta została na 30 Sesji Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO, która odbyła się w Rzymie w dniach 2-7 lipca 2007 r. Merytoryczne przygotowanie Polski oraz kompleksową organizację 26 Sesji CCEURO powierzono GIJHARS.

Mając na celu przybliżenie problematyki kodeksowej i przygotowanie delegacji do obrad 26 Sesji CCEURO, w dniu 6 października 2008 r., przedstawiciele FAO, Sekretariatu KKŻ FAO/WHO i Komisji Europejskiej zorganizowali w Warszawie seminarium na temat Kodeksu Żywnościowego. Seminarium zorganizowane zostało z inicjatywy GIJHARS i Szwajcarii. W spotkaniu udział

wzięło 44 uczestników z 15 państw Europy³¹ oraz Komisji Europejskiej, FAO i WHO.

Obrady 26 Sesji CCEURO odbyły się w Warszawie w dniach 7 – 10 października 2008 r., pod honorowym patronatem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Warto podkreślić, że po raz pierwszy w historii obrady Komitetu KKŻ FAO/WHO miały miejsce w Polsce. Udział w obradach wzięło 75 delegatów reprezentujących 33 państwa członkowskie³², 2 obserwatorów (Ekwador i Nigeria) oraz 3 organizacje międzynarodowe (FAO, WHO i WTO³³). Podczas obrad prowadzono szeroką dyskusję nad globalnymi tematami ważnymi dla Komisji Kodeksu Żywnościowego, między innymi nad wdrażaniem Kodeksowego Strategicznego Planu na lata 2008-2013, działaniami FAO i WHO uzupełniającymi prace KKŻ, a także pracami prowadzonymi w ramach światowego Programu ds. Ułatwiania Rozwoju Norm i Handlu³⁴.

Wiele miejsca poświęcono omówieniu krajowych systemów kontroli żywności i udziału konsumentów w tworzeniu norm dotyczących żywności, jak również analizie stosowania norm kodeksowych na szczeblu krajowym i regionalnym. Ważnym tematem były także zagadnienia związane z żywieniem człowieka w regionie Europy, w tym aktualne problemy zaburzeń łaknienia, tj. problem otyłości, bulimii i anoreksji.

Nominacja Polski na Regionalnego Koordynatora FAO/WHO dla Europy

Ważnym wydarzeniem 26 Sesji CCEURO dla Polski była nominacja na Koordynatora FAO/WHO dla Europy. Przedstawiciele Szwajcarii, doceniając dotychczasowe zaangażowanie naszego kraju w prace kodeksowe, zaproponowali kandydaturę Polski na Regionalnego Koordynatora FAO/WHO dla Europy w nadchodzącej kadencji. Polska potwierdziła swoją gotowość do podjęcia nowych obowiązków na lata 2009-2011 i została oficjalnie nominowana przez Komitet. Ostateczna decyzja o formalnym objęciu przez Polskę funkcji Regionalnego Koordynatora

³¹ Armenia, Bośnia i Hercegowina, Bułgaria, Czechy, Estonia, Gruzja, Mołdawia, Polska, Rumunia, Serbia, Słowacja, Szwajcaria, Szwecja, Turcja, Wielka Brytania

³² Armenia, Austria, Bośnia i Hercegowina, Bułgaria, Chorwacja, Czechy, Finlandia, Francja, Gruzja, Niemcy, Grecja, Węgry, Islandia, Irlandia, Włochy, Litwa, Łotwa, Malta, Mołdawia, Holandia, Norwegia, Polska, Portugalia, Rumunia, Serbia, Szwajcaria, Słowenia, Turcja, Wielka Brytania i Wspólnota Europejska

³³ WTO – Światowa Organizacja Handlu

³⁴ Standards nad Trade Development Facility Programme – więcej informacji na <http://www.standardsfacility.org/>

podjęta zostanie na 32 sesji KKŻ FAO/WHO, która odbędzie się w latem 2009 r. w Rzymie.

Polska podejmując się roli Koordynatora dla regionu Europy zobowiązana będzie do zaproponowania przewodniczącego Komitetu Koordynacyjnego FAO/WHO dla Europy, a także zorganizowania następnej 27 Sesji CCEURO.

Objęcie przez Polskę roli Regionalnego Koordynatora FAO/WHO dla Europy wzmocni wizerunek naszego kraju na forum międzynarodowym i nie zostanie bez znaczenia dla Polski jako państwa członkowskiego Wspólnej Europejskiej, które w drugiej połowie 2011 r. obejmie przewodnictwo w Radzie Unii Europejskiej.

Współpraca z organami Unii Europejskiej

Polska posiadała status tzw. aktywnego obserwatora w procesie decyzyjnym UE do momentu akcesji do Unii Europejskiej. Z dniem 1 maja 2004 r. eksperci działający w Komitetach Komisji Europejskiej oraz Grupach Roboczych Rady Unii Europejskiej stali się pełnoprawnymi uczestnikami tego procesu.

Aktualnie 20 pracowników GIJHARS pełni rolę ekspertów, uczestnicząc w pracach 18 Komitetów współpracujących z Komisją Europejską w ramach procedury komitologii oraz 23 przedstawicieli IJHARS – w pracach 10 Grup Roboczych Rady UE zajmujących się zagadnieniami objętymi zakresem kompetencji Inspekcji.

W 2008 roku przedstawiciele IJHARS uczestniczyli w następujących posiedzeniach ciał pomocniczych organów UE:

- ▶ Spotkanie Grupy Ekspertów ds. promocji rolnictwa ekologicznego (1 spotkanie),
- ▶ Spotkanie Stałego Komitetu ds. Rolnictwa Ekologicznego (4 spotkania),
- ▶ Spotkanie Grupy Ekspertów Rady UE ds. mięsa drobiowego (1 spotkanie),
- ▶ Spotkanie Grupy Ekspertów Komisji Europejskiej ds. Klasyfikacji Tusz Wołowych (EUROP) (1 spotkanie),
- ▶ Spotkanie Grupy Ekspertów ds. standaryzacji owoców i warzyw (2 spotkania),
- ▶ Spotkanie Grupy Roboczej Rady UE ds. Codex Alimentarius (5 spotkań),
- ▶ Spotkanie Grupy Ekspertów Rządowych ds. praktyk enologicznych (3 spotkania).

Ponadto regularnie przeprowadzana była aktualizacja wykazu ekspertów uczestniczących w pracach Grup

Roboczych Rady Unii Europejskiej i Komitetów Komisji Europejskiej.

Przygotowanie do objęcia przez Polskę

przewodnictwa w Radzie Unii Europejskiej

W związku z objęciem przez Polskę prezydencji w Radzie UE, przypadającej na okres od lipca do grudnia 2011 r., Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi powołał Zespół Programowy do spraw koordynacji przygotowań, w pracach którego uczestniczy Główny Inspektor Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych.

Przygotowanie pracowników IJHARS do polskiej Prezydencji w Radzie UE koordynuje GIJHARS. W ramach realizacji założeń harmonogramu prac przygotowawczych zgodnie z Programem przygotowań Rzeczypospolitej Polskiej do objęcia i sprawowania Przewodnictwa w Radzie UE, w 2008 r.:

- ▶ wytypowano 12 przedstawicieli IJHARS do tworzonego Korpusu Prezydencji i opracowano potrzeby szkoleniowe tych osób,
- ▶ dokonano kalkulacji kosztów przygotowania i sprawowania Prezydencji przez przedstawicieli IJHARS,
- ▶ opracowano propozycje tematów mogących stanowić priorytety dla polskiej Prezydencji,
- ▶ przedstawiono propozycję organizacji spotkań towarzyszących polskiej Prezydencji.

Współpraca z Europejską Komisją Gospodarczą ONZ

Główny Inspektorat JHARS prowadzi Polski Sekretariat ds. Współpracy z Grupą Roboczą ds. Norm Jakościowych dla Produktów Rolnych EKG/ONZ (WP.7), funkcjonującą w ramach organów roboczych Europejskiej Komisji Gospodarczej ONZ.

Grupa Robocza WP.7 jest odpowiedzialna za wypracowanie zharmonizowanych norm jakości handlowej dla produktów rolnych. Celem jej działania jest wspomaganie handlu międzynarodowego, poprzez stworzenie kryteriów jakości handlowej w formie norm, które są wskazaniem aktualnej praktyki handlowej.

Do zadań Polskiego Sekretariatu ds. Współpracy z Grupą Roboczą ds. Norm Jakościowych dla Produktów Rolnych EKG/ONZ (WP.7), który pełni funkcję łącznika pomiędzy Sekretariatem WP.7 EKG/ONZ a Polską, należy:

- ▶ koordynacja działalności WP.7 w kraju,
- ▶ współpraca z krajowymi jednostkami,
- ▶ prowadzenie biblioteki i udostępnianie przyjętych dokumentów,

- ▶ rozpowszechnianie wiedzy o pracach grupy i wypracowanych przez nią normach.

W 2008 r. Polski Sekretariat koordynował:

- ▶ krajowe przygotowania do 5 sesji w ramach EKG/ONZ (w tym: 4 sesji Sekcji Branżowych i 1 sesji WP.7); udział w 2 sesjach wzięło łącznie 5 delegatów, w tym 2 pracowników GIJHARS oraz 3 przedstawiciele instytucji współpracujących; sekretariat zorganizował 2 posiedzenia uzgadniające stanowiska polskich delegacji,
- ▶ udział 15 polskich ekspertów (w tym 12 pracowników IJHARS) w 4 spotkaniach organizowanych w ramach EKG/ONZ, tj.:
 - Spotkanie Reporterów, dotyczące prac nad normą dla mięsa cielęcego (Renes, Francja, 25 kwietnia 2008 r.),
 - seminarium dotyczące norm dla jaj i produktów jajczarskich (Niżnyj Novgorod, Federacja Rosyjska, 22-26 września 2008 r.),

- szkolenie dotyczące wymagań jakości handlowej dla świeżych owoców i warzyw (Reading, Wielka Brytania, 11-13 czerwca 2008 r.),
- szkolenie dotyczące harmonizacji kontroli jakości świeżych owoców i warzyw (Mojmirovce, Słowacja, 22-24 września 2008 r.).

5.2 Współpraca z instytucjami zagranicznymi

Ministerstwo Polityki Rolnej i Leśnictwa – Włochy

Współpraca w 2008 r. obejmowała realizację polsko-włoskiego projektu Transition Facility 2006/018-180.4-05 „Budowa systemu nadzoru oraz kontroli produktów rolnych i środków spożywczych posiadających Chronione Oznaczenia Geograficzne (ChOG), Chronione Nazwy Pochożenia (ChNP) oraz Świadectwa Specjalnego Charakteru (ŚSch-GTS)”. Celem współpracy było stworzenie skutecznego systemu nadzoru oraz kontroli produktów rolnych

i środków spożywczych posiadających ChOG, ChNP oraz ŚSch-GTS, poprzez opracowanie procedur, usprawnienie metod pracy i zwiększenie poziomu kwalifikacji pracowników instytucji działających w ramach systemu, tj. IJHARS, MRiRW i upoważnionych jednostek certyfikujących.

Realizacja projektu obejmowała szereg misji i szkoleń prowadzonych przez włoskich ekspertów dla pracowników IJHARS i upoważnionych jednostek certyfikujących.

5.3 Współpraca z instytucjami krajowymi

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi

W 2008 r. Główny Inspektor IJHARS przekazał przedstawicielom Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi 39 informacji o wynikach planowych kontroli przeprowadzonych przez IJHARS na terenie całego kraju, a także inne opracowania, dotyczące między innymi nadzoru sprawowanego nad upoważnionymi jednostkami certyfikującymi, w tym dane odnośnie struktur, procedur i sankcji stosowanych przez upoważnione jednostki certyfikujące w ramach kontroli producentów w rolnictwie ekologicznym, celem przekazania ich do Komisji Europejskiej.

W ramach współpracy GIJHARS z Biurem Kontroli MRiRW³⁵:

- 1) opracowano Program kontroli ex-post na rok kontrolny 2008/2009 dla IJHARS,
- 2) opracowano Program kontroli dla inspektorów WIJHARS w zakresie poszczególnych mechanizmów WPR,
- 3) koordynowano kontrole krzyżowe przeprowadzane na wniosek innych służb kontrolnych, zgodnie z art. 7 rozporządzenia Rady (WE) Nr 485/2008,
- 4) nadzorowano i koordynowano udział inspektorów WIJHARS w misjach audytowych przedstawicieli Europejskiego Trybunału Obrachunkowego.

GIJHARS opiniowała także projekty 59 aktów prawnych, w tym: 8 ustaw i 39 rozporządzeń krajowych oraz 12 rozporządzeń UE.

³⁵ regulowanej przez „Wytyczne dotyczące sposobu przeprowadzania kontroli przewidzianej w RR (EWG) Nr 4045/89 oraz w ustawie z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych”, zatwierdzone w dniu 2 września 2005 r. przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi,

Ministerstwo Finansów

Współpraca z Ministerstwem Finansów w 2008 r. obejmowała głównie uczestnictwo GIJHARS w pracach Międzyresortowej Grupy ds. Przeciwdziałania Nieprawidłowościom, nadzorowanych przez Departament Certyfikacji i Poświadczeń Środków z Unii Europejskiej. Celem działania Międzyresortowej Grupy były prace związane z zapobieganiem występowania nieprawidłowości oraz wspieraniem zwalczania przestępstw związanych z wykorzystaniem środków publicznych na szkodę Polski lub Unii Europejskiej w obszarze rolnictwa, rybołówstwa, rozwoju wsi i gospodarki żywnościowej. Pracownicy GIJHARS uczestniczyli w przygotowaniu projektu nowelizowanego Systemu informowania o nieprawidłowościach w zakresie wykorzystania Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji.

Inspekcja Handlowa

Zakres współpracy obu Inspekcji, określony Porozumieniem zawartym w dniu 31 marca 2003 r., obejmuje:

- ▶ wymianę informacji o wynikach zakończonych kontroli,
- ▶ bieżące przekazywanie informacji o nieprawidłowościach w zakresie jakości handlowej,
- ▶ uzgadnianie ramowych planów kontroli,
- ▶ współdziałanie przy wstępnej ocenie i pobieraniu próbek artykułów rolno-spożywczych.

W 2008 r. na podstawie informacji przekazanych przez Inspekcję Handlową, IJHARS przeprowadziła kontrole doraźne w 222 podmiotach, w tym głównie w zakresie jakości handlowej: wyrobów garmażeryjnych, ryb i ich przetworów, wyrobów piekarskich, przetworów owocowo-warzywnych, mleka, mięsa i jego przetworów. W wyniku kontroli zastosowano sankcje w odniesieniu do 81 kontrolowanych podmiotów. W ramach współpracy IJHARS przekazała Inspekcji Handlowej 319 informacji o nieprawidłowościach podlegających kompetencji tej instytucji. Ponadto, wspólnie z Inspekcją Handlową przeprowadzono kontrolę znakowania sera Oscypek, posiadającego chronioną nazwę pochodzenia.

Agencja Rynku Rolnego

W ramach współpracy, rozpoczętej z dniem 1 maja 2004 r., IJHARS realizuje zadania delegowane w zakresie 22 mechanizmów WPR administrowanych przez Agencję Rynku Rolnego. W dniu 18 czerwca 2008 r. znowelizowano umowę regulującą zasady koordynacji prac pomiędzy ARR, WIJHARS i laboratoriami GIJHARS, w celu jej dostosowania do aktualnie obowiązujących przepisów prawa i norm jakościowych. Zaktualizowano również pakiet

procedur dotyczących realizacji zadań delegowanych ARR, które obowiązywały od 2006 r.

Zakres zadań zrealizowanych w ramach współpracy w 2008 r. dotyczył:

- ▶ kontroli fizycznych na rynku cukru,
- ▶ badań laboratoryjnych próbek pobranych przez pracowników ARR i inspektorów WIJHARS podczas kontroli związanych z realizacją mechanizmów WPR: „Dostarczanie nadwyżek żywności najuboższej ludności UE”, „Monitorowanie produkcji i opłaty na rynku cukru”, „Dopłaty do produkcji suszu paszowego”, „Dopłaty do przetwórstwa słomy lnianej i konopnej na wótkno”, „Dopłaty do zakupu masła przez instytucje i organizacje niedochodowe”.

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa

Zakres współpracy IJHARS z Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w 2008 r. obejmował głównie zadania związane z udzielaniem przez ARiMR dopłat do oprocentowania kredytów na realizację przedsięwzięć inwestycyjnych w zakresie nowych technologii w rolnictwie, zapewniających wysoką jakość produktu (tzw. kredyt NT). W ramach współpracy w 2008 r. IJHARS wydała 1.165 Świadectw jakości handlowej związanych z uzyskaniem kredytu NT.

Ponadto, z dniem 15 marca 2008 r. zakończono współpracę dotyczącą realizacji zadań określonych w ustawie³⁶ o płatnościach do gruntów rolnych i płatności cukrowej. Czynności związane z pomiarem surowców przeznaczonych na cele energetyczne przejęła ARiMR.

Krajowa Stacja Chemiczno-Rolnicza

Współpraca z Krajową Stacją Chemiczno-Rolniczą wynika z zadań IJHARS na rynku nawozów oraz porozumienia zawartego w dniu 1 marca 2004 r. Zakres współpracy dotyczy oceny jakości nawozów wprowadzanych do obrotu, wyprodukowanych w kraju lub w innych krajach UE oraz importowanych z krajów trzecich, w tym głównie:

- ▶ wykonywania przez laboratoria analityczne Okręgowych Stacji Chemiczno-Rolniczych badań próbek nawozów pobranych przez pracowników IJHARS w toku prowadzonych kontroli,
- ▶ uzgadniania stanowisk w przypadku wniesienia przez producenta nawozu odwołania od decyzji administracyjnej, wydanej przez wojewódzkiego in-

spektora JHARS na podstawie wyników badań laboratoryjnych,

- ▶ wymiany informacji o negatywnych zjawiskach stwierdzonych w toku kontroli oraz współdziałanie przy ich eliminacji.

W 2008 r. Okręgowe Stacje Chemiczno-Rolnicze zbadały 124 próbki reprezentujące partie nawozów nieoznaczonych znakiem „NAWZ WE” o łącznej masie 1.289 t i objętości 389 hl. W wyniku badań zakwestionowano 5,7% skontrolowanych partii o masie 47 t.

Instytut Przemysłu Mięsnego i Tłuszczowego

Współpracę z Instytutem Przemysłu Mięsnego i Tłuszczowego reguluje porozumienie z dnia 9 grudnia 2004 r. w sprawie organizacji szkoleń w zakresie klasyfikacji tusz zwierząt rzeźnych w systemie EUROP, w tym:

- ▶ prowadzenie teoretycznych i praktycznych szkoleń dla pracowników IJHARS,
- ▶ prowadzenie szkoleń dla kandydatów na rzeczoznawców, udział w pracach Komisji Kwalifikacyjnych dla kandydatów na rzeczoznawców w zakresie klasyfikacji tusz zwierząt rzeźnych w systemie EUROP.

W 2008 r. w ramach współpracy zorganizowano 10 szkoleń, w tym:

- ▶ 8 szkoleń dla kandydatów na rzeczoznawców ds. klasyfikacji tusz w systemie EUROP,
- ▶ 2 szkolenia dla pracowników IJHARS, prowadzących kontrole prawidłowości klasyfikacji tusz zwierząt rzeźnych.

Krajowa Rada Winiarstwa i Miodosytnictwa

Współpraca z Krajową Radą Winiarstwa i Miodosytnictwa, określona porozumieniem z dnia 3 listopada 2004 r., dotyczy współdziałania obu instytucji w zakresie prowadzenia szkoleń i przekazywania informacji dotyczących jakości handlowej wyrobów winiarskich.

W ramach współpracy przedstawiciel GJIHARS uczestniczył w Walnym Zgromadzeniu Krajowej Rady Winiarstwa i Miodosytnictwa, podczas którego przedstawiono wyniki kontroli jakości handlowej wyrobów winiarskich, przeprowadzonej przez IJHARS w 2008 r.

Polski Komitet Normalizacyjny

Na podstawie ustawy o normalizacji³⁷ GJIHARS uczestniczył w pracach Komitetów Technicznych Polskiego Kom-

³⁶ ustawa z dnia 27 stycznia 2007 r. o płatnościach do gruntów rolnych i płatności cukrowej (Dz. U. Nr 35, poz. 217)

³⁷ Ustawa z dnia 12 września 2002 r. o normalizacji (Dz. U. Nr 169 poz. 1386 z późn. zm.)

tetu Normalizacji, biorąc udział w opracowywaniu Polskich Norm i innych dokumentów normalizacyjnych.

W 2008 r. odbyły się posiedzenia 5 Komitetów Technicznych do spraw:

- ▶ Tłuszczów Roślinnych i Zwierzęcych,
- ▶ Wyrobów Spirytusowych,
- ▶ Przetworów Owocowych i Warzywnych,
- ▶ Kawy i Herbaty,
- ▶ Mikrobiologii Żywności.

Polskie Centrum Akredytacji

Współpraca z Polskim Centrum Akredytacji, w 2008 r. dotyczyła głównie spraw związanych z oceną (kontrolą) akredytowanych (upoważnionych) jednostek certyfikujących podmioty działające w zakresie rolnictwa ekologicznego oraz wytwarzania produktów posiadających oznaczenia: Chroniona Nazwa Pochodzenia (ChNP), Chronione Oznaczenie Geograficzne (ChOG), Gwarantowana Tradycyjna Specjalność (GTS).

Celem współpracy jest eliminacja nieprawidłowości w działalności upoważnionych jednostek certyfikujących, co przyczynia się do zagwarantowania skuteczności oraz efektywności systemu kontroli i certyfikacji w rolnictwie ekologicznym oraz certyfikacji produktów tradycyjnych i regionalnych.

Inne instytucje

Ponadto w 2008 r. IJHARS współpracowała z:

- ▶ Inspekcją Weterynaryjną, Państwową Inspekcją Sanitarną, Państwową Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa oraz Urzędem Cel w zakresie wspólnego prowadzenia kontroli artykułów rolno-spożywczych i wymiany informacji o wynikach kontroli,
- ▶ Urzędem Ochrony Konkurencji i Konsumentów w zakresie wymiany informacji o nieprawidłowościach związanych z jakością handlową artykułów rolno-spożywczych, w tym naruszających zbiorowy interes konsumentów,
- ▶ Okręgowymi Urzędami Miar i Urzędami Skarbowymi w zakresie przekazywania informacji o nieprawidłowościach stwierdzonych w czasie kontroli, dotyczących właściwości rzeczowej tych urzędów,
- ▶ Państwową Policją i Rejonową Prokuraturą w zakresie powiadamiania o nieprawidłowościach stwierdzonych w czasie kontroli, mających znamiona

przestępstwa oraz udostępniania na ich wniosek akt administracyjnych, zgromadzonych przez IJHARS z ramach wykonywanych zadań ustawowych,

- ▶ Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie oraz innymi Ośrodkami Doradztwa Rolniczego w zakresie współpracy przy opracowywaniu materiałów informacyjnych oraz analiz i prognoz dotyczących rolnictwa ekologicznego,
- ▶ Akademią Rolniczą w Krakowie odnośnie współpracy w ramach prowadzonych badań naukowych oraz przeprowadzania szkoleń dla inspektorów,
- ▶ Krajową Unią Producentów Soków w zakresie oceny wyników badań laboratoryjnych oraz metodyki analiz,
- ▶ Polskim Stowarzyszeniem Producentów Oleju w ramach porozumienia z dnia 21 września 2008 r. w sprawie zasad współpracy z Krajowym Centrum GIJHARS,
- ▶ Inspektoratem Wsparcia Sił Zbrojnych w zakresie dokonywania oceny jakości handlowej oraz wykonywania analiz laboratoryjnych artykułów rolno-spożywczych.

II. ORGANIZACJA I FUNKCJONOWANIE IJHARS W 2008 ROKU

1. Organizacja IJHARS

1.1 Struktura organizacyjna

Organizację Głównego Inspektoratu JHARS określa Zarządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 19 października 2007 r. (Dz. Urz. Min. Rol. z 2007 r. Nr 31, poz. 42) oraz Regulamin Organizacyjny wprowadzony Zarządzeniem Głównego Inspektora JHARS z dnia 19 grudnia 2007 r. z późniejszymi zmianami.

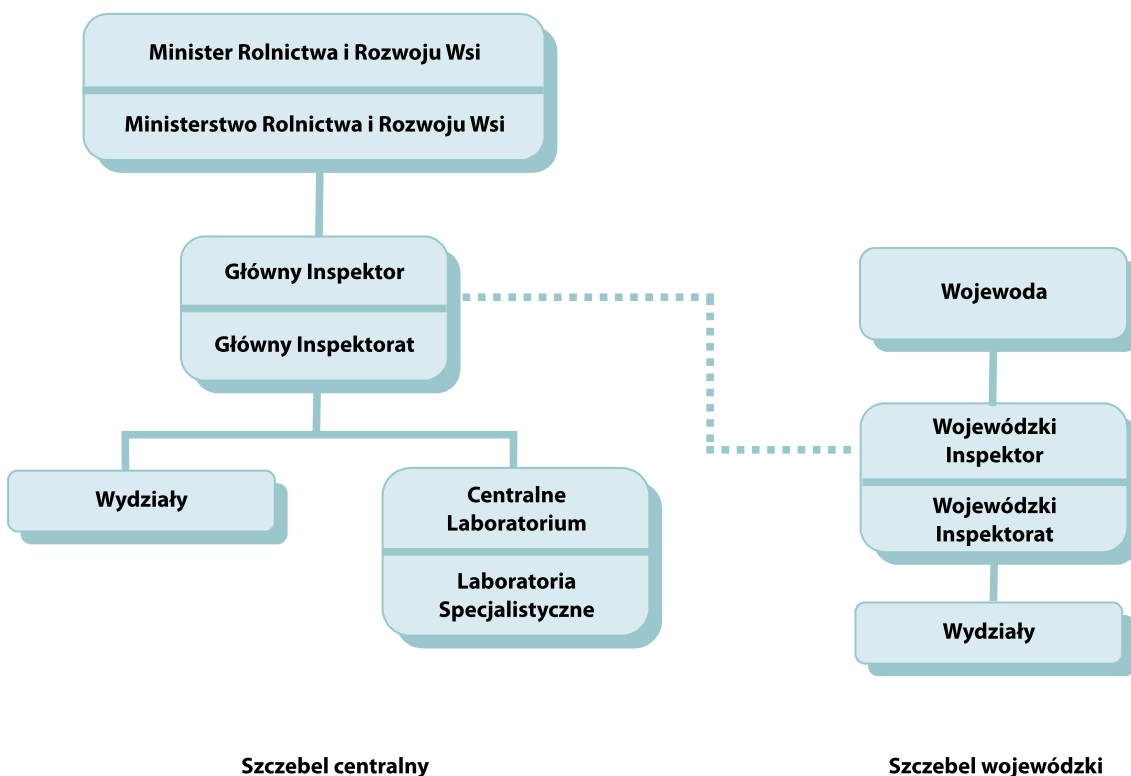
Zadania IJHARS wykonują następujące organy (rysunek 4):

- ▶ Główny Inspektor Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych przy pomocy Głównego Inspektoratu Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spo-

żywczych; Główny Inspektor Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych jest centralnym organem administracji rządowej, podległym ministrowi właściwemu do spraw rynków rolnych; Głównego Inspektora powołuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów, na wniosek ministra właściwego do spraw rolnych,

- ▶ Wojewoda realizujący zadania przy pomocy wojewódzkiego inspektora jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych, jako kierownika wojewódzkiej inspekcji jakości handlowej artykułów-rolno spożywczych, wchodzącej w skład zespolonej administracji wojewódzkiej.

RYSUNEK 4.
Schemat organizacyjny IJHARS

W strukturze organizacyjnej Głównego Inspektoratu JHARS wyodrębniono:

- ▶ 7 wydziałów,
- ▶ 6 samodzielnych stanowisk,
- ▶ 11 laboratoriów.

Organizację 16 wojewódzkich inspektoratów IJHARS reguluje Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 5 września 2002 r. w sprawie szczegółowych zasad organizacji Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno – Spożywczych (Dz. U. z 2002 r. Nr 154, poz. 1279). W strukturze organizacyjnej 5 WIJHARS funkcjonują Oddziały zamiejscowe, utworzone przez wojewódzkich inspektorów, za zgodą Głównego Inspektora (Biała Podlaska, Korczowa, Międzyzlesie, Rzepin, Zebrzydowice, Żarska Wieś).

1.2 Baza laboratoryjna

Potencjał analityczny IJHARS w 2008 r. stanowiło 11 nowoczesnie wyposażonych laboratoriów Głównego Inspektoratu JHARS, wśród których funkcjonuje Centralne Laboratorium w Poznaniu oraz 10 Specjalistycznych Laboratoriów (w Białymstoku, Bydgoszczy, Gdyni, Kielcach, Krakowie, Lublinie, Rzeszowie, Szczecinie, Warszawie i Wrocławiu). Włączenie wszystkich laboratoriów w strukturę GIJHARS w 2007 r. pozwoliło na wyrównanie technicznego poziomu ich wyposażenia i ujednoczenie systemu szkolenia pracowników, co skutkuje zwiększeniem efektywności wykorzystania potencjału analitycznego, przy minimalizacji kosztów utrzymania.

Wszystkie laboratoria GIJHARS działają w ramach systemu zarządzania jakością i posiadają akredytację na zgodność z normą PN-EN-ISO/IEC 17025. Poszczególne laboratoria wdrożyły od 14 do 126 metodyk akredytowanych, obejmujących 39 grup towarowych, podlegających urzędowej kontroli IJHARS.

Rzetelność analiz wykonywanych przez laboratoria IJHARS potwierdzana jest okresowo, poprzez porównanie uzyskanych wyników badań tych samych artykułów rolno-spożywczych z wynikami innych laboratoriów, zarówno krajowych jak i zagranicznych (badania międzylaboratoryjne).

W roku 2008 laboratoria GIJHARS uczestniczyły w badaniach międzylaboratoryjnych:

- ▶ międzynarodowych, zorganizowanych przez:
 - Food Analysis Performance Assessment Scheme (FAPAS) – konserwy mięsne, sok grejpfrutowy, mleko w proszku, miód, mleko zagęszczone, czekolada, materiał zbożowy, dżem, ziarno zbóż, oliwa z oliwek, konserwa rybna, pasta rybna, Soft Drink, mięso ryb,
 - LGC Standards Promochem – mleko UHT, śmietana, jogurt, czekolada, konserwa mięsna, mleko w proszku, sok, mięso, wino białe i czerwone, konserwa rybna,
 - Manuela Ernhofer DRRR – mleko UHT, ser topiony, śmietanka, masło, mleko w proszku,
 - Ford Examination Performance Assessment Scheme (FEPAS) – mięso wołowe liofilizowane, mleko w proszku, płatki śniadaniowe, oliwa z oliwek,

- Steins Laboratorium – mleko w proszku, masło, ser pleśniowy,
- QM Ltd. – mięso ryb, przetwory zbożowe, Soft Dring,
- GEMMA SCHEME – ziemniaki, mąka kukurydziana, mieszanka mąk,

- ▶ krajowych, zorganizowane przez Laboratoria Specjalistyczne GIJHARS w Białymstoku, Kielcach, Lublinie i Wrocławiu oraz:
 - Instytut Biotechnologii Przemysłu Rolno-Spożywczego (IBRS), Zakład Przetwórstwa Zbóż i Piekarnictwa – ziarno pszenicy i mąka pszeniana, ekstrakt chmielowy, granulaty chmielowy,
 - Izbę Celną w Gdyni – oleje i tłuszcze roślinne,
 - Gdańską Fundację Wody FOOD LAB – przyprawy.

Ponadto, Laboratorium Centralne w Poznaniu i Laboratoria Specjalistyczne GIJHARS uczestniczyły w badaniach porównawczych między laboratoriami, w których brały udział również: J.S. Hamilton Poland LTD w Gdyni i Wojskowy Ośrodek Medycyny Prewencyjnej we Wrocławiu. Badania dotyczyły: miodu, chmielu, mąki pszennej, makaronu, pieczywa, bułki tartej, oliwy z oliwek, przetworów owocowo-warzywnych, napojów bezalkoholowych, napojów mlecznych fermentowanych, suszu paszowego, kawy zbożowej o naturalnej, konserw rybnych oraz ogórków i groszku konserwowego.

1.3 Kontrola graniczna

Granica zewnętrzna Polski, na którą składają się granice z Federacją Rosyjską, Republiką Białoruską i Ukrainą oraz granica morska i powietrzna stanowi jednocześnie granicę zewnętrzną wspólnotowego obszaru celnego. Przekroczenie Polskiej granicy zewnętrznej wiąże się z prawem do swobodnego poruszania po obszarze Unii Europejskiej, w związku z czym kontrola graniczna musi zapewnić najwyższy poziom bezpieczeństwa przed towarami niepożądanymi lub niebezpiecznymi. Zadania IJHARS w tym zakresie – oprócz ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych – określają:

- ▶ ustawa z dnia 22 kwietnia 2005 r. o zmianie ustawy o Straży Granicznej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 226, poz. 1944 z późn. zm.), która włączyła

IJHARS do służb kontroli granicznej, a także zobowiązała wojewodów do zapewnienia tym służbom odpowiedniej bazy lokalowej oraz urządzeń i sprzętu technicznego niezbędnego do przeprowadzania sprawnej i skutecznej kontroli (rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 2005 r. w sprawie obowiązków wojewody w zakresie finansowania i utrzymania przejść granicznych, przejść turystycznych, miejsc przekraczania granicy na szlakach turystycznych oraz punktów nocnego postoju na rzekach granicznych, ich wyposażenia w sprzęt, a także organów właściwych do osadzania i utrzymywania znaków granicznych na morskich wodach wewnętrznych – Dz. U. Nr 256, poz. 2145),

- ▶ rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 30 kwietnia 2004 r. w sprawie wykazu przejść granicznych, na których jest dokonywana kontrola jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych sporządzanych z zagranicy (Dz. U. Nr 122, poz. 1276),
- ▶ rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 30 czerwca 2008 r. w sprawie wykazu artykułów rolno-spożywczych przywożonych z zagranicy oraz ich minimalnych ilości podlegających kontroli jakości handlowej (Dz. U. Nr 128, poz. 823).

Artykuły rolno-spożywcze przywożone z zagranicy kontrolowane są na przejściach granicznych lub punktach kontroli granicznej, przez upoważnionych pracowników WIJHARS. Kontrola tych towarów odbywa się także wewnątrz kraju, w urzędach celnych i składach celnych. Kontrole przeprowadzane są wspólnie z pracownikami innych służb, głównie Urzędów Celnych, Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa oraz Inspekcji Weterynaryjnej. Kontrola artykułów rolno-spożywczych wywożonych z Polski (poza świeżymi owocami i warzywami) jest dobrowolna i odbywa się w ramach oceny jakości handlowej, przeprowadzonej na wniosek zainteresowanego przedsiębiorcy.

Celem poprawy efektywności kontroli granicznej, eliminowania towarów niespełniających wymagań jakości handlowej oraz wzmocnienia systemu kontroli na zewnętrznej granicy Unii Europejskiej, GIJHARS uczestniczy w pracach określonych Programem zintegrowanego zarządzania granicą, obejmującym lata 2007-2013, zatwierdzonym przez Radę Ministrów w dniu 11 września 2007 r.

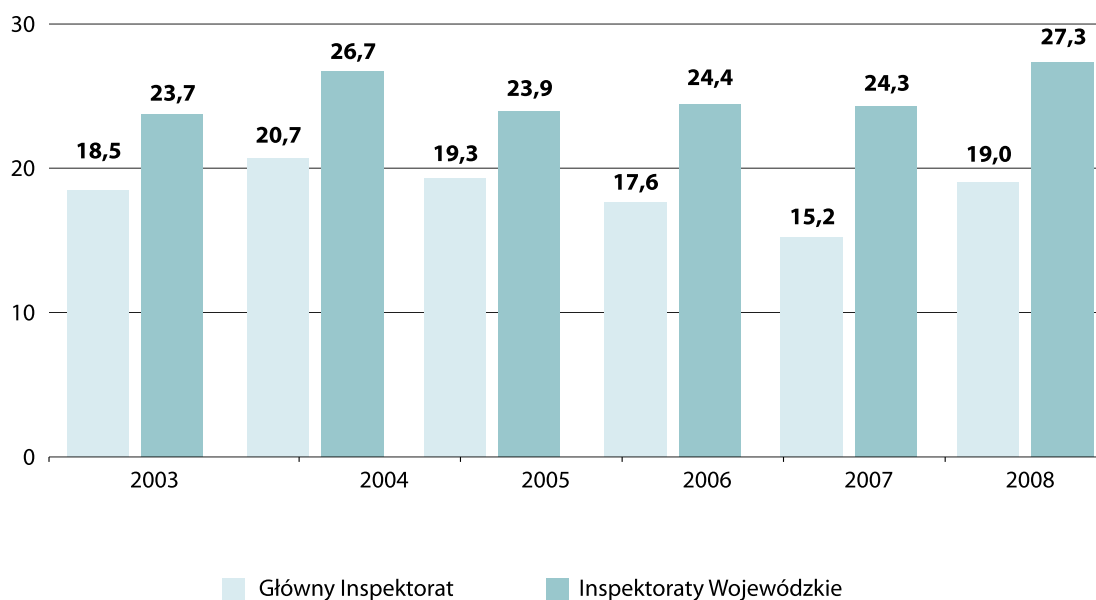
2. Budżet IJHARS

Budżet IJHARS w 2008 r. wyniósł 46.361,7 tys. zł i był zbliżony do poziomu środków finansowych, przyznanych Inspekcji w 2004 r. (rysunek 5). Poszczególne WIJHARS

dysponowały kwotą budżetu w granicach od 882 tys. zł (WI Opole) do 2.682 tys. zł (WI Warszawa), a GIJHARS – łącznie z 11 laboratoriami – kwotą 19.025,1 tys. zł.

RYСУNEK 5.
Budżet IJHARS w latach 2003-2008

mln zł

Z ogólnej kwoty budżetu IJHARS w 2008 r., przeznaczono:

- ▶ 3,4% na pokrycie bezpośrednich kosztów kontroli (tj. kosztów dojazdu do kontrolowanej jednostki, badań laboratoryjnych bez uwzględnienia kosztów zakupu odczynników chemicznych, sprzętu i jego legalizacji),
- ▶ 49,7% na wynagrodzenia osobowe brutto (zależnie od zajmowanego stanowiska wynagrodzenie brutto inspektorów kontroli wynosiło średnio od 1.811 do 2.949 zł),
- ▶ 8,8% na zobowiązania określone w przepisach finansowych (podatki, ZUS i inne),

- ▶ 2,8% na dodatkowe wynagrodzenia,
- ▶ 1,4% na szkolenia krajowe i zagraniczne oraz dofinansowanie do studiów lub innych form nauki pracowników IJHARS,
- ▶ 0,4% na wydatki inwestycyjne,
- ▶ 33,5% na wydatki ogólnoadministracyjne.

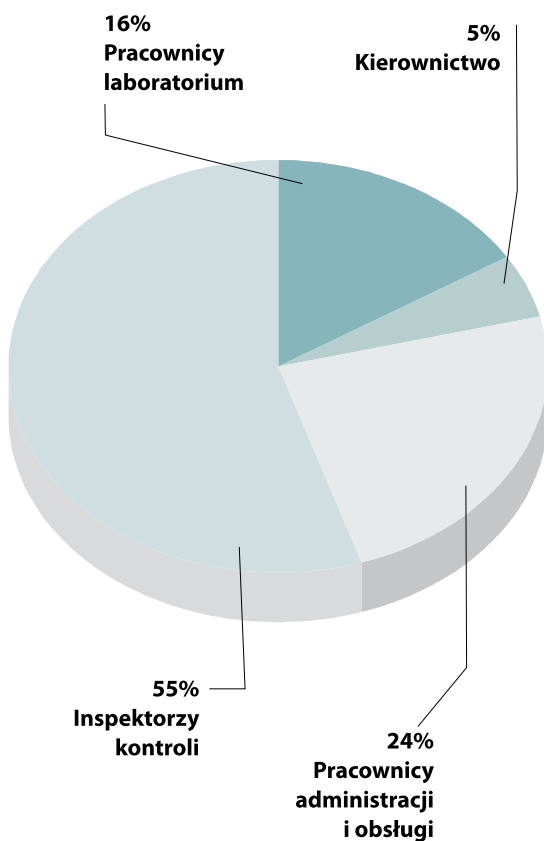
W porównaniu do 2007 r. nastąpił wzrost wydatków ogólnoadministracyjnych (o 6,3 punkta procentowego) przy znacznym ograniczeniu wydatków inwestycyjnych (o 4,4 punkta procentowego).

3. Pracownicy IJHARS

3.1 Zatrudnienie

IJHARS w 2008 r. zatrudniała 659 osób, w tym 34 osoby (ok. 5,0%) na stanowiskach kierowniczych, 360 inspektorów kontroli (ok. 55,0%) i 107 pracowników laboratoriów (ok. 16,0%). Pozostałe 159 osób (ok. 24,0%) to pracownicy zatrudnieni na stanowiskach samodzielnych i pracownicy obsługi (rysunek 6).

RYSUNEK 6.
Struktura zatrudnienia w IJHARS,
wg stanu na dzień 31 grudnia 2008 r.

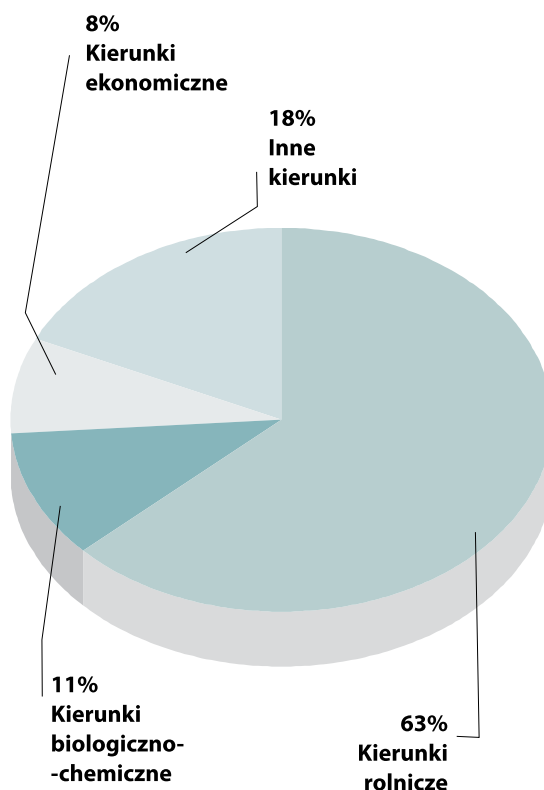

W 2008 r. z pracy w IJHARS odeszły 104 osoby, (w tym 69 osób z WIJHARS), a 116 osób zostało przyjętych. Część pracowników (33 osoby) nabyła uprawnienia do emerytury, pozostali przeszli do innej pracy.

W porównaniu do 2007 r. stan zatrudnienia pozostał na zbliżonym poziomie, przy czym zwiększyła się liczba pracowników zatrudnionych na stanowiskach samodzielnych i obsługi (o 4 punkty procentowe), zmniejszyła się natomiast liczba inspektorów kontroli (o 2 punkty procentowe) i osób zatrudnionych w laboratoriach (o 2 punkty procentowe).

Pracownicy z wykształceniem wyższym stanowili 80% ogółu zatrudnionych w IJHARS (529 osób), w tym studia o kierunku rolniczym posiadały 332 osoby, biologiczno-chemicznym 58 osób i ekonomicznym 45 osób. Pozostałe 94 osoby miały ukończone studia prawnicze, informatyczne lub administracyjne (rysunek 7).

RYSUNEK 7.
Struktura wykształcenia pracowników IJHARS w 2008 r.

3.2 Rozwój zawodowy pracowników

IJHARS zapewnia możliwość stałego doształcania i doskonalenia zawodowego swoich pracowników, prowadzonego w formie szkoleń, seminariów i kursów języków obcych.

Szkolenia krajowe organizowane były głównie przez Główny Inspektorat i inne jednostki, a w mniejszym stopniu przez wojewódzkie inspektoraty. Ogółem w 2008 r. pracownikom IJHARS umożliwiono udział w 195 szkoleniach, w tym:

- ▶ 8 szkoleniach centralnych, dotyczących: wartościowania stanowisk pracy, kształtowania wynagrodzeń w służbie cywilnej, zarządzania i organizacji czasu pracy, etyki i strategii antykorupcyjnej, w których wzięło udział 65 pracowników IJHARS,
- ▶ 55 szkoleniach powszechnych, obejmujących takie zagadnienia jak: prawo pracy, prawo zamówień publicznych, prawo administracyjne, prawo prasowe, finanse i księgowość, kadry i płace, ochrona danych osobowych i informacji niejawnych, system świadczeń rodzinnych, komunikacja interpersonalna, zarządzanie projektami w administracji, zarządzanie ryzykiem, administrowanie danych i bezpieczeństwa prowadzenia BIP, udzielanie pierwszej pomocy, podstawy BHP, kursy komputerowe, w których udział wzięło 589 pracowników IJHARS,
- ▶ 132 szkoleniach specjalistycznych służących pogłębieniu i uaktualnieniu wiedzy oraz ujednoczeniu zasad przeprowadzania kontroli, w których uczestniczyło 1.107 osób; tematyka szkoleń specjalistycznych dotyczyła głównie procedur określonych w przepisach unijnych lub wynikających z nowych zadań nałożonych na IJHARS (w zakresie jakości handlowej różnych grup artykułów rolno-spożywczych, metodologii kontroli ex-post, mechanizmów WPR, nadzoru nad certyfikacją w rolnictwie ekologicznym), jak również systemu zarządzania jakością, a w przypadku pracowników laboratoriów: nowych metodyk badań laboratoryjnych oraz obsługi sprzętu i urządzeń do badań laboratoryjnych.

W 2008 r. 18 pracowników IJHARS podnosiło swoje kwalifikacje na studiach zawodowych, magisterskich i studiach podyplomowych, na kierunkach związanych z rolnictwem (tj.: integrowana produkcja roślin, techno-

logia żywności, towaroznawstwo, ekonomika rolnictwa, ochrona środowiska), ekonomią (tj.: rachunkowość, finanse, bankowość), zarządzaniem (tj.: zarządzanie jakością w przemyśle spożywczym, systemy zarządzania, logistyka i zarządzanie w europejskich systemach transportowych), administracją i zamówieniami publicznymi.

Nauka języków obcych (angielski, francuski, rosyjski), prowadzona była na zajęciach organizowanych przez Główny Inspektorat i wojewódzkie inspektoraty JHARS w formie lektoratów i konwersacji. W 2008 r. w zajęciach uczestniczyło 77 osób.

Istotnym elementem mającym wpływ na podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników IJHARS jest udział w licznych krajowych i zagranicznych seminariach, konferencjach i targach. W 2008 r. pracownicy IJHARS uczestniczyli w 97 spotkaniach związanych z rynkiem żywności, w tym: 32 konferencjach, 18 seminariach i 11 targach na terenie całej Polski oraz 8 spotkaniach międzynarodowych (szkolenia, seminaria i konferencje), 24 targach zagranicznych oraz 23 sesjach i spotkaniach organizacji międzynarodowych. W spotkaniach krajowych wzięło udział 221 pracowników IJHARS, a w zagranicznych 68 osób. Pracownicy IJHARS mieli ponadto możliwość wymiany doświadczeń z przedstawicielami innych krajów, uczestnicząc w 4 wizytach studyjnych.

4. Pozostała działalność IJHARS

W 2008 r. IJHARS, oprócz zadań kontrolnych zaangażowana była w wiele przedsięwzięć mających na celu propagowanie wiedzy dotyczącej wybranych zagadnień z zakresu działania Inspekcji. Wymienić tu należy:

- ▶ WIJHARS w Białymstoku – uczestnictwo w IX Podlaskiej Biesiadzie Miodowej w Tykocinie jako instytucji wspierającej,
- ▶ WIJHARS w Białymstoku – organizacja szkolenia dla pracowników IJHARS w zakresie jakości handlowej mięsa drobiowego, w tym tuszek gęsi,
- ▶ WIJHARS w Bydgoszczy – uczestnictwo pracownika w audycie z Unii Europejskiej w zakresie przeprowadzonej kontroli w 2007 r. w obszarze mechanizmu „Pomoc finansowa dla wstępnie uznanych grup producentów owoców i warzyw” i „Pomoc finansowa z tytułu dostarczenia pomidorów do przetwórstwa”,
- ▶ WIJHARS w Bydgoszczy – organizacja szkolenia dla inspektorów IJHARS upoważnionych do przeprowadzania kontroli ex-post oraz przedstawicieli Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi w zakresie technologii przerobu buraka cukrowego, jakości cukru i wyrobów cukrowniczych, warunków przechowywania i monitoringu ilości cukru oraz dokumentowania poszczególnych procesów przy produkcji cukru,
- ▶ WIJHARS w Katowicach – organizacja szkolenia dla pracowników Okręgowej Stacji Chemiczno-Rolniczej w Gliwicach w zakresie pobierania próbek arty-

kułów rolno-spożywczych, w związku z postanowieniami Memorandum ustalonymi pomiędzy Komisją Europejską a Federacją Rosyjską w sprawie warunków dostawy produktów roślinnych,

- ▶ WIJHARS w Lublinie – uzyskanie certyfikatu potwierdzającego zgodność z wymaganiami normy PN-EN ISO 9001:2001 w zakresie „Nadzoru nad jakością handlowa artykułów rolno-spożywczych w produkcji i w obrocie, w tym wywożonych za granicę i sprzedawanych z zagranicy” oraz certyfikatu potwierdzającego wdrożenie i utrzymanie „Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji” PN ISO/IEC 27001:2005,
- ▶ WIJHARS w Lublinie – organizacja spotkania z przedstawicielami branży chmielowej, tj. zrzeszeń producentów, grup producentów, plantatorów chmielu oraz podmiotów skupujących chmiel, celem przybliżenia zagadnień dotyczących certyfikacji chmielu i produktów chmielowych,
- ▶ WIJHARS w Lublinie – współpraca z Państwowym Przedsiębiorstwem „Wołynstandartmetrologia” Ukrainy Wołyńskie Regionalne Centrum Standaryzacji, Miar i Certyfikacji Łuck w zakresie jakości towarów i usług, obrony praw konsumentów, a także wzmocnienia kontaktów w ramach transgenicznej wspólnoty euroregion „Bug”,
- ▶ WIJHARS w Łodzi – uczestnictwo w pracach Kapituły Wojewódzkiej Urzędu Marszałkowskiego do spraw przeprowadzenia konkursu POLSKI PRODUCENT ŻYWNOŚCI 2008,
- ▶ WIJHARS w Olsztynie – organizacja szkolenia dla pracowników Okręgowej Stacji Chemiczno-Rolniczej w zakresie pobierania próbek artykułów rolno-spożywczych, w związku z postanowieniami Memorandum ustalonymi pomiędzy Komisją Europejską a Federacją Rosyjską w sprawie warunków dostawy produktów roślinnych,
- ▶ WIJHARS w Szczecinie – uczestnictwo w Misji Wspólnotowego Komitetu kontrolnego w sprawie stosowania skali klasyfikacji tusz dorosłego bydła, zorganizowanej w Austrii, Słowacji, Szwecji i na Łotwie.

” W 2008 r. IJHARS, oprócz zadań kontrolnych zaangażowana była w wiele przedsięwzięć mających na celu propagowanie wiedzy dotyczącej wybranych zagadnień z zakresu działania Inspekcji.

5. Zarządzanie jakością

W roku 2008 IJHARS została poddana audytowi recertyfikującemu przez firmę certyfikującą BSI Management System Polska sp. z o.o. Wyniki audytu potwierdziły, że system zarządzania jakością spełnia wymagania zawarte w normie ISO 9001: 2000, co pozwoliło na utrzymanie ważności certyfikatu przyznanego IJHARS w 2005 roku.

W ramach monitorowania systemu oraz skuteczności jego wdrożenia i utrzymywania w 2008 r. przeprowadzono 28 planowych audytów wewnętrznych. Wyniki audytów były podstawą działań korygujących, mających na celu eliminację przyczyn niezgodności, tak aby zapobiec ich powtórzeniu. Podejmowano również działania zapobiegawcze, eliminujące przyczyny potencjalnych niezgodności. Prace doskonalące system zarządzania jakością angażowały wszystkich pracowników IJHARS. Ustalenia zmian przebiegu poszczególnych procesów w realizacji zadań przydzielonych IJHARS, były odwzorowywane w systematycznie modyfikowanych procedurach, instrukcjach i innych dokumentach.

Ocena skuteczności, aktualności polityki jakości oraz weryfikacji mierników celów jakości była również przedmiotem przeglądu zarządzania przeprowadzonego przez Kierownictwo GIJHARS w 2008 r.

Kontynuowano prace nad ujednoczaniem dokumentów opisujących system zarządzania jakością w całej IJHARS oraz zweryfikowano funkcjonujące procesy, aby ułatwić zarządzanie nimi i pełniej monitorować realizację celów i zadań. Cyklicznie organizowano spotkania pełnomocników ds. systemu zarządzania jakością z poszczególnych WIJHARS w celach szkoleniowych i wymiany doświadczeń.

W 2008 r. prowadzono również szkolenia wewnętrzne i zewnętrzne dla pracowników IJHARS. Podczas szkoleń wewnętrznych omawiano nowe ustalenia dotyczące przebiegu poszczególnych procesów, które miały odwzorowanie w procedurach lub instrukcjach. Szkolenia zewnętrzne prowadzone były przez specjalistów z poza instytucji, głównie dla audytorów wewnętrznych lub kandydatów na audytorów IJHARS.

6. Działalność informacyjna

IJHARS przykłada dużą wagę do prowadzenia rzetelnej polityki informacyjnej. Działalność ta jest wielopłaszczyznowa, a jej odbiorcami w pierwszej kolejności są producenci i przedsiębiorcy z sektora rolno-spożywczego, a także pracownicy IJHARS. Realizacja polityki informacyjnej odbywa się przede wszystkim poprzez współpracę z mediami, działalność prasową i wydawniczą oraz komunikację wewnętrzną.

Mając na celu wykreowanie własnej aktywnej i rzetelnej polityki informacyjnej IJHARS wykorzystuje różnorodne nośniki informacji tak, by docierać do jak największej liczby odbiorców.

6.1 Strona internetowa

Podstawowym źródłem informacji o działaniach IJHARS jest strona internetowa www.ijhars.gov.pl. Na stronie zamieszczane są między innymi informacje o bieżących działaniach IJHARS, informacje o aktualnych wynikach kontroli, wykaz obowiązujących aktów prawnych, wzory formularzy i wniosków, informacje dotyczące współpracy z innymi organizacjami. Zgodnie z obowiązującymi przepisami prowadzony jest również Biuletyn Informacji Publicznej (BIP) www.ijhars.gov.pl/bip. W ramach BIP publikowane są informacje określone w ustawie o dostępie do informacji publicznej.

6.2 Broszury informacyjne

Broszury i ulotki informacyjne opracowywane są na bieżąco i dystrybuowane wśród producentów i przedsiębiorców w czasie spotkań, konferencji, targów i wystaw. Stanowią one kompendium wiedzy z zakresu jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych z poszczególnych branż. Niektóre broszury i ulotki mają swój odpowiednik w wersji angielskiej lub niemieckiej.

W 2008 r. IJHARS opracowała i wydała 3 broszury i 8 ulotek, opisujących następujące zagadnienia:

- ▶ działalność i zadania ustawowe IJHARS,
- ▶ kontrola jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych na rynku krajowym i w obrocie z zagranicą,

- ▶ rolnictwo ekologiczne,
- ▶ produkty regionalne i tradycyjne,
- ▶ klasyfikacja tusz wieprzowych i wołowych w systemie EUROP w Polsce,
- ▶ kontrola ex-post,
- ▶ świeże owoce i warzywa.

Ponadto, w ramach propagowania prac prowadzonych na forum Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO zaktualizowano i rozpowszechniono broszury informacyjne „Komisja Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO i działania Punktu Kontaktowego KKŻ FAO/WHO w Polsce” oraz „Agricultural and Food Quality Inspection, the FAO/WHO Codex Contact Point for Poland – Organization and Activities”, a w związku z pięcioleciem działania IJHARS wydano okazjonalną broszurę oraz Gazetę Jubileuszową.

6.3 Współpraca z mediami

Priorytetem w tym zakresie jest bieżące informowanie mediów na temat działalności IJHARS oraz przekazywanie informacji na temat przeprowadzanych kontroli artykułów rolno-spożywczych.

Informacje przekazywane są w formie:

- ▶ komunikatów prasowych dystrybuowanych wśród mediów,
- ▶ wywiadów,
- ▶ materiałów opracowywanych na indywidualne zamówienie mediów,
- ▶ bieżących kontaktów z poszczególnymi redakcjami i dziennikarzami,
- ▶ seminariów oraz spotkań zewnętrznych,
- ▶ udziału kierownictwa IJHARS w nagraniach radiowych i telewizyjnych,
- ▶ oświadczeń i komunikatów dla prasy.

W 2008 r. IJHARS współpracowała z takimi mediami jak:

- ▶ Polska Agencja Prasowa,
- ▶ telewizja (TVN, TVN 24, TVN Uwaga, TV Biznes, Polsat, TVP Program Tydzień),
- ▶ radio (Jedynka, Trójka, Eska, VOX),
- ▶ prasa ogólnopolska (Wprost, Newsweek, Polityka, Rzeczpospolita, Puls Biznesu, Polska The Times,

Dziennik Polski, Gazeta Prawna, Gazeta Wyborcza, Fakt, Super Express),

- ▶ prasa lokalna (Dziennik Łódzki, Kronika Beskidzka),
- ▶ wydawnictwa branżowe (Bezpieczeństwo i Higiena Żywności, Magazyn Przemysłu Mięsnego, Przegląd Piekarski i Cukierniczy, Tygodnik Rolniczy, Detal Dzisiaj).

Wśród tematów, najchętniej podejmowanych przez media w 2008 r. były wyniki kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych, w tym znakowanie artykułów rolno-spożywczych, a także nowelizacja ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych.

6.4 Biuletyn Wiedza i Jakość

Procesom usprawnienia komunikacji, zarówno z odbiorcami, jak i pracownikami, służy, wydawany od 2005 r., biuletyn informacyjny „Wiedza i Jakość”. Głównym celem tej publikacji jest szeroko pojęte informowanie środowisk sektora rolno-spożywczego o aktualnych, a także systemowych działaniach IJHARS. Biuletyn przekazywany jest do Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Agencji Rynku Rolnego, Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz do innych zainteresowanych instytucji. Ponadto rozsyłany jest do bibliotek, co wynika z ustawy o obowiązkowych egzemplarzach bibliotecznych.

Od 2005 r. opublikowano 12 wydań biuletynu. W 2008 r. wydano 3 numery. Biuletyn (w pełnej treści) dostępny jest również, jako wydanie cyfrowe e-zinio na stronie internetowej IJHARS. Dzięki tej formie dociera do szerszej grupy odbiorców.

6.5 Badanie ankietowe

W ramach komunikacji wewnętrznej przeprowadzane są badania ankietowe. Stanowią one formę wymiany informacji oraz cenne źródło oceny pracy urzędu, podejmowanych działań i polityki informacyjnej. W grudniu 2008 r. przeprowadzono badanie ankietowe na temat satysfakcji z pracy pracownika IJHARS. Wyniki ankiety wykorzystane zostały do podniesienia standardu pracy, usprawnienia współpracy między poszczególnymi komórkami organizacyjnymi i poprawy zadowolenia z pracy.

7. Nadzór nad realizacją zadań IJHARS

7.1 Rozpatrywanie odwołań od decyzji administracyjnych

W 2008 r. do Głównego Inspektora wpłynęło 105 odwołań od decyzji administracyjnych wojewódzkich inspektorów JHARS, co stanowiło 4,7% ogółu decyzji wydanych przez organ I instancji. W porównaniu do 2007 r. liczba odwołań od decyzji administracyjnych wniesiona do Głównego Inspektora JHARS w 2008 r., zmniejszyła się o 21 tj. o 16,7%.

Odwołania od decyzji administracyjnych wnoszono najczęściej w przypadku:

- ▶ ryb i ich przetworów – 28 odwołań,
- ▶ nawozów – 14 odwołań,
- ▶ wyrobów cukierniczych – 13 odwołań,
- ▶ zboża i jego przetworów – 11 odwołań,
- ▶ mleka i jego przetworów – 11 odwołań,
- ▶ mięsa i jego przetworów – 8 odwołań.

Główny Inspektor JHARS w 2008 r. rozpatrzył 90 odwołań (tj. 86,0% ogółem wniesionych), pozostałe 15 – ze względu na termin ich przesłania – rozpatrzone zostaną w 2009 r. z zachowaniem obowiązującego terminu. Sposób rozpatrzenia decyzji administracyjnych przez Głównego inspektora zawarto w tabeli 8.

TABELA 8

Sposób rozpatrzenia odwołań od decyzji administracyjnych wniesionych do Głównego Inspektora JHARS w 2008 r.

Lp.	Sposób rozpatrzenia odwołań	Liczba rozpatrzonych odwołań	% ogółu rozpatrzonych odwołań
1.	Utrzymano w mocy decyzje administracyjne I instancji	47	52,2
2.	Uchylono i przekazano do ponownego rozpatrzenia	12	13,4
3.	Uchylono i umorzono postępowanie	9	10,0
4.	Wydano postanowienie o odmowie przywrócenia terminu do wniesienia odwołania	8	8,9
5.	Uchylono w części i orzeczono co do istoty	5	5,6
6.	Wydano postanowienie o uchybieniu terminu do wniesienia odwołania	4	4,4
7.	Pozostawiono bez rozpatrzenia z powodu braku podstaw do wniesienia odwołania	3	3,3
8.	Utrzymano w części decyzje I instancji oraz w części umorzono postępowanie odwoławcze	1	1,1
9.	Stwierdzono nieważność decyzji administracyjnych wydanych w I instancji	1	1,1
Razem		90	100,0

Na decyzje administracyjne wydane przez Głównego Inspektora IJHARS przedsiębiorcy wnieśli 43 skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego. Skargi dotyczyły:

- ▶ wyrobów czekoladowych – 11 skarg,
- ▶ przetworów mlecznych – 10 skarg,
- ▶ nawozów – 9 skarg,
- ▶ przetworów owocowo – warzywnych – 4 skargi,
- ▶ przetworów rybnych – 4 skargi,
- ▶ przetworów jajecznych – 3 skargi,
- ▶ przetworów zbożowych – 2 skargi.

Po rozpatrzeniu spraw Wojewódzki Sąd Administracyjny oddalił 15 skarg, tj. 35,0% ogółu wniesionych przez przedsiębiorców oraz uchylił 7 zaskarżonych decyzji. Pozostałe 21 skarg jest w trakcie ich załatwiania przez WSA.

7.2 Rozpatrywanie skarg

W 2008 r. IJHARS rozpatrzyła ogółem 138 skarg, z których 64 (tj. 46,3%) uznano za zasadne. Największą ilość skarg rozpatrzył Główny Inspektor IJHARS (29) oraz Wojewódzki Inspektor w Katowicach (28), Poznaniu (15), Krakowie (12) i Warszawie (11). Najmniej skarg rozpatrzyli Wojewódzcy Inspektorzy w Opolu (3), Szczecinie (3) i Zielonej Górze (4). Do pozostałych WIJHARS skierowano od 5 do 8 skarg, natomiast wojewódzcy inspektorzy w Białymstoku, Bydgoszczy, Gdańsku i Rzeszowie nie otrzymali żadnej skargi.

Zarzuty zawarte w skargach dotyczyły najczęściej:

- ▶ niewłaściwej jakości handlowej mięsa i jego przetworów, pieczywa i wyrobów cukierniczych oraz ciastkarskich, mleka i jego przetworów, soków i napojów bezalkoholowych, a także innych artykułów rolno-spożywczych; skargi te stanowiły (80,4%) ogółu rozpatrywanych,
- ▶ nieprawidłowości związanych ze znakowaniem i wprowadzaniem nawozów do obrotu (7,2%),
- ▶ działalności IJHARS (5,8%),
- ▶ rolnictwa ekologicznego i produktów ekologicznych (3,6%).

Z przeprowadzonej analizy wynika, że w stosunku do 2007 r. liczba skarg rozpatrzonych przez IJHARS w 2008 r. wzrosła o 47 skarg, tj. o 51,6%. W stosunku do roku poprzedniego w 2008 r. znacząco wzrosła liczba skarg dotyczących jakości handlowej mięsa i jego przetworów, mleka i jego przetworów, pieczywa, wyrobów cukierniczych i ciastkarskich oraz soków. Ponadto czterokrotnie zwiększyła się liczba skarg dotyczących rolnictwa ekologicznego i produktów ekologicznych oraz skarg związanych

z nieprzestrzeganiem przepisów dotyczących nawozów (o 42,8%). Wszystkie zastrzeżenia zgłoszone w skargach były przedmiotem wnikliwych kontroli u wskazanych przedsiębiorców, a także bezpośrednich rozmów z osobami wnoszącymi skargi.

Kontrola wykazała, że powodem nieprawidłowości opisanych w skargach były najczęściej:

- ▶ wzrost oczekiwań konsumentów oraz wymagań odnośnie jakości nabywanych artykułów rolno-spożywczych, a także bardziej wnikliwa analiza informacji zamieszczanych na etykietach produktów żywnościowych,
- ▶ działania zmierzające w kierunku wyeliminowania nieuczciwej konkurencji wprowadzającej na rynek wyroby wyprodukowane z tańszych surowców, bez obniżania ich ceny,
- ▶ umieszczanie na etykietach wyrobów informacji wprowadzających konsumenta w błąd (np. w celu promowania artykułu),
- ▶ niedostateczna znajomość przepisów prawnych obowiązujących w obrocie artykułami rolno-spożywczymi,
- ▶ nieprzestrzeganie obowiązujących norm i technologicznych procesów produkcji lub brak właściwego nadzoru nad procesem produkcyjnym.

W toku czynności kontrolnych podejmowano działania mające na celu wyeliminowanie stwierdzonych uchybień i nieprawidłowości bądź stosowano sankcje karne. O sposobie załatwienia skarg informowano niezwłocznie osoby skarżące.

Ustalenia i wnioski wynikające z przeprowadzanej analizy skarg i wniosków kierowanych do IJHARS, wykorzystane zostały przy opracowaniu Rocznej ramowego planu kontroli na 2009 r., przy czym w poszczególnych, tematycznych programach kontroli uwzględniano zagadnienia, będące źródłem i przyczyną powstania skarg.

7.3 Kontrola wewnętrzna

W ramach koordynacji i nadzoru nad działalnością IJHARS, sprawowanego przez Głównego Inspektora na podstawie ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych, prowadzone są kontrole wewnętrzne w komórkach organizacyjnych GIJHARS (wydziały, specjalistyczne laboratoria) oraz w wojewódzkich inspektoratach IJHARS. Czynności te wykonuje Wydział Kontroli

” **Audytem wewnętrznym jest ogół działań obejmujących: niezależne badanie systemów zarządzania i kontroli w jednostce, w tym procedur kontroli finansowej, w wyniku którego kierownik jednostki uzyskuje obiektywną i niezależną ocenę adekwatności, efektywności i skuteczności tych systemów, prowadzenie czynności doradczych, w tym składanie wniosków, mających na celu usprawnienie funkcjonowania jednostki.**

Wewnętrznej, działającej na podstawie upoważnień kontroli wydawanych przez Głównego Inspektora JHARS.

Kontrole prowadzone są w trybie planowym, na podstawie programów zatwierdzanych przez Głównego Inspektora, jak również doraźnie, w przypadku konieczności rozpatrzenia spraw wynikających z bieżącej działalności IJHARS.

W 2008 r. zagadnienia objęte kontrolą wewnętrzną dotyczyły:

- 1) w wojewódzkich inspektoratach JHARS:
 - ▶ zasad postępowania z próbkami artykułów rolno-spożywczych pozostałymi po wykonaniu oceny organoleptycznej przez inspektorów WIJHARS,
 - ▶ zasad postępowania w przypadku stwierdzenia braku oznakowania w języku polskim importowanych artykułów rolno-spożywczych w opakowaniach zbiorczych,
 - ▶ zasad przeprowadzania kontroli ex-post oraz stosowania sankcji karnych w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości,
 - ▶ oceny czynności sprawdzających przeprowadzanych przez inspektorów WIJHARS w gospodarstwach prowadzących produkcje metodami ekologicznymi,
 - ▶ wyjaśnienia zagadnień zawartych w skargach skierowanych do Głównego Inspektora JHARS na działalność WIJHARS,

- 2) w komórkach organizacyjnych Głównego Inspektoratu JHARS:
 - ▶ nadzoru nad upoważnionymi jednostkami certyfikującymi w rolnictwie ekologicznym,
 - ▶ gospodarowania mieniem GIJHARS.

Ogółem w 2008 r. przeprowadzono 12 kontroli, w tym:

- ▶ 8 kontroli planowych w wojewódzkich inspektoratach JHARS i komórkach Głównego Inspektoratu JHARS,
- ▶ 4 kontrole doraźne w komórkach organizacyjnych Głównego Inspektoratu JHARS i w wojewódzkich inspektoratach JHARS.

Na podstawie wyników kontrolowane jednostki zobowiązane zostały do pełnej realizacji zaleceń pokontrolnych wydanych przez Głównego Inspektora JHARS. Wnioski z kontroli wykorzystano również do usprawnienia działalności IJHARS w kontrolowanym zakresie.

7.4 Audyt wewnętrzny

Audytem wewnętrznym jest ogół działań obejmujących: niezależne badanie systemów zarządzania i kontroli w jednostce, w tym procedur kontroli finansowej w wyniku, którego kierownik jednostki uzyskuje obiektywną i niezależną ocenę adekwatności, efektywności i skuteczności tych systemów, prowadzenie czynności doradczych, w tym składanie wniosków, mających na celu usprawnienie funkcjonowania jednostki.

Audyty wewnętrzne, przeprowadza się na podstawie rocznego planu audytu wewnętrznego jednostki sektora finansów publicznych (JSFP), zwanego dalej „planem audytu”. Zadania audytu w Głównym Inspektoracie JHARS wykonuje pracownik zatrudniony na stanowisku audytora wewnętrznego, spełniający wymogi ustawy o finansach publicznych.

W 2008 r. realizowano następujące zadania audytowe:

- ▶ wartościowanie stanowisk pracy na zlecenie MF i KPRM,
- ▶ ewidencja i rejestracja danych o producentach ekologicznych EKO,
- ▶ badanie i ocena jednolitości zasad prowadzenia kontroli w kontekście wytycznych GIJHARS,
- ▶ zadanie doradcze dotyczące bazy laboratoryjnej.

III. KIERUNKI DZIAŁANIA IJHARS W 2009 ROKU

Rok 2009 będzie siódmym rokiem działalności Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, która w ramach urzędowej kontroli żywności w Polsce, chroni interesy konsumentów i producentów oraz wpływa na pozytywną stymulację procesów rozwoju przetwórstwa, dystrybucji i eksportu żywności.

Do podstawowych kierunków działania IJHARS w 2009 r. należy zaliczyć:

- 1) pełną realizację zadań kontrolnych wskazanych w Rocznym ramowym planie kontroli na 2009 r.,
- 2) przeciwdziałanie zafałszowaniu żywności i zwiększenie skuteczności kontroli, poprzez wykorzystanie dodatkowych środków prawnego oddziaływania, określonych w znowelizowanej ustawie o jhars,
- 3) intensyfikację kontroli w zakresie produktów rolnictwa ekologicznego oraz produktów regionalnych i tradycyjnych,
- 4) terminowe i pełne wykonanie planu kontroli ex-post, określonego przez MRiRW,
- 5) wzrost aktywności IJHARS na forum międzynarodowym.

1. Realizacja zadań kontrolnych, określonych w Rocznym ramowym planie kontroli

Działania kontrolne IJHARS na 2009 r. wskazane w Rocznym ramowym planie kontroli, obejmują zarówno dotychczasowe zadania wynikające z ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych oraz innych ustaw i rozporządzeń unijnych, jak i nowe obowiązki nałożone na IJHARS w ostatnim czasie (tj.: zwalnianie podmiotów z obowiązku znakowania jaj w przypadku kierowania ich do przemysłu spożywczego bezpośrednio z miejsca produkcji oraz przeprowadzanie kontroli urzędowych w zakresie warunków wprowadzania do obrotu mięsa pochodzącego z bydła w wieku do 12 miesięcy).

Zakres kontroli określony w Rocznym Ramowym Planie Kontroli na 2009 r., opracowany został między innymi z uwzględnieniem propozycji tematów zgłoszonych przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz inne jednostki uczestniczące w realizacji polityki rolnej i żywnościowej państwa. Typując grupy produktów do kontroli na 2009 r. kierowano się głównie:

- ▶ analizą ryzyka, sporządzoną na podstawie:
 - wyników kontroli IJHARS z lat poprzednich, ze szczególnym uwzględnieniem kontroli ujawniających zafałszowanie artykułów rolno-spożywczych,

- skarg kierowanych do Inspekcji przez konsumentów,
- informacji przesyłanych z innych instytucji kontrolnych,
- ▶ obowiązkiem corocznego wykonywania zadań określonych w przepisach dotyczących kompetencji IJHARS,
- ▶ znaczącym udziałem artykułów rolno-spożywczych w łącznej konsumpcji oraz dużą ilością producentów w danej branży spożywczej.

Roczny ramowy plan kontroli na 2009 r. przewiduje zmniejszenie, w porównaniu do lat ubiegłych, liczby kontroli planowych, przeprowadzonych przez poszczególne wojewódzkie inspektoraty JHARS, na rzecz kontroli doraźnych. Pozwoli to na bardziej elastyczne działanie IJHARS na rynku żywnościowym i dostosowanie zakresu kontroli do występujących lokalnie problemów z jakością handlową artykułów rolno-spożywczych.

2. Przeciwdziałanie zafałszowaniu żywności, zwiększenie skuteczności kontroli, poprzez wykorzystanie dodatkowych środków prawnego oddziaływania, określonych w znowelizowanej ustawie o jhars

Znowelizowana ustawa o jhars, obowiązująca od dnia 18 grudnia 2008 r., wprowadziła szereg zmian umożliwiających IJHARS zwiększenie oddziaływania kontroli celem wyeliminowaniu z rynku nieuczciwych producentów, którzy wykorzystując niewiedzę konsumentów dostarczają na rynek żywność niewłaściwej jakości. Ważnym elementem znowelizowanej ustawy jest wprowadzenie definicji zafałszowanego artykułu rolno-spożywczego. Zgodnie z tą definicją produkt zafałszowany to taki:

- ▶ którego skład jest niezgodny z przepisami dotyczącymi jakości handlowej,
- ▶ w którym wprowadzono zmiany, w tym oznakowania, mające na celu ukrycie jego rzeczywistego składu lub innych właściwości, jeżeli niezgodności te lub zmiany w istotny sposób naruszają interesy konsumentów.

Za korzystną zmianę należy też uznać fakt, że przepisy ustawy dotyczące zakazu wprowadzania konsumenta w błąd co do charakterystyki środka spożywczego przez przypisywanie mu działania lub właściwości, których nie ma, bądź sugerowanie, że posiada szczególne właściwości, jeżeli wszystkie podobne środki spożywcze takie właściwości mają, dotyczą również reklamy oraz prezentacji artykułów rolno-spożywczych.

Zwiększenie skuteczności kontroli zapewni również:

- ▶ możliwość wydawania decyzji administracyjnych przed zakończeniem kontroli,
- ▶ możliwość wydawania zaleceń pokontrolnych, obligujących do usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości,
- ▶ wprowadzenie kar pieniężnych nakładanych w drodze decyzji administracyjnych w przypadku, gdy produkty nie spełniają wymagań jakościowych, deklaracji producenta lub są zafałszowane,

- ▶ wprowadzenie kar pieniężnych w przypadku uniemożliwienia kontroli lub utrudniania jej przeprowadzenia,
- ▶ wprowadzenie kar pieniężnych dla producentów, u których ponowna kontrola IJHARS wykazała poprzednio stwierdzone nieprawidłowości w zakresie jakości handlowej produktu lub brak usunięcia nieprawidłowości w terminie podanym w zaleceniach pokontrolnych,
- ▶ upublicznianie danych firmy fałszującej produkty, podawane do wiadomości po zakończeniu postępowania administracyjnego.

Realizację tych zadań zapewni rozszerzenie możliwości analitycznych oraz wdrażanie specjalistycznych metod badawczych w laboratoriach GIJHARS, ukierunkowanych na wykrywanie zafałszowań produktów.

Realizację wymienionych zadań zapewni rozszerzenie możliwości analitycznych oraz wdrażanie specjalistycznych metod badawczych w laboratoriach GIJHARS, ukierunkowanych na wykrywanie zafałszowań produktów

3. Intensyfikacja kontroli w zakresie produktów rolnictwa ekologicznego oraz produktów regionalnych i tradycyjnych

Zadania IJHARS w 2009 r. w zakresie rolnictwa ekologicznego oraz produktów regionalnych w znacznym stopniu koncentrować się będą na skutecznym wdrożeniu znowelizowanych przepisów regulujących ten obszar działania Inspekcji.

Ważnym zadaniem będzie wzmocnienie ochrony producentów w rolnictwie ekologicznym oraz producentów produktów posiadających chronioną nazwę pochodzenia, chronione oznaczenie geograficzne lub będących gwarantowanymi tradycyjnymi specjalnościami. Zrealizowanie powyższego założenia odbywać się będzie poprzez przeprowadzanie systematycznych kontroli celem wyeliminowania z rynku produktów, oznakowanych w sposób niezgodny z prawem – poprzez zawłaszczenie, imitację zarejestrowanych nazw oraz inne praktyki mogące wprowadzać w błąd konsumentów, co do prawdziwego pochodzenia tych produktów.

Planowane jest także wzmocnienie nadzoru poprzez intensyfikację kontroli upoważnionych jednostek certyfikujących w rolnictwie ekologicznym, a w przypadku gdy rozpoczną się kontrole i certyfikacja produktów rolnych i środków spożywczych posiadających ChNP, ChOG lub GTS, również w odniesieniu do jednostek certyfikujących te produkty. Poza kontrolami w siedzibach jednostek, dokonane zostanie sprawdzenie prawidłowości kontroli przeprowadzonych przez jednostki certyfikujące u producentów (tzw. czynności sprawdzające).

Przewiduje się również organizację spotkań z przedstawicielami grup producentów produktów regionalnych i tradycyjnych w celu usprawnienia kontroli zgodności ze specyfikacją.

4. Terminowe i pełne wykonanie planu kontroli ex-post

Stały wzrost planowych ilości kontroli ex-post w kolejnych latach (11 kontroli w 2006 r., 58 – w 2008 r.), a przede wszystkim zwiększenie ilości kontroli krzyżowych, wymaga od IJHARS podjęcia szeregu działań celem zapewnienia terminowego i rzetelnego wykonania zadań.

Środkami do realizacji zadań w zakresie kontroli ex-post będzie:

- ▶ nadzór i koordynacja planowych i krzyżowych kontroli ex-post wykonywanych przez WIJHARS, w celu zapewnienia prawidłowego i terminowego wykonywania rocznych planów kontroli: 2008/2009 i 2009/2010,
- ▶ opracowanie i aktualizowanie dokumentów niezbędnych do wykonania kontroli: programów, harmonogramów kontroli, instrukcji i procedur,
- ▶ koordynacja zadań wynikających z wniosków o wykonanie kontroli krzyżowych w ramach pomocy wzajemnej i nadzór nad ich wprowadzeniem w celu prawidłowego wykonania zleconych zadań kontrolnych,
- ▶ koordynacja kontroli wykonywanych wspólnie z innymi instytucjami kontrolnymi w celu terminowego i prawidłowego zrealizowania kontroli,
- ▶ przygotowanie merytorycznych szkoleń, warsztatów i spotkań dla inspektorów WIJHARS i pracowników Wydziału w zakresie dotyczącym kontroli ex-post,
- ▶ współpraca z Ministerstwem Finansów, Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi,
- ▶ kontynuacja współpracy z innymi służbami kontrolnymi, w tym ze Służbą Celną.

5. Wzmocnienie aktywności IJHARS na forum międzynarodowym

Ważnym zadaniem IJHARS w 2009 r. na forum międzynarodowym będzie:

- ▶ realizacja obowiązków wynikających z objęcia przez Polskę roli Koordynatora FAO/WHO dla regionu Europy w ramach prac Komisji Kodeksu Żywnościowego w latach 2009-2011, w tym między innymi:
 - organizacja przy współpracy z FAO i Szwajcarią, Regionalnych Warsztatów na temat prac Komisji Kodeksu Żywnościowego FAO/WHO praktycznych aspektów prowadzenia prac kodeksowych w państwach członkowskich KKŻ FAO/WHO, które odbędą się w II połowie 2009 r.,
 - przygotowania do organizacji kolejnej, 27 Sesji Komitetu Koordynacyjnego FAO/WHO dla Europy (CCEURO) w Polsce, zaplanowanej na 2010 r.,
- ▶ udział pracowników w sesjach wybranych Komitetów KKŻ FAO/WHO, w spotkaniach Grupy Roboczej Rady UE do spraw Kodeks Alimentarius oraz w sesjach Grupy Roboczej EKG/ONZ do spraw Norm Jakościowych dla Produktów Rolnych,
- ▶ koordynacja prac związanych z przygotowaniem Polski do objęcia Prezydencji w Radzie UE, przypadającej na okres od lipca do grudnia 2011 r.

Wszystkie działania IJHARS mają na celu długofalowe oddziaływanie na jakość handlową poszczególnych branż artykułów rolno-spożywczych. Oprócz przeciwdziałania zafałszowaniom i nieuczciwej konkurencji, IJHARS aktywnie włączy się we wszelkie działania zmierzające do pełniejszej i skuteczniejszej ochrony konsumentów przed nieprawidłowościami w produkcji i przetwórstwie artykułów rolno-spożywczych. Szczególny nacisk zostanie położony

na wsparcie rzetelnych praktyk producenckich oraz promowanie żywności o najwyższej jakości.

Całość realizowanych zadań oparta zostanie o współpracę z innymi instytucjami obszaru urzędowej kontroli żywności, zarówno w kraju, jak i za granicą, tak, by zapewnić wysoką jakość i skuteczność kontroli na wszystkich poziomach produkcji i obrotu żywnością.

SYNTETYCZNE WYNIKI KONTROLI

Syntetyczne wyniki kontroli planowych

Mięso drobiowe

Cel i zakres kontroli:

W I kwartale 2008 r. IJHARS przeprowadziła kontrolę jakości handlowej mięsa drobiowego i jego przetworów, z uwzględnieniem znakowania oraz zawartości wody wchłoniętej przez mięso w procesie technologicznym. Kontrolę przeprowadzono w 71 podmiotach zajmujących się produkcją i obrotem tych wyrobów.

Kontrolą objęto:

- w zakresie cech organoleptycznych:
- 254 partie mięsa drobiowego, o łącznej masie 480,5 t,
- 167 partii przetworów drobiowych, o łącznej masie 75,4 t,
- w zakresie znakowania:
- 244 partie mięsa drobiowego, o łącznej masie 347,8 t,
- 161 partii przetworów z mięsa drobiowego, o łącznej masie 77,2 t,
- w zakresie badania zawartości wody wchłoniętej w procesie technologicznym – 29 partii mięsa drobiowego, o łącznej masie 27,6 t.

W wyniku kontroli ustalono:

- cechy organoleptyczne mięsa drobiowego i przetworów drobiowych były zgodne z wymaganiami określonymi w obowiązujących przepisach lub deklaracją producenta,
- wymagań w zakresie znakowania nie spełniało 26,2% partii mięsa drobiowego, o łącznej masie 47,7 t (tj. 13,7% skontrolowanej masy) oraz 24,8% partii przetworów drobiowych, o łącznej masie 9,6 t (tj. 12,4% skontrolowanej masy),
- zawartość wody wchłoniętej w badanych próbkach mięsa drobiowego była zgodna z wymaganiami określonymi w obowiązujących przepisach.

Zastosowane sankcje:

- wydano 22 decyzje administracyjne, w tym: 11 decyzji nakazujących dostosowanie znakowania wyrobów do obowiązujących przepisów, 9 decyzji zakazujących wprowadzenia do obrotu wyrobów do czasu ich prawidłowego oznakowania oraz 2 decyzje określające rodzaj i stopień wad wyrobów,

- grzywną w drodze mandatu karnego ukarano 37 osób, na łączną kwotę 9.700 zł,
- powiadomiono Inspekcję Handlową o stwierdzonych nieprawidłowościach w zakresie znakowania,
- powiadomiono Państwową Inspekcję Sanitarną i Powiatowego Lekarza Weterynarii o nieprawidłowych warunkach sanitarnych i zdrowotnych.

Wnioski z kontroli:

- w porównaniu do 2007 r. odnotowano poprawę znakowania przetworów drobiowych (o 10,7 punktu procentowego); udział partii mięsa drobiowego nieprawidłowo oznakowanego pozostał na poziomie 2007 r.,
- wyniki kontroli w zakresie badania zawartości wody wchłoniętej przez mięso drobiowe wskazują na prawidłowy i kontrolowany przebieg procesu technologicznego.

Wyroby cukiernicze

Cel i zakres kontroli:

W I kwartale 2008 r. IJHARS (z wyłączeniem WIJHARS w Białymstoku i Zielonej Górze) przeprowadziła kontrolę jakości handlowej wyrobów cukierniczych, z uwzględnieniem znakowania, w tym chałwy i cukierków w czekoladzie. Kontrole przeprowadzono w 30 zakładach produkcyjnych.

Kontrolą objęto:

- w zakresie cech organoleptycznych i parametrów fizykochemicznych – 99 partii wyrobów cukierniczych, o łącznej masie 69,4 t,

- w zakresie znakowania – 23 partie wyrobów cukierniczych, o łącznej masie 89,6 t.

W wyniku kontroli ustalono:

- wymagań w zakresie cech organoleptycznych nie spełniało 6,1% partii wyrobów cukierniczych, o łącznej masie 2,8 t (tj. 4,1% skontrolowanej masy); nieprawidłowości dotyczyły wyglądu powierzchni zewnętrznej produktu gotowego (uszkodzenia powierzchni, prześwity nadzienia),
- wymagań w zakresie parametrów fizykochemicznych nie spełniało 6,1% partii wyrobów cukierniczych, o łącznej masie 7,9 t (tj. 11,4% skontrolowanej masy); stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły zawyżonej zawartości cukrów oraz niewłaściwej zawartości kuwertyury w stosunku do deklaracji producenta,
- wymagań w zakresie znakowania nie spełniało 55,3% skontrolowanych partii wyrobów cukierniczych, o łącznej masie 40,8 t (tj. 45,5% skontrolowanej masy); stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły braku informacji o: zawartości tłuszczu kakaowego, funkcji technologicznej niektórych ze składników, warunkach przechowywania a także zamieszczenia na etykiecie niepełnego wykazu składników, nieprecyzyjnego określenia producenta, niewłaściwego określenia zawartości masy kakaowej, nieprawidłowego oznaczenia daty minimalnej trwałości, braku numeru partii produkcyjnej, poprzedzenia oznaczenia ilości nominalnej towaru paczkowanego sformułowaniem „waga netto” zamiast „masa netto”,
- obowiązku zgłoszenia działalności do właściwego miejscowo wojewódzkiego inspektora JHARS nie dopełniło 10,0% skontrolowanych podmiotów.

Zastosowane sankcje:

- wydano 30 decyzji administracyjnych, w tym: 23 nakazujące prawidłowe oznakowanie, 7 zakazujących wprowadzenia wyrobu do obrotu do czasu prawidłowego oznakowania,
- grzywną w drodze mandatu karnego ukarano 25 osób, na łączną kwotę 7.150 zł,
- powiadomiono Okręgowy Urząd Miar o braku zgłoszenia paczkowania wyrobów przez 2 zakłady produkcyjne.

Wnioski z kontroli:

- stwierdzone w wyniku kontroli nieprawidłowości wskazują na nieprzestrzeganie receptur oraz błędy podczas procesu technologicznego, mające wpływ na jakość produktu gotowego,

- kontrola jakości handlowej chałwy została przeprowadzona po raz pierwszy.

Napoje spirytusowe

Cel i zakres kontroli:

W I kwartale 2008 r. wojewódzkie inspektoraty JHARS w: Bydgoszczy, Gdańsku, Katowicach, Olsztynie i Warszawie przeprowadziły po raz pierwszy kontrolę jakości handlowej napojów spirytusowych, importowanych z państw trzecich i krajów UE (brandy, okowita z wina gronowego, likier, rum, whisky i wódka), z uwzględnieniem znakowania oraz warunków składowania i transportu. Kontrolę przeprowadzono w 8 podmiotach.

Kontrolą objęto:

- w zakresie parametrów fizykochemicznych – 24 partie napojów spirytusowych, o łącznej objętości 462 hl,
- w zakresie znakowania – 36 partii napojów spirytusowych, o łącznej objętości 709 hl.

W wyniku kontroli ustalono:

- wymagania w zakresie parametrów fizykochemicznych spełniały wszystkie kontrolowane partie towaru,
- wymagań w zakresie znakowania nie spełniało 5,5% skontrolowanych partii, o łącznej objętości 74 hl (tj. 10,5% kontrolowanej objętości); nieprawidłowości polegały na umieszczeniu na etykiecie nieczytelnego numeru partii produkcyjnej,

- wymagań w zakresie warunków składowania i transportu napojów spirytusowych nie spełniało 12,5% skontrolowanych podmiotów,
- obowiązku zgłoszenia działalności do właściwego miejscowo wojewódzkiego inspektora JHARS nie dopełniło 12,5% skontrolowanych podmiotów.

Zastosowane sankcje:

- grzywną w drodze mandatu karnego ukarano 1 osobę, na kwotę 100 zł.

Nawozy

Cel i zakres kontroli:

W I kwartale 2008 r. IJHARS przeprowadziła kontrolę jakości handlowej nawozów, z uwzględnieniem znakowania oraz prawidłowości ich wprowadzania do obrotu. Kontrole przeprowadzono w 49 podmiotach, w tym: 30 podmiotach zajmujących się wprowadzaniem nawozów do obrotu, 17 podmiotach zajmujących się produkcją oraz w 2 podmiotach importujących nawozy.

Kontrolą objęto 124 partie nawozów nieoznaczonych znakiem „NAWÓZ WE”, o łącznej masie 1.289 t oraz łącznej objętości 389 hl.

W wyniku kontroli ustalono:

- wymagań w zakresie parametrów fizykochemicznych nie spełniało 5,7% skontrolowanych partii, o łącznej masie 47 t (tj. 3,6% skontrolowanej masy); nieprawidłowości dotyczyły głównie: zaniżonej zawartości składników pokarmowych oraz zawyżonej zawartości mikroskładników, zanieczyszczeń metalem ciężkim (niklem) i zawyżonej granulacji nawozu,
- wymagań w zakresie znakowania nie spełniało 18,5% skontrolowanych partii nawozów, o łącznej masie 37 t (tj. 2,8% skontrolowanej masy) oraz objętości 20 hl (tj. 5,0% skontrolowanej objętości); nieprawidłowości dotyczyły głównie: niewłaściwego określania typu nawozów, nieprawidłowego oznaczania składników pokarmowych oraz poprzedzania oznaczenia ilości nominalnej towaru paczkowanego nieodpowiednim napisem, tj. „waga netto”, zamiast „masa netto”,
- wymagań w zakresie wprowadzenia nawozów do obrotu, tj. na podstawie pozwolenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, nie spełniło 18,4% skontrolowanych podmiotów.

Zastosowane sankcje:

- wydano 3 decyzje administracyjne zakazujące wprowadzenia do obrotu nawozów,
- grzywną w drodze mandatu karnego ukarano 3 osoby, na łączną kwotę 800 zł.

Wnioski z kontroli:

- w porównaniu do 2007 r. ilość partii nieprawidłowo oznakowanych wzrosła o 6,5 punktu procentowego,
- jakość handlowa nawozów skontrolowanych w 2008 r. pozostała na poziomie zbliżonym do 2007 r.

Znakowanie wybranych artykułów rolno-spożywczych

Cel i zakres kontroli:

W I i II kwartale 2008 r. IJHARS przeprowadziła kontrolę jakości handlowej kawy rozpuszczalnej i fermentowanych napojów winiarskich oraz znakowania wybranych artykułów rolno-spożywczych. Kontrolę przeprowadzono u 130 producentów (w tym: 28 producentów miodu pszczelego, 24 – fermentowanych napojów winiarskich, 21 – koncentratów spożywczych, 18 – majonezów, 17 – herbatek owocowych, 15 – produktów seropodobnych, 15 – herbaty, 7 – kawy rozpuszczalnej, 5 – produktów mlekopodobnych, 5 – zabielaaczy do kawy typu „3 w 1” oraz 5 – mieszanek kawy naturalnej ze zbożową).

Kontrolą objęto:

- w zakresie parametrów fizykochemicznych:
- 18 partii kawy rozpuszczalnej, o łącznej masie 17,0 t,
- 16 partii miodów pitnych, o łącznej objętości 239,0 hl,
- w zakresie znakowania:
- 181 partii fermentowanych napojów winiarskich, o łącznej objętości 6.996,0 hl,
- 168 partii koncentratów spożywczych, o łącznej masie 222,0 t,
- 142 partie miodu pszczelego, o łącznej masie 34,0 t,
- 109 partii herbatek owocowych, o łącznej masie 93,0 t,
- 79 partii herbaty, o łącznej masie 17,0 t,
- 50 partii majonezów, o łącznej masie 77,0 t i objętości 620,0 hl,
- 25 partii kawy rozpuszczalnej, o łącznej masie 19,0 t,
- 20 partii zabielaaczy do kawy typu „3 w 1”,
- 18 partii produktów seropodobnych, o łącznej masie 29,0 t,

SYNTEZYCZNE WYNIKI KONTROLI

- 7 partii mieszanek kawy naturalnej ze zbożową, o łącznej masie 6,0 t,
- 5 partii produktów mlekopodobnych, o łącznej masie 3,0 t.

W wyniku kontroli ustalono:

- wymagań w zakresie parametrów fizykochemicznych nie spełniało: 50,0% skontrolowanych partii miódów pitnych, o łącznej objętości 58 hl (tj. 24,0% skontrolowanej objętości); nieprawidłowości dotyczyły zaniżonej: zawartości cukrów redukujących po inwersji, ekstraktu bezcukrowego, popiołu, kwasowości ogólnej oraz wartości współczynnika określającego korelację pomiędzy zawartością alkoholu etylowego i cukrów ogółem,
- parametry fizykochemiczne próbek kawy rozpuszczalnej były zgodne z deklaracją producenta,
- wymagań w zakresie znakowania nie spełniało od 18,0% do 49,0% skontrolowanych partii artykułów, w tym:
 - fermentowane napoje winiarskie (45,0% skontrolowanych partii),
 - koncentraty spożywcze (41,0% skontrolowanych partii),
 - miód pszczeły (18,0% skontrolowanych partii),
 - herbatki owocowe (49,0% skontrolowanych partii),
 - herbaty (43,0% skontrolowanych partii),
 - majonez (34,0% skontrolowanych partii),
 - kawa rozpuszczalna (35,0% skontrolowanych partii),
 - zabielać do kawy typu „3 w 1” (35,0% skontrolowanych partii),
 - produkty seropodobne (22,0% skontrolowanych partii),
 - mieszanki kawy naturalnej ze zbożową (43,0% skontrolowanych partii),
- wymagań w zakresie stanu sanitarnego pomieszczeń magazynowych nie spełniało 4,2% zakładów produkujących fermentowane napoje winiarskie,
- nieprawidłowe magazynowanie wyrobów dotyczyło 9,5% zakładów produkujących koncentraty spożywcze,
- obecność partii przeterminowanych surowców stwierdzono w 5,6% zakładów produkujących majonezy,
- brak legalizacji zbiorników produkcyjnych stwierdzono w 4,2% zakładów produkujących fermentowane napoje winiarskie,
- zgłoszenia działalności gospodarczej do właściwego miejscowo wojewódzkiego inspektora JHARS nie dopełniło 4,6% kontrolowanych podmiotów.

Zastosowane sankcje:

- wydano 53 decyzje administracyjne, w tym: 41 nakazujących prawidłowe oznakowanie, 8 nakazujących zniszczenie przeterminowanych surowców oraz 4 określające rodzaj i stopień wad towaru,
- grzywną w drodze mandatu karnego ukarano 58 osób, na łączną kwotę 12.650 zł,
- powiadomiono Okręgowy Urząd Miar i Wag o braku legalizacji zbiorników do produkcji fermentowanych napojów winiarskich.

Wnioski z kontroli:

- w porównaniu do kontroli przeprowadzonej w 2007 r. nastąpiła poprawa znakowania miodu pszczelego (o 17 punktów procentowych) i fermentowanych napojów winiarskich (o 4 punkty procentowe); więcej uchybień w zakresie znakowania stwierdzono w odniesieniu do koncentratów spożywczych (o 9 punktów procentowych),
- kontrolę w zakresie produktów seropodobnych, mlekopodobnych, zabielać do kawy typu „3 w 1”, herbatki owocowych oraz mieszanek kawy naturalnej ze zbożową, przeprowadzono po raz pierwszy.

Artykuły mleczne

Cel i zakres kontroli:

W I i IV kwartale 2008 r. IJHARS przeprowadziła kontrolę jakości handlowej artykułów mlecznych, z uwzględnieniem znakowania opakowań, prawidłowości prowadzonego procesu paczkowania oraz sposobu składowania i transportu tych wyrobów. Kontrolą przeprowadzono w 136 zakładach mleczarskich, w tym 62 zakładach w I kw. 2008 r. i 72 zakładach w IV kwartale 2008 r.

Kontrolą objęto:

- w zakresie cech organoleptycznych – 613 partii artykułów mlecznych, o łącznej masie 453,4 t, w tym:
 - 100 partii serów twarogowych, o łącznej masie 35,4 t,
 - 92 partie mlecznych napojów fermentowanych, o łącznej masie 93,3 t,
 - 41 partii serków smakowych, o łącznej masie 16,2 t,
 - 13 partii deserów mlecznych, o łącznej masie 12,0 t,
 - 96 partii śmietany, o łącznej masie 96,6 t,
 - 58 partii masła (80-90% tłuszczu), o łącznej masie 53,2 t,
 - 23 partie tłuszczów mlecznych (62-80% tłuszczu), o łącznej masie 18,9 t,
 - 121 partii serów podpuszczkowych, o łącznej masie 68,9 t,
 - 69 partii serów topionych, o łącznej masie 58,9 t,
- w zakresie parametrów fizykochemicznych – 616 partii artykułów mlecznych, o łącznej masie 459,7 t, w tym:
 - 99 partii serów twarogowych, o łącznej masie 35,3 t,

- 86 partii mlecznych napojów fermentowanych, o łącznej masie 92,4 t,
- 41 partii serków smakowych, o łącznej masie 16,2 t,
- 13 partii deserów mlecznych, o łącznej masie 12,0 t,
- 95 partii śmietany, o łącznej masie 96,1 t,
- 78 partii masła (80-90% tłuszczu), o łącznej masie 70,6 t,
- 23 partie tłuszczów mlecznych (62-80% tłuszczu), o łącznej masie 16,1 t,
- 114 partii serów podpuszczkowych, o łącznej masie 62,6 t,
- 67 partii serów topionych, o łącznej masie 58,4 t,
- w zakresie oznaczeń pod kątem zafałszowań tłuszczami obcymi – 254 partie artykułów mlecznych, o łącznej masie 218,6 t, w tym:
 - 45 partii serów twarogowych, o łącznej masie 20,6 t,
 - 10 partii mlecznych napojów fermentowanych, o łącznej masie 13,2 t,
 - 13 partii serków smakowych, o łącznej masie 5,3 t,
 - 1 partię deserów mlecznych, o łącznej masie 0,1 t,
 - 75 partii śmietany, o łącznej masie 87,9 t,
 - 76 partii masła (80-90% tłuszczu), o łącznej masie 70,2 t,
 - 22 partie tłuszczów mlecznych (62-80% tłuszczu), o łącznej masie 15,7 t,
 - 10 partii serów podpuszczkowych, o łącznej masie 3,9 t,
 - 2 partie serów topionych, o łącznej masie 1,6 t,
- w zakresie znakowania – 654 partie artykułów mlecznych, o łącznej masie 555,0 t, w tym:
 - 102 partie serów twarogowych, o łącznej masie 35,2 t,
 - 97 partii mlecznych napojów fermentowanych, o łącznej masie 88,7 t,
 - 45 partii serków smakowych, o łącznej masie 22,6 t,
 - 13 partii deserów mlecznych, o łącznej masie 12,0 t,
 - 103 partie śmietany, o łącznej masie 112,5 t,
 - 76 partii masła (80-90% tłuszczu), o łącznej masie 69,8 t,
 - 22 partie tłuszczów mlecznych (62-80% tłuszczu), o łącznej masie 19,6 t,
 - 123 partie serów podpuszczkowych, o łącznej masie 144,5 t,
 - 73 partie serów topionych, o łącznej masie 50,2 t,
- w zakresie paczkowania – 303 partie artykułów mlecznych, o łącznej masie 241,2 t.

W wyniku kontroli ustalono:

- wymagań w zakresie cech organoleptycznych nie spełniało 18 partii artykułów mlecznych (2,9% skontrolowanych partii), o łącznej masie 7,0 t (1,5% skontrolowanej masy), w tym:

SYNTEZYCZNE WYNIKI KONTROLI

- 3 partie serów twarogowych, o łącznej masie 0,4 t,
- 1 partia mlecznych napojów fermentowanych, o łącznej masie 0,1 t,
- 1 partia serków smakowych, o łącznej masie 0,1 t,
- 1 partia śmietany, o łącznej masie 0,2 t,
- 5 partii masła (80-90% tłuszczu), o łącznej masie 2,3 t,
- 5 partii tłuszczów mlecznych (62-80% tłuszczu), o łącznej masie 3,0 t,
- 2 partie serów podpuszczkowych, o łącznej masie 0,9 t,
- wymagań w zakresie parametrów fizykochemicznych nie spełniało 80 partii artykułów mlecznych (13,0% skontrolowanych partii), o łącznej masie 45,0 t (9,8% skontrolowanej masy), w tym:
 - 24 partie serów twarogowych, o łącznej masie 7,4 t,
 - 3 partie mlecznych napojów fermentowanych, o łącznej masie 1,4 t,
 - 4 partie serków smakowych, o łącznej masie 2,9 t,
 - 10 partii śmietany, o łącznej masie 2,4 t,
 - 12 partii masła (80-90% tłuszczu), o łącznej masie 4,9 t,
 - 6 partii tłuszczów mlecznych (62-80% tłuszczu), o łącznej masie 3,4 t,
 - 8 partii serów podpuszczkowych, o łącznej masie 2,4 t,
 - 13 partii serów topionych, o łącznej masie 20,2 t,
- zafalszowanie tłuszczami obcymi stwierdzono w przypadku 8 partii artykułów mlecznych (3,1% skontrolowanych partii), o łącznej masie 4,2 t (1,9% skontrolowanej masy), w tym:
 - 2 partii serów twarogowych, o łącznej masie 1,0 t,
 - 1 partii masła (80-90% tłuszczu), o łącznej masie 0,2 t,
 - 5 partii tłuszczów mlecznych (62-80% tłuszczu), o łącznej masie 3,0 t, najczęściej kwestionowano zafalszowanie tłuszczem niemlecznym oraz zaniżanie zawartości tłuszczu przy równoczesnym zawyżeniu zawartości wody,
- wymagań w zakresie znakowania nie spełniało 141 partii (21,6% skontrolowanych wyrobów), o łącznej masie 92,3 t (16,6% skontrolowanej masy), w tym:
 - 20 partii serów twarogowych, o łącznej masie 5,5 t,
 - 35 partii mlecznych napojów fermentowanych, o łącznej masie 34,3 t,
 - 12 partii serków smakowych, o łącznej masie 3,6 t,
 - 1 partia deserów mlecznych, o łącznej masie 0,8 t,
 - 13 partii śmietany, o łącznej masie 5,9 t,
 - 20 partii masła (80-90% tłuszczu), o łącznej masie 20,3 t,
 - 3 partie tłuszczów mlecznych (62-80% tłuszczu), o łącznej masie 2,2 t,
- 19 partii serów podpuszczkowych, o łącznej masie 9,3 t,
- 18 partii serów topionych, o łącznej masie 10,4 t, najczęściej kwestionowano: nieprawidłowe dane identyfikujące producenta, brak pełnej informacji o wartości odżywczej produktu, brak podania w tym samym polu widzenia informacji, dotyczących: nazwy produktu, zawartości netto i terminu przydatności do spożycia, brak podania informacji dotyczącej warunków przechowywania obok terminu przydatności do spożycia, podania dłuższego terminu przydatności do spożycia, niż deklarowany, stosowania oznakowania wprowadzającego konsumenta w błąd co do rodzaju produktu, stosowania nieprawidłowego wyrażenia poprzedzającego ilość nominalną: „waga netto” zamiast „masa netto”.
- wymagań w zakresie paczkowania nie spełniały 2 partie (0,7% skontrolowanych wyrobów), o łącznej masie 0,3 t (0,1% skontrolowanej masy).

Zastosowane sankcje:

- wydano 81 decyzji administracyjnych, w tym: 50 decyzji w sprawie określenia rodzaju i stopnia wad towaru, 16 decyzji nakazujących poddanie zabiegowi prawidłowego oznakowania partii towaru, 15 decyzji zakazujących wprowadzenia do obrotu towaru,
- ukarano grzywną w drodze mandatu karnego 75 osób, na łączną kwotę 20.900 zł,
- powiadomiono Państwową Inspekcję Sanitarną, Inspekcję Weterynaryjną, Urząd Miar, Urzędy Skarbowe oraz właściwych miejscowo wojewódzkich inspektorów IJHARS.

Wnioski z kontroli:

- stwierdzone nieprawidłowości w zakresie jakości handlowej, wskazują na fałszowanie artykułów mlecznych; świadczy o tym zarówno obecność tłuszczów obcych, jak i zaniżanie zawartości tłuszczu przy równoczesnym zawyżeniu zawartości wody,
- brak obligatoryjnych norm jakościowych powoduje, że producenci ograniczają swoje deklaracje do minimum wymaganego przepisami prawa; dla większości artykułów mlecznych jest to w zasadzie jeden parametr (zawartość białka); w przypadku tłuszczów mlecznych do smarowania dodatkowo obligatoryjnym parametrem jest zawartość tłuszczu, a dla masła (tłuszcz mleczny 80-90%) – zawartość wody i suchej masy beztłuszczowej,
- producenci stosują coraz nowocześniejsze mieszanki kwasów tłuszczowych, trudnych do wykry-

cia podczas badań w zakresie oznaczania obecności tłuszczów obcych.

Przetwory zbożowe

Cel i zakres kontroli:

W II kwartale 2008 r. IJHARS przeprowadziła kontrolę jakości handlowej przetworów zbożowych (w tym mąki, kaszy, płatków zbożowych, otrąb oraz ryżu), z uwzględnieniem znakowania, składowania i transportu surowców i przetworów zbożowych, a także jakości ziarna zbóż stosowanego do produkcji przetworów zbożowych. Kontrolę przeprowadzono w 135 zakładach przetwórstwa zbożowo-młynarskiego.

Kontrolą objęto:

- w zakresie cech organoleptycznych i parametrów fizykochemicznych:
- 56 partii zboża, o łącznej masie 2.788,0 t,
- 472 partie przetworów zbożowych, o łącznej masie 2.278,0 t, w tym: 350 partii mąki, (1.923,0 t), 95 partii kaszy (244,0 t), 20 partii płatków (82,0 t), 4 partie otrąb (2,0 t) oraz 3 partie ryżu (27,0 t),
- w zakresie znakowania – 430 partii przetworów zbożowych, o łącznej masie 1.980,0 t, w tym: 315 partii mąki, (1.642,0 t), 91 partii kaszy (231,0 t), 18 partii płatków (78,0 t), 3 partie otrąb (2,0 t) oraz 3 partie ryżu (27,0 t).

W wyniku kontroli ustalono:

- wymagań w zakresie cech organoleptycznych i parametrów fizykochemicznych nie spełniało:
- 5,4% partii zboża, o łącznej masie 152,0 t (tj. 5,5% skontrolowanej masy), głównie z powodu obecności szkodników zbożowo-mącznych oraz zaniżonej liczby opadania,
- 15,1% partii mąki, o łącznej masie 177,0 t (tj. 9,2% skontrolowanej masy), głównie ze względu na zawyżoną lub zaniżoną zawartość popiołu, zawyżoną wilgotność, zaniżony stopień rozdrobnienia,
- 23,0% partii kasz, o łącznej masie 38,0 t (tj. 15,6% skontrolowanej masy), głównie z powodu zaniżonego lub zawyżonego stopnia rozdrobnienia oraz zawyżonej zawartości popiołu całkowitego,
- 30,0% partii płatków, o łącznej masie 19,0 t (tj. 23,2% skontrolowanej masy), głównie z powodu zawyżonej wilgotności i kwasowości,
- wymagań w zakresie znakowania nie spełniało 25,0% partii przetworów zbożowych o łącznej masie 421,0 t (tj. 21,3% skontrolowanej masy), w tym:

- 18,8% partii mąki, o łącznej masie 373,0 t,
- 5,1% partii kaszy, o łącznej masie 21,0 t,
- 1,2% partii płatków, o łącznej masie 10,0 t,
- 0,2% partii ryżu, o łącznej masie 17,0 t; nieprawidłowości dotyczyły głównie nie umieszczania na opakowaniu: informacji o sposobie przechowywania, pełnych danych identyfikacyjnych producenta oraz braku oznaczenia na opakowaniu partii produkcyjnej i użycia nieprawidłowego wyrażenia do określenia ilości nominalnej,
- wymagań w zakresie składowania nie spełniło 4,0% skontrolowanych podmiotów,
- zgłoszenia działalności gospodarczej do właściwego miejscowo wojewódzkiego inspektora JHARS nie dokonało 10,0% skontrolowanych podmiotów.

Zastosowane sankcje:

- wydano 79 decyzji administracyjnych, w tym: 39 określających rodzaj i stopień wad, 31 nakazujących prawidłowe oznakowanie, 6 zakazujących wprowadzenia do obrotu, 2 nakazujące przekwalifikowanie, 1 nakazującą poddanie określonym zabiegom,
- grzywną w drodze mandatu karnego ukarano 83 osoby, na łączną kwotę 22.250 zł,
- powiadomiono Okręgowe Urzędy Miar o braku zgłoszenia faktu paczkowania oraz braku systemu kontroli wewnętrznej ilości paczkowanych przetworów zbożowych,
- powiadomiono Inspekcję Handlową o nieprawidłowym znakowaniu towarów.

Wnioski z kontroli:

- w porównaniu do kontroli przeprowadzonej w 2007 r. nastąpił spadek udziału partii przetworów zbożowych o niewłaściwej jakości handlowej (o 4 punkty procentowe), natomiast udział partii nieprawidłowo oznakowanych pozostał na tym samym poziomie co w 2007 r.

Ziemniaki

Cel i zakres kontroli:

W II kwartale 2008 r. IJHARS (z wyłączeniem WIJHARS w Lublinie) przeprowadziła kontrolę jakości handlowej ziemniaków wczesnych i jadalnych, z uwzględnieniem zagadnień dotyczących obecności organizmów zmodyfikowanych genetycznie (dla modyfikacji ziemniaka: B33-INV, NewLeaf Plus, EH92-527-1 (BPS-25271-9)). Kontrolę przeprowadzono w 96 podmiotach.

Kontrolą objęto:

- w zakresie cech organoleptycznych – 171 partii ziemniaków o łącznej masie 424,0 t, w tym:
 - 89 partii ziemniaków wczesnych, o łącznej masie 126,0 t,
 - 82 partie ziemniaków jadalnych, o łącznej masie 298,0 t,
- na obecność modyfikacji genetycznej – 95 partii ziemniaków, o łącznej masie 327,0 t.

W wyniku kontroli ustalono:

- wymagań w zakresie cech organoleptycznych nie spełniało 3,0% skontrolowanych partii ziemniaków, o łącznej masie 15,0 t (tj. 4,0% skontrolowanej masy); nieprawidłowości dotyczyły głównie: zapleśnienia, nadmiernego zawilgocenia powierzchni, porażenia zgnilizną, uszkodzeń mechanicznych oraz porośnięcia kielkami powyżej dopuszczalnej długości 3 mm,
- wymagań w zakresie znakowania nie spełniało 22,0% skontrolowanych partii ziemniaków, o łącznej masie 82,0 t (tj. 19,0% skontrolowanej masy); nieprawidłowości dotyczyły głównie: braku danych identyfikujących producenta, braku oznakowania w języku polskim oraz użycia nieprawidłowego wyrażenia do określenia ilości nominalnej,
- obecność modyfikacji genetycznej, niedopuszczalnej w UE stwierdzono w 1 partii skontrolowanych ziemniaków jadalnych.

Zastosowane sankcje:

- wydano 14 decyzji administracyjnych, w tym: 3 zakazujące wprowadzenia do obrotu oraz 11 decyzji nakazujących poddanie odpowiednim zabiegom,
- grzywną w drodze mandatu karnego ukarano 32 osoby, na łączną kwotę 4.950 zł,
- powiadomiono Państwową Inspekcję Sanitarną o obecności niedopuszczalnej modyfikacji genetycznej 1 partii ziemniaków.

Wnioski z kontroli:

- w porównaniu do 2006 r. (w roku 2007 nie przeprowadzono kontroli jakości handlowej ziemniaków), stwierdzono wzrost partii ziemniaków prawidłowo oznakowanych (o 20 punktów procentowych) oraz poprawę jakości handlowej ziemniaków (o 4 punkty procentowe).

Napoje bezalkoholowe

Cel i zakres kontroli:

W II kwartale 2008 r. IJHARS przeprowadziła kontrolę jakości handlowej napojów bezalkoholowych, z uwzględnieniem znakowania, w tym: napojów bezalkoholowych gazowanych i niegazowanych słodzonych: cukrem, cukrem i dozwolonymi substancjami słodzącymi, wyłącznie dozwolonymi substancjami słodzącymi. Kontrolę przeprowadzono w 60 zakładach produkcyjnych.

Kontrolą objęto:

- w zakresie cech organoleptycznych i parametrów fizykochemicznych – 169 partii napojów bezalkoholowych, o łącznej objętości 21.850,0 hl,
- w zakresie znakowania – 234 partie napojów bezalkoholowych, o łącznej objętości 29.690,0 hl.

W wyniku kontroli ustalono:

- wymagań w zakresie cech organoleptycznych nie spełniało 0,6% skontrolowanych partii, o łącznej objętości 6,1 hl (tj. 0,03% skontrolowanej objętości); nieprawidłowości dotyczyły obecności owadów w butelkach z napojem bezalkoholowym,
- wymagań w zakresie parametrów fizykochemicznych nie spełniało 4,1% skontrolowanych partii,

o łącznej objętości 640,0 hl (tj. 2,9% skontrolowanej objętości); nieprawidłowości dotyczyły głównie: za niżonej zawartości dwutlenku węgla, ekstraktu ogólnego i zawartości kwasów w stosunku do deklaracji producenta,

- wymagań w zakresie znakowania nie spełniało 26,1% skontrolowanych partii, o łącznej objętości 1.120,0 hl (tj. 3,8% skontrolowanej objętości); nieprawidłowości dotyczyły głównie: braku lub niepełnych danych identyfikujących producenta, braku dodatkowej informacji „zawiera cukier i substancje słodzące”, braku określenia warunków przechowywania napojów bezalkoholowych, wykazywania w składzie surowcowym komponentów faktycznie nieużytych do produkcji napoju (barwniki, przeciwutleniacze, soki, cukier, dozwolone substancje słodzące), stosowania nazewnictwa sugerującego, że produkt wyprodukowano na bazie soku owocowego, gdy faktycznie część lub całość soku była zastępowana aromatami identycznymi z naturalnymi, nieprawidłowego określenia ilości nominalnej produktu poprzez użycie sformułowania „poj.” zamiast „objętość netto”, nieprawidłowego oznakowania datą minimalnej trwałości,
- obowiązku zgłoszenia działalności do właściwego miejscowo wojewódzkiego inspektora JHARS nie dopełniło 23,3% ogółu skontrolowanych podmiotów.

Zastosowane sankcje:

- wydano 14 decyzji administracyjnych, w tym: 10 nakazujących dostosowanie oznakowania do obowiązujących przepisów, 3 określające stopień i rodzaj wad towaru oraz 1 zakazującą wprowadzania towaru do obrotu,
- grzywną w drodze mandatu karnego ukarano 28 osób, na łączną kwotę 6.050 zł,

Wnioski z kontroli:

- w porównaniu do kontroli przeprowadzonych w 2007 r. stwierdzono poprawę w zakresie cech fizykochemicznych produkowanych napojów bezalkoholowych: odsetek partii o nieprawidłowych parametrach fizykochemicznych zmniejszył się o 21,2 punktu procentowego, natomiast odsetek partii o niewłaściwych cechach organoleptycznych pozostał na poziomie 2007 r.,
- w porównaniu do kontroli przeprowadzonej w 2007 r. znakowanie napojów bezalkoholowych uległo poprawie o 9,1 punktu procentowego.

Oliwa z oliwek

Cel i zakres kontroli:

W II i III kwartale 2008 r. wojewódzkie inspektoraty w: Bydgoszczy, Gdańsku, Katowicach, Krakowie, Poznaniu, Rzeszowie i Warszawie przeprowadziły kontrolę w zakresie jakości handlowej importowanej oliwy z oliwek, z uwzględnieniem znakowania. Kontrolą przeprowadzoną w 18 podmiotach objęto 3 kategorie oliwy z oliwek: oliwę z pierwszego tłoczenia najwyższej jakości (extra virgin), oliwę z oliwek i oliwę z wytłoczyn oliwek.

Kontrolą objęto:

- w zakresie parametrów fizykochemicznych – 52 partie oliwy z oliwek, o łącznej objętości 1.274,0 hl,
- w zakresie znakowania – 77 partii oliwy z oliwek, o łącznej objętości 1.587,0 hl.

W wyniku kontroli ustalono:

- wymagań w zakresie parametrów fizykochemicznych nie spełniało 1,9% skontrolowanych partii, o łącznej objętości 5,0 hl (tj. 0,4% skontrolowanej objętości); nieprawidłowości dotyczyły zawyżonej zawartości stigmastadienów w oliwie extra virgin, świadczącej o obecności rafinowanej oliwy z oliwek lub innego rafinowanego oleju roślinnego,
- wymagań w zakresie znakowania nie spełniało 20,8% partii oliwy z oliwek, o łącznej objętości 124,0 hl (tj. 7,8% skontrolowanej objętości); nieprawidłowości dotyczyły między innymi: braku informacji o kategorii, kraju pochodzenia, warunkach przechowywania, sposobie uzyskania oliwy z oliwek oraz stosowania niewłaściwego sformułowania poprzedzającego datę minimalnej trwałości i niewłaściwego oznaczenia jednostki miary w oznakowaniu ilości nominalnej.

Zastosowane sankcje:

- wydano 4 decyzje administracyjne, w tym: 1 zakazującą wprowadzenia do obrotu niewłaściwie oznakowanej oliwy z oliwek, 5 nakazujących doprowadzenie znakowania do wymogów określonych w przepisach,
- grzywną w drodze mandatu karnego ukarano 6 osób, na łączną kwotę 1.600 zł.

Wnioski z kontroli:

- w porównaniu do kontroli przeprowadzonej w 2007 r. stwierdzono poprawę w zakresie znakowania o 5,2 punktu procentowego oraz pogorszenie o 1,9 punktu procentowego cech jakościowych oliwy z oliwek.

Ryby i przetwory rybne

Cel i zakres kontroli:

W II i IV kwartale 2008 r. IJHARS (z wyłączeniem WIJHARS w Łodzi, Opolu, a w IV kwartale również Kielc i Zielonej Góry) przeprowadziła kontrole jakości handlowej przetworów rybnych (tj. marynat, konserw, prezerw i past rybnych, ryb mrożonych glazurowanych, wędzonych oraz solonych), z uwzględnieniem znakowania, paczkowania oraz składowania i transportu tych wyrobów. Kontrole przeprowadzono w 122 podmiotach.

Kontrolą objęto:

- w zakresie cech organoleptycznych – 399 partii ryb i przetworów rybnych, o łącznej masie 270,8 t, w tym:
 - 101 partii ryb wędzonych, o łącznej masie 14,6 t,
 - 54 partie ryb mrożonych glazurowanych, o łącznej masie 113,7 t,
 - 30 partii ryb solonych, o łącznej masie 11,0 t,
 - 132 partie marynat rybnych, o łącznej masie 22,2 t,
 - 52 partie konserw rybnych, o łącznej masie 94,2 t,
 - 30 partii prezerw i past rybnych, o łącznej masie 15,0 t,
 - w zakresie parametrów fizykochemicznych – 366 partii przetworów rybnych, o łącznej masie 286,8 t, w tym:
 - 53 partie ryb mrożonych glazurowanych, o łącznej masie 134,7 t,
 - 94 partie ryb wędzonych, o łącznej masie 12,6 t,
 - 21 partii ryb solonych, o łącznej masie 8,9 t,
 - 122 partie marynat rybnych, o łącznej masie 21,5 t,
 - 52 partie konserw rybnych, o łącznej masie 94,2 t,
 - 24 partie prezerw i past rybnych, o łącznej masie 14,8 t,
 - w zakresie znakowania – 481 partii przetworów rybnych, o łącznej masie 328,3 t, w tym:
 - 104 partie ryb wędzonych, o łącznej masie 113,6 t,
 - 93 partie ryb mrożonych glazurowanych, o łącznej masie 168,1 t,
 - 32 partie ryb solonych, o łącznej masie 11,8 t,
 - 165 partii marynat rybnych, o łącznej masie 27,3 t,
 - 57 partii konserw rybnych, o łącznej masie 92,4 t,
 - 30 partii prezerw i past rybnych, o łącznej masie 15,0 t,
 - w zakresie prawidłowości paczkowania sprawdzono 203 partie przetworów rybnych, o łącznej masie 128,9 t.

W wyniku kontroli ustalono:

- wymagań w zakresie cech organoleptycznych nie spełniło 1,9% partii konserw rybnych, o łącznej masie 0,2 t (tj. 0,21% skontrolowanej masy); nieprawidł-

- łości dotyczyły zbyt włóknistej konsystencji mięsa ryby w produkcji,
- wymagań w zakresie parametrów fizykochemicznych nie spełniło 20,2% partii ryb i przetworów rybnych, o łącznej masie 56,9 t (tj. 19,8% skontrolowanej masy), w tym:
 - 31,9% partii marynat rybnych, o łącznej masie 4,9 t (tj. 22,7%),
 - 15,3% partii konserw rybnych, o łącznej masie 11,0 t (tj. 11,6%),
 - 8,3% partii prezerw i pasty rybnej, o łącznej masie 0,1 t (tj. 0,6%),
 - 28,3% partii ryb mrożonych glazurowanych, o łącznej masie 39,2 t (tj. 29,1%),
 - 7,4% partii ryb wędzonych, o łącznej masie 0,3 t (tj. 2,3%),
 - 10,0% partii ryb solonych, o łącznej masie 1,5 t (tj. 16,8%),
 - wymagań w zakresie znakowania nie spełniło 48,0% partii ryb i przetworów rybnych, o łącznej masie 139,1 t (tj. 42,4% skontrolowanej masy), w tym:
 - 54,5% partii marynat rybnych, o łącznej masie 14,5 t (tj. 53,1%),
 - 52,6% partii konserw rybnych, o łącznej masie 24,9 t (tj. 26,9%),
 - 50,0% partii prezerw i past rybnych, o łącznej masie 14,0 t (tj. 93,0%),
 - 43,0% partii ryb mrożonych glazurowanych, o łącznej masie 75,9 t (tj. 45,1%),
 - 33,6% partii ryb wędzonych, o łącznej masie 3,8 t (tj. 3,3%),
 - 65,6% partii ryb solonych, o łącznej masie 5,9 t (tj. 50,0%);

- nieprawidłowości dotyczyły najczęściej: braku informacji o obszarze połowu, metodzie produkcji ryb, a w przypadku przetworów rybnych – braku określenia procentowej zawartości składników,
- nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie paczkowania oraz składowania i transportu kontrolowanych partii ryb i przetworów rybnych.

Zastosowane sankcje:

- wydano 98 decyzji administracyjnych, w tym: 71 decyzji nakazujących poddanie artykułów zabiegowi prawidłowego oznakowania, 10 decyzji w sprawie określenia rodzaju i stopnia wad towaru, 9 nakazujących zniszczenie surowców i dodatków stosowanych do produkcji, 8 decyzji zakazujących wprowadzenia do obrotu,
- grzywną w drodze mandatu karnego ukarano 72 osoby, na łączną kwotę 20.200 zł.

Wnioski z kontroli:

- w porównaniu do 2007 r. nastąpiła poprawa w zakresie parametrów fizykochemicznych w przypadku ryb wędzonych (o 18 punktów procentowych) i konserw rybnych (o 14), natomiast pogorszyły się parametry fizykochemiczne marynat rybnych (o 7 punktów procentowych) i ryb mrożonych glazurowanych (o 10),
- w porównaniu do 2007 r. nastąpiło pogorszenie znakowania opakowań: ryb mrożonych glazurowanych (o 25 punktów procentowych), marynat (o 25,5), konserw rybnych (o 27,6) oraz ryb wędzonych (o 4,6),
- stwierdzono przypadki stosowania nieuczciwych praktyk handlowych – tj. zaniżania zawartości mięsa ryby przy równoczesnym zawyżaniu zawartości tańszych dodatków warzywnych oraz zawyżaniu zawartości glazury w przypadku ryb mrożonych glazurowanych.

Warunki chowu i tuczu gęsi owsianej

Cel i zakres kontroli:

W okresie od II do IV kwartału 2008 r., IJHARS (z wyłączeniem WIJHARS w Kielcach i Krakowie) przeprowadziła kontrolę warunków chowu i tuczu gęsi owsianej. Kontrolą objęto 290 ferm (w tym: w zakresie warunków chowu 76 ferm, w zakresie tuczu 214 ferm) oraz 13 zakładów drobiarskich.

W wyniku kontroli ustalono:

- warunków tuczu nie spełniało 0,9% skontrolowanych ferm, prowadzących tucz 2 stad gęsi, o liczbie 7,8 tys. sztuk,
- warunków chowu nie spełniało 6,6% skontrolowanych ferm, prowadzących chów 5 stad gęsi o liczbie 11,5 tys. sztuk,
- rejestrów chowu nie stosowało 3,4% skontrolowanych ferm, prowadzących chów 10 stad gęsi o liczbie 44,7 tys. sztuk,
- dokumentacji związanej z chowem i tuczem gęsi, tj. protokołów z ustalenia sposobu produkcji gęsi owsianych, nie prowadziło 4,8% skontrolowanych ferm, posiadających 16 stad gęsi o liczbie 75,5 tys. sztuk,
- obowiązku zgłoszenia ferm do kontroli właściwego miejscowo WIJHARS, w celu potwierdzenia prawidłowości ustalenia warunków produkcji gęsi owsianych nie dopełniły 3 zakłady drobiarskie.

Zastosowane sankcje:

- wydano 2 decyzje administracyjne zakazujące wprowadzenia do obrotu do czasu prawidłowego oznakowania opakowań jednostkowych,
- grzywną w drodze mandatu karnego ukarano 1 osobę na kwotę 250 zł,
- Sąd Rejonowy ukarał karą grzywny w wysokości 5 tys. zł 1 osobę odpowiedzialną za nieprawidłowe stosowanie informacji o warunkach produkcji gęsi owsianych w oznakowaniu mięsa gęsięgo.

Wnioski z kontroli:

- w porównaniu do kontroli przeprowadzonych w 2007 r. warunki chowu gęsi owsianej poprawiły się o 2,1 punktu procentowego,
- nie odnotowano nieprawidłowości w zakresie tuczu gęsi owsianej,
- w zakresie dokumentacji potwierdzającej warunki produkcji gęsi stwierdzono poprawę (o 1 punkt procentowy) w zakresie stosowania rejestrów chowu, natomiast stosowanie protokołów z ustalenia sposobu produkcji uległo pogorszeniu o 2,8 punktu procentowego.

Przetwory owocowe i warzywne

Cel i zakres kontroli:

W III i IV kwartale 2008 r. IJHARS przeprowadziła kontrolę jakości handlowej przetworów owocowych (z wyłączeniem WIJHARS w Opolu) oraz przetworów warzywnych (z wyłączeniem WIJHARS w Łodzi, Olsztynie i Zielonej

Górze), z uwzględnieniem znakowania opakowań, warunków składowania i transportu oraz obecności organizmów zmodyfikowanych genetycznie użytych do produkcji przetworów z soi i kukurydzy. Kontrolę przeprowadzono w 71 zakładach przetwórstwa owocowego i warzywnego.

Kontrolą objęto:

- w zakresie cech organoleptycznych i parametrów fizykochemicznych – 287 partii przetworów owocowych i warzywnych, o łącznej masie 849,0 t i objętości 45 tys. l,
- w zakresie znakowania – 381 partii przetworów owocowych i warzywnych, o łącznej masie 907,0 t i objętości 979 tys. l,
- w zakresie obecności organizmów genetycznie zmodyfikowanych – 3 partie ziarna kukurydzy (surowiec), o łącznej masie 61,0 t oraz 2 partie kukurydzy konserwowej, o łącznej masie 32,0 t.

W wyniku kontroli ustalono:

- wymagań w zakresie cech organoleptycznych i parametrów fizykochemicznych nie spełniało: 11 partii przetworów owocowych, o łącznej masie 4,0 t (tj. 2,0% skontrolowanej masy) i 56 partii przetworów warzywnych, o łącznej masie 106,0 t i objętości 70 tys. l (tj. 17,0% skontrolowanych partii); najczęściej nieprawidłowości stwierdzono w przypadku: ogórków kwaszonych (43,0% partii), kapusty kwaszonej (33,0%), warzyw marynowanych (33,0%) oraz papryki marynowanej (30,0%); najczęściej kwestionowano: zawyżenie zawartości soli, kwasowości ogólnej i zaniżenie ekstraktu, stosowanie surowca o nieodpowiedniej jakości (niewłaściwe wymiary, wady, zmiany chorobowe) oraz w przetworach w zalewie – zastępowanie głównych składników zalewą,
- wymagań w zakresie znakowania nie spełniło: 30 partii przetworów owocowych, o łącznej masie 43,0 t (tj. 17,0% skontrolowanej masy) i 64 partie przetworów warzywnych, o łącznej masie 83,0 t (tj. 13,0% skontrolowanej masy); nieprawidłowości dotyczyły głównie: braku określenia warunków przechowywania, braku pełnych danych identyfikacyjnych producenta, nieokreślenia funkcji technologicznej zastosowanej substancji dodatkowej, braku w wykazie składników ilościowej zawartości składnika występującego w nazwie lub podkreślonego przy użyciu grafiki, użycia nieprawidłowych sformułowań dotyczących daty minimalnej trwałości lub terminu przydatności do spożycia,

- wymagań w zakresie składowania i transportu nie spełniło 6,0% skontrolowanych podmiotów,
- zgłoszenia działalności gospodarczej do właściwego miejscowo inspektora JHARS nie dokonało 7,0% skontrolowanych podmiotów.

Zastosowano sankcje:

- wydano 40 decyzji administracyjnych, w tym: 14 nakazujących prawidłowe oznakowanie towaru, 7 nakazujących zniszczenie artykułu, 10 zakazujących wprowadzenia do obrotu, 8 decyzji określających stopień i rodzaj wad towaru oraz 1 o przeklasyfikowaniu artykułu do niższej klasy,
- grzywną w drodze mandatu karnego ukarano 47 osób, na łączną kwotę 10.750 zł.

Wnioski z kontroli:

- w porównaniu do 2006 r. (w roku 2007 nie przeprowadzono kontroli w tym zakresie) stwierdzono poprawę jakości handlowej przetworów owocowych i warzywnych (o 2 punkty procentowe) oraz w zakresie znakowania (o 3 punkty procentowe).

Przyprawy

Cel i zakres kontroli:

W III kwartale 2008 r. IJHARS przeprowadziła kontrolę w zakresie jakości handlowej przypraw, w tym głównie przypraw ziołowych i korzennych, z uwzględnieniem znakowania i składowania. Kontrolę przeprowadzono w 44 podmiotach, w tym: 35 zakładach produkcyjnych, 6 przedsiębiorstwach paczkujących oraz 3 podmiotach prowadzących składowanie oraz import przypraw.

Kontrolą objęto:

- w zakresie cech organoleptycznych i parametrów fizykochemicznych – 143 partie przypraw, o łącznej masie 28,5 t,
- w zakresie znakowania – 213 partii przypraw, o łącznej masie 21,6 t.

W wyniku kontroli ustalono:

- wymagań w zakresie cech organoleptycznych oraz parametrów fizykochemicznych nie spełniało 4,9% skontrolowanych partii przypraw, o łącznej masie 1,7 t (tj. 5,4% skontrolowanej masy); nieprawidłowości dotyczyły obcego smaku, zawyżonej zawartości popiołu całkowitego oraz zaniżonej zawartości olejków eterycznych,
- wymagań w zakresie znakowania nie spełniało 33,8% skontrolowanych partii przypraw i mieszanek przyprawowych, o łącznej masie 6,2 t (tj. 28,7% skontrolowanej masy); nieprawidłowości dotyczyły głównie: braku danych producenta, braku warunków przechowywania, braku oznaczenia partii produkcyjnej, niewłaściwego podania składu surowcowego mieszanek, niewłaściwego określenia informacji o dacie minimalnej trwałości, podania po ilości nominalnej tolerancji wagowej oraz umieszczenia informacji sugerujących posiadanie przez przyprawę specjalnych właściwości,
- wymagań w zakresie składowania i transportu nie spełniło 18,0% skontrolowanych podmiotów,
- obowiązku zgłoszenia paczkowania do właściwego Okręgowego Urzędu Miar nie dopełniło 60,0% skontrolowanych podmiotów,
- obowiązku zgłoszenia działalności do właściwego inspektora IJHARS nie dopełniło 7,0% skontrolowanych podmiotów.

Zastosowane sankcje:

- wydano 44 decyzje administracyjne, w tym: 28 nakazujących wprowadzenia do obrotu do czasu prawidłowego oznakowania, 8 nakazujących zniszczenie przeterminowanych przypraw, 5 nakazujących prawidłowe oznakowanie, 3 określające rodzaj i stopień wad towaru,
- grzywną w drodze mandatu karnego ukarano 30 osób, na łączną kwotę 6.400 zł

Wnioski z kontroli:

- w porównaniu do kontroli przeprowadzonej w 2007 r. nastąpiła poprawa o 10,5 punktu procentowego w zakresie jakości handlowej przypraw, natomiast ilość nieprawidłowości w zakresie znakowania pozostała na tym samym poziomie.

Makaron

Cel i zakres kontroli:

W III kwartale 2008 r. IJHARS (z wyłączeniem WIJHARS w Opolu) przeprowadziła kontrolę jakości handlowej makaronów, z uwzględnieniem znakowania. Kontrolę przeprowadzono w 70 zakładach produkujących makarony.

Kontrolą objęto:

- w zakresie cech organoleptycznych i parametrów fizykochemicznych – 142 partie makaronu, o łącznej masie 97,0 t,
- w zakresie znakowania – 218 partii makaronu, o łącznej masie 128,0 t.

W wyniku kontroli ustalono:

- wymagań w zakresie cech organoleptycznych i parametrów fizykochemicznych nie spełniało 14,1% skontrolowanych partii, o łącznej masie 4,0 t (tj. 4,4% masy skontrolowanych partii); nieprawidłowości dotyczyły najczęściej: niewłaściwego wyglądu makaronu przed i po ugotowaniu, zaniżonej zawartości tłuszczu w makaronach produkowanych z dodatkiem jaj, zawyżonej zawartości makaronu zdeformowanego, zawyżonej zawartości popiołu oraz bezpodstawnego przedłużania daty ważności,
- wymagań w zakresie znakowania nie spełniało 43,1% skontrolowanych partii, o łącznej masie 15,0 t (tj. 11,7% masy skontrolowanych partii); nieprawidłowości dotyczyły: niepełnych, nieaktualnych lub nieprawidłowych danych dotyczących identyfikacji producenta, zastosowanych składników, warunków przechowywania makaronu, braku oznaczenia lub oznaczenia partii produkcyjnej makaronów w sposób uniemożliwiający jego identyfikację, podania tolerancji wagowej przy określeniu masy lub zawartości netto,

- zafalszowanie mąką z pszenicy zwyczajnej 1 partii makaronu o łącznej masie 0,2 t (0,2% masy skontrolowanych partii), deklarowanego przez producenta jako artykuł pochodzący z przemiału mąki durum,
- paczkowania makaronu nie zgłosiło do Okręgowych Urzędów Miar 15,7% kontrolowanych podmiotów,
- działalności gospodarczej nie zgłosiło do właściwego miejscowo inspektora JHARS 14,3% kontrolowanych podmiotów.

Zastosowane sankcje:

- wydano 37 decyzji administracyjnych, w tym: 16 zakazujących wprowadzenia towaru do obrotu, 12 nakazujących prawidłowe oznakowanie, 8 określających rodzaj i stopień wad towaru, oraz 1 nakazującą poddanie makaronów zabiegom mielenia,
- grzywną w drodze mandatu karnego ukarano 35 osób, na łączną kwotę 6.450 zł,
- powiadomiono Okręgowe Urzędy Miar o nie zgłoszeniu faktu paczkowania i braku systemu kontroli wewnętrznej ilości paczkowanego makaronu,
- powiadomiono Państwową Inspekcję Sanitarną o stosowaniu w produkcji makaronu niedozwolonego przepisami barwnika beta-karotenu.

Wnioski z kontroli:

- w porównaniu do kontroli przeprowadzonych w 2007 r. zmniejszył się zarówno udział partii nieprawidłowo oznakowanych o 23 punkty procentowe jak i o niewłaściwej jakości handlowej makaronu (o 3 punkty procentowe).

Znakowanie jaj spożywczych

Cel i zakres kontroli:

W III kwartale 2008 r. JHARS przeprowadziła kontrolę w zakresie prawidłowości znakowania: jaj, opakowań jednostkowych i opakowań transportowych. Kontrolę przeprowadzono w 72 podmiotach zajmujących się sortowaniem, znakowaniem i pakowaniem jaj, w celu wprowadzenia ich do obrotu.

Kontrolą objęto:

- w zakresie znakowania jaj kodem producenta – 236 partii jaj, o łącznej liczbie 2.078,0 tys. szt.,
- w zakresie znakowania opakowań jednostkowych – 59 partii jaj, o łącznej liczbie 731,8 tys. szt.,
- w zakresie znakowania opakowań transportowych – 105 partii jaj, o łącznej liczbie 948,1 tys. szt.

W wyniku kontroli ustalono:

- wymagań w zakresie znakowania jaj kodem producenta nie spełniało 4,2% skontrolowanych partii, o łącznej ilości 65,0 tys. szt. (tj. 3,1% ilości skontrolowanych),
- wymagań w zakresie znakowania opakowań jednostkowych nie spełniało 41,5% skontrolowanych partii, o łącznej ilości 283,6 tys. szt. (tj. 38,8% ilości skontrolowanych),
- wymagań w zakresie znakowania opakowań transportowych nie spełniało 19,0% skontrolowanych partii, o łącznej ilości 128,6 tys. szt. (tj. 13,6% ilości skontrolowanych).

Zastosowane sankcje:

- wydano 33 decyzje administracyjnych, w tym: 23 zakazujące wprowadzenia towaru do obrotu i 10 nakazujących prawidłowe oznakowanie towaru,
- grzywną w drodze mandatu karnego ukarano 39 osób, na łączną kwotę 9.300 zł,
- powiadomiono Powiatowego Lekarza Weterynarii o nieprawidłowościach stwierdzonych w 4 podmiotach.

Wnioski z kontroli:

- wyniki przeprowadzonej kontroli w zakresie znakowania jaj i opakowań w 2008 r. wskazują, że zmniejszyła się ilość nieprawidłowo oznakowanych jaj i opakowań jednostkowych (o 4,5 punktu procentowego), opakowań transportowych (o 2 punkty procentowe), natomiast ilość nieprawidłowo oznakowanych partii jaj kodem producenta pozostała na tym samym poziomie.

Chmiel

Cel i zakres kontroli:

W III i IV kwartale 2008 r. wojewódzkie inspektoraty w Lublinie, Poznaniu i Wrocławiu przeprowadziły kontrolę jednolitości odmianowej i jakości chmielu oraz produktów chmielowych. Kontrolą objęto:

- 340 plantacji – w ramach kontroli jednolitości odmianowej,
- 1.591 próbek wszystkich odmian chmielu o masie 2.546,4 t.

W wyniku kontroli ustalono:

- do ewidencji w 2008 r. ogłoszono 2.184 plantacje chmielu (należące do 1.061 plantatorów), w tym:
 - 88,8% z rejonu lubelskiego,
 - 8,6% z rejonu wielkopolskiego,
 - 2,6% z rejonu dolnośląskiego,
- całkowita powierzchnia plantacji chmielu wyniosła 2.233,09 ha, w tym:
 - upraw z odmianami goryczkowymi – 1.461,96 ha, co stanowiło 65,5% ogółu powierzchni plantacji chmielu,
 - upraw z odmianami aromatycznymi – 771,13 ha, co stanowiło 34,5%,
- wielkość plantacji wynosiła średnio 1,02 ha,
- brak jednolitości odmianowej stwierdzono w 73 plantacjach, o łącznej powierzchni 94,33 ha, co stanowiło 21,5% plantacji objętych kontrolą jednolitości,
- wymagania jakościowe spełniało 2.562,6 t chmielu, na który wojewódzcy inspektorzy wydali 1.534 certyfikaty, w tym:
 - w rejonie lubelskim – 1.364 certyfikaty na chmiel o masie 2.078,3 t (tj. 81,1% ogólnej masy chmielu certyfikowanego),
 - w rejonie wielkopolskim – 111 certyfikatów na chmiel o masie 293,7 t (11,5%),
 - w rejonie dolnośląskim – 59 certyfikatów na chmiel o masie 190,6 t (7,4%),
- wymaganiom jakościowym nie odpowiadało 5 partii chmielu o masie 16,2 t (tj. 0,6% masy certyfikowanego chmielu) z powodu zawyżonej zawartości odpadków i zawyżonej wilgotności; producenci po poddaniu chmielu zabiegom suszenia i czyszczenia ponownie złożyli wnioski o wydanie certyfikatu na chmiel nieprzygotowany,
- 124 partie chmielu o masie 1287,0 t (tj. 7,3% masy chmielu certyfikowanego) certyfikowano jako chmiel zaziarniony, ze względu na podwyższony poziom zawartości nasion,

- wymagania jakościowe spełniało 148,8 t produktów chmielowych, na które inspektorzy wydali 48 certyfikatów, w tym:
 - na granulaty typ 45 – 7 certyfikatów na partie o masie 12,7 t, co stanowiło 8,6% certyfikowanych produktów chmielowych,
 - na granulaty typ 90 – 17 certyfikatów na partie o masie 57,8 t (tj. 38,8%),
 - na ekstrakt chmielowy CO2 – 24 certyfikaty na partie o masie 78,3 t (tj. 52,6%).

Zastosowane sankcje:

- wydano 53 decyzje administracyjne dla producentów chmielu, u których stwierdzono brak jednolitości odmianowej roślin chmielu.

Wnioski z kontroli:

- w porównaniu do kontroli przeprowadzonej w 2007 r. liczba plantacji zwiększyła się o 21, a zmniejszyła się o 5 liczba producentów chmielu,
- powierzchnia upraw chmielu w 2008 r. zwiększyła się ogółem o 54,05 ha, w tym:
 - powierzchnia upraw odmian goryczkowych zwiększyła się o 69,06 ha,
 - powierzchnia upraw odmian aromatycznych zmniejszyła się o 15,01 ha,
- ilość partii nie odpowiadających wymaganiom utrzymała się na poziomie z 2007 r.

Wyroby winiarskie gronowe

Cel i zakres kontroli:

- W IV kwartale 2008 r. IJHARS przeprowadziła kontrolę jakości handlowej wyrobów winiarskich gronowych sprowadzanych z państw trzecich oraz z krajów UE (Białystok, Bydgoszcz, Gdańsk, Kielce, Kraków, Łódź, Olsztyn, Poznań, Rzeszów, Warszawa) i produkcji krajowej (Gdańsk, Katowice, Kielce, Kraków, Opole, Poznań, Rzeszów, Warszawa, Wrocław, Zielona Góra), z uwzględnieniem znakowania oraz składowania i transportu. Kontrolę przeprowadzono w 46 podmiotach, w tym: 30 produkujących wina gronowe, wytworzone z winogron pochodzących z upraw własnych, w 3 prowadzących działalność w zakresie wyrobu i rozlewu wyrobów winiarskich gronowych oraz w 13 importujących wyroby winiarskie

Kontrolą objęto:

- w zakresie parametrów fizykochemicznych – 65 partii wyrobów winiarskich, o łącznej objętości 828,0 hl,

- w zakresie znakowania – 79 partii wyrobów winiarskich, o łącznej objętości 1.773,0 hl.

W wyniku kontroli ustalono:

- wymagań w zakresie parametrów fizykochemicznych nie spełniało 9,2% skontrolowanych partii wyrobów winiarskich gronowych, o łącznej objętości 15,0 hl (tj. 1,8% skontrolowanej objętości); nieprawidłowości dotyczyły: zawyżonej lub zaniżonej zawartości cukrów redukujących, zaniżonej zawartości alkoholu etylowego,
- wymagań w zakresie znakowania nie spełniało 34,2% skontrolowanych partii, o łącznej objętości 218,0 hl (tj. 12,3% skontrolowanej objętości); nieprawidłowości dotyczyły między innymi: braku informacji o pochodzeniu wyrobu, numeru partii, niepełnych lub nieaktualnych danych wprowadzającego do obrotu, niewłaściwego oznakowania zawartości alkoholu, użycia niewłaściwej wielkości cyfr i liter w oznakowaniu wartości nominalnej i zawartości alkoholu, braku lub nie umieszczenia w jednym polu widzenia informacji dotyczących nazwy, ilości nominalnej oraz zawartości alkoholu,
- wymagań w zakresie magazynowania nie spełniło 12,5 % podmiotów wprowadzających do obrotu importowane wina gronowe; nieprawidłowości dotyczyły: braku monitoringu temperatury oraz przekroczenia temperatury i wilgotności określonej w umowie,
- podmioty produkujące wina gronowe wytworzone z winogron, pochodzących z upraw własnych:
- nie zgłosiły do właściwego miejscowo inspektora WIJHARS zamiaru wzbogacania (3 podmioty) lub nie zgłosiły tego zamiaru w obowiązującym terminie (1 podmiot),
- przeprowadzały proces wzbogacania niezgodnie z obowiązującymi przepisami, tj. do moszczu dodawano roztwór wodny sacharozy (1 podmiot),
- nie dokonały zgłoszenia zamiaru dokonania wycofania produktów ubocznych (3 podmioty),
- nie posiadały opracowanego w formie pisemnej i wdrożonego systemu kontroli wewnętrznej wyrobu i rozlewu wina gronowego (13 podmiotów, z których 7 było w trakcie tworzenia systemu kontroli),
- nie wyznaczyły osoby odpowiedzialnej za kontrolę jakości wyrabianego i rozlewanego wina gronowego (8 podmiotów),
- nie prowadziło rejestrów przychodów i rozchodów wyrobów winiarskich (9 podmiotów).

Zastosowano sankcje:

- wydano 7 decyzji administracyjnych określających stopień i rodzaj wad towaru,
- ukarano grzywną w drodze mandatu karnego 8 osób, na łączną kwotę 2.150 zł.

Wnioski z kontroli:

- w porównaniu do kontroli przeprowadzonych w 2007 r. stwierdzono poprawę jakości handlowej wyrobów winiarskich o 10,6 punktu procentowego,
- w stosunku do 2007 r. nieprawidłowości w znakowaniu uległy pogorszeniu o 17,3 punktu procentowego,
- w stosunku do 2007 r. ilość uchybień formalnoprawnych, dotyczących zgłoszenia działalności do właściwych miejscowo WIJHARS zmalała o 1,1 punktu procentowego,
- kontrola przeprowadzona w zakresie wina gronowego pochodzącego z upraw własnych została przeprowadzona po raz pierwszy.

Pieczyno

Cel i zakres kontroli:

W kaŹdym kwartale 2008 r. IJHARS przeprowadziła kontrolę jakoŹci handlowej pieczywa pszennego, Źytniego, pieczywa mieszanego, z uwzględnieniem znakowania oraz składowania i transportu pieczywa i surowców stosowanych do jego produkcji. Kontrolę przeprowadzono w 753 piekarniach.

Kontrolę objęto:

- w zakresie cech organoleptycznych i parametrów fizykochemicznych – 2.080 partii pieczywa, o łącznej masie 231,0 t,
- w zakresie znakowania – 2.023 partii pieczywa, o łącznej masie 219,0 t.

W trakcie kontroli pieczywa, dodatkowo 4 WIJHARS sprawdziły także jakoŹć handlową:

- 29 partii bułki tartej, o łącznej masie 1,0 t,
- 10 partii pieczywa półcukierniczego, o łącznej masie 0,04 t.

W wyniku kontroli ustalono:

- wymagań w zakresie cech organoleptycznych nie spełniało 1,7 % skontrolowanych partii pieczywa, o łącznej masie 2,8 t (tj. 1,2% skontrolowanej masy); nieprawidłowości dotyczyły zaniŹonej w odniesieniu do deklaracji producenta masy oraz zbyt jasnej skórki charakterystycznej dla pieczywa niewypieczonego,

- wymagań w zakresie parametrów fizykochemicznych nie spełniało 0,3% skontrolowanych partii pieczywa, o łącznej masie 0,3 t (tj. 0,1% skontrolowanej masy), 27,6% skontrolowanych partii bułki tartej o łącznej masie 0,4 t (tj. 40,0% skontrolowanej masy) oraz 30,0% partii pieczywa półcukierniczego, o masie 0,01 t (tj. 25,0% masy skontrolowanych partii); nieprawidłowości występujące w pieczywie dotyczyły głównie: zaniŹonej zawartoŹci tłuszczu, wilgotności oraz zawyŹonej kwasowości w odniesieniu do deklaracji producenta pieczywa, natomiast w bułce tartej stwierdzono: zawyŹoną zawartoŹć tłuszczu, zawyŹoną zawartoŹć cukrów ogółem, oraz podwyŹszoną wilgotność,
- wymagań w zakresie znakowania pieczywa nie spełniało 46,4% skontrolowanych partii, o łącznej masie 96,0 t (tj. 44,0% skontrolowanej masy); nieprawidłowości dotyczyły między innymi: braku okreŹlenia rodzaju pieczywa w nazwie, nieprecyzyjnego okreŹlenia producenta, braku informacji o warunkach przechowywania, niepełnej informacji dotyczącej składu, stosowania niewłaŹciwego okreŹlenia poprzedzającego datę minimalnej trwałoŹci,
- stosowanie niedozwolonego do wypieku chleba karmelu stwierdzono w 66 piekarniach (tj. w 8,8% skontrolowanych),
- stosowanie przeterminowanych surowców do wypieku pieczywa, w tym pieczywa półcukierniczego, stwierdzono w 39 piekarniach (tj. 5,2% skontrolowanych),
- wymagań w zakresie warunków składowania i transportu nie spełniło 75 piekarni (tj. 10,0% skontrolowanych),
- obowiązku zgłoszenia działalności do właŹciwego miejscowo wojewódzkiego inspektora IJHARS nie dopełniło 322 podmiotów, tj. 42,8% skontrolowanych.

Zastosowane sankcje:

- wydano 387 decyzji administracyjnych, w tym: 197 nakazujących dostosowanie oznakowania do obowiązujących przepisów, 98 zakazujących wprowadzania do obrotu, 70 nakazujących zniszczenie przeterminowanych surowców, 10 okreŹlających rodzaj i stopień wad towaru, 10 zakazujących składowania produktów w niewłaŹciwych warunkach oraz 2 nakazujące poddanie pieczywa i bułki tartej innym zabiegom,
- ukarano grzywną w drodze mandatu karnego 607 osób, na łączną kwotę 121.880 zł,
- powiadomiono Państwową Inspekcję Sanitarną o niewłaŹciwych warunkach sanitarnych oraz stoso-

- waniu do wypieku pieczywa jako barwnika niedozwolonego karmelu,
- powiadomiono Okręgowy Urząd Miar o braku zgłoszenia paczkowania bułki tartej,
- powiadomiono Inspekcję Handlową o nieprawidłowościach w zakresie znakowania pieczywa.

Wnioski z kontroli:

- w porównaniu z wynikami kontroli przeprowadzonej w 2007 r. jakość handlowa pieczywa w zakresie cech organoleptycznych i parametrów fizykochemicznych pozostała na podobnym poziomie, odnotowano natomiast wzrost udziału partii pieczywa niewłaściwie oznakowanego (o 1,5 punktu procentowego),
- w porównaniu z wynikami kontroli przeprowadzonej w 2007 r. jakość handlowa bułki tartej uległa pogorszeniu o 5 punktów procentowych,
- kontrola jakości handlowej pieczywa półcukierniczej została przeprowadzona po raz pierwszy.

Świeże owoce i warzywa

Cel i zakres kontroli:

W każdym kwartale 2008 r. IJHARS przeprowadziła kontrolę jakości handlowej świeżych owoców i warzyw produkcji krajowej, pochodzących z państw UE i z państw trzecich (owoców cytrusowych, kiwi, winogron, jabłek, truskawek, wiśni, czereśni, arbuźów, brzoskwiń, gruszek, śliwek, cebuli, marchwi, ogórków, sałaty, pomidorów, papryki, kapusty, kalafiorów, cykorii, czosnku, seleru naciowego, porów, szparagów) oraz pieczarek produkcji krajowej, uwzględnieniem znakowania oraz warunków składowania i transportu. Dodatkowo w III kwartale 2008 r. przeprowadzono kontrolę pomidorów na obecność modyfikacji genetycznej, niedopuszczalnej w UE – Nema 282F (zeneca). Kontrolę przeprowadzono w 604 podmiotach gospodarczych, w tym: 258 obiektach hurtowych, centrach dystrybucyjnych, giełdach oraz gospodarstwach produkcyjnych, 343 sklepach detalicznych (w tym sklepach należących do sieci wielko-powierzchniowych) i targowiskach oraz w 3 pieczarkarniach.

Kontrolą objęto:

- 4.429 partii owoców i warzyw, o łącznej masie 1 732,0 t, w tym:
 - 2.094 partii świeżych owoców, o łącznej masie 984,0 t,
 - 2.335 partii świeżych warzyw, o łącznej masie 748,0 t,

- 159 partii pieczarek o masie 11,0 ton,
- 76 próbek pomidorów.

W wyniku kontroli ustalono:

- wymagań w zakresie jakości handlowej, określonych w normach handlowych nie spełniało 31,0% skontrolowanych partii świeżych owoców i warzyw oraz pieczarek, o łącznej masie 329,0 t (tj. 19,0% skontrolowanej masy), w tym:
 - 597 partii owoców, o łącznej masie około 136,0 t,
 - 758 partii warzyw, o łącznej masie około 165,0 t,
 - 47 partii pieczarek, o łącznej masie 1,0 t,
- nieprawidłowości dotyczyły przede wszystkim niewłaściwego oznakowania; wprowadzający do obrotu znakowali swoje towary w sposób niekompletny, umieszczając tylko wybrane, spośród wszystkich wymaganych informacji określonych w normach UE; częstym przypadkiem był również brak oznakowania w języku polskim, a także całkowity brak oznakowania towaru,
- występowanie niezgodności w zakresie spełniania wymagań określonych w normach handlowych, w tym: wymagań minimalnych dla świeżych owoców i warzyw, wymagań dla poszczególnych klas jakości, wymagań w zakresie sortowania według wielkości, a także jednolitości i pakowania artykułów,
- niewłaściwe składowanie świeżych owoców i warzyw stwierdzono w 11,0% skontrolowanych podmiotów (warunki przechowywania utrudniały zachowanie właściwej jakości handlowej artykułów ze względu na brak prowadzenia monitoringu temperatury i wilgotności względnej powietrza oraz w przypadku niektórych podmiotów zły stan ogólny magazynów),
- obecności GMO nie stwierdzono w żadnej z 76 przebadanych próbek pomidorów.

Zastosowane sankcje:

- wydano 192 decyzje administracyjne, w tym: 164 nakazujących poddanie określonym zabiegom, 27 zakazujących wprowadzenia do obrotu, 1 nakazującą zniszczenie artykułu,
- ukarano grzywną w drodze mandatu karnego 412 osób, na łączną kwotę 80.400 zł.

Wnioski z kontroli:

- w porównaniu do wyników kontroli przeprowadzonych w 2007 r., stwierdzono pogorszenie jakości handlowej świeżych owoców i warzyw o 12 punktów procentowych (głównie przez wzrost nieprawidłowości w oznakowaniu towarów).

Przetwory z mięsa czerwonego

Cel i zakres kontroli:

W każdym kwartale 2008 r. IJHARS przeprowadziła kontrolę jakości handlowej przetworów i elementów kulinarnych z mięsa czerwonego, z uwzględnieniem ich znakowania. Kontrolę przeprowadzono w 406 zakładach mięsnych, produkujących przetwory z mięsa czerwonego.

Kontrolą objęto:

- w zakresie cech organoleptycznych – 1.683 partie przetworów z mięsa czerwonego, o łącznej masie 160,0 t oraz 33 partie konserw, o łącznej masie 21,0 t,
- w zakresie parametrów fizykochemicznych – 1.536 partii przetworów z mięsa czerwonego, o łącznej masie 147,5 t oraz 38 partii konserw, o łącznej masie 20,0 t,
- w zakresie znakowania – 1.719 partii przetworów z mięsa czerwonego, o łącznej masie 166,0 t oraz 25 partii konserw, o łącznej masie 5,0 t.

W wyniku kontroli ustalono:

- wymagań w zakresie cech organoleptycznych nie spełniało 0,5% skontrolowanych partii wędlin z mięsa czerwonego, o łącznej masie 0,84 t (tj. 0,5% skontrolowanej masy),
- wymagań w zakresie parametrów fizykochemicznych nie spełniało 5,0% skontrolowanych partii wędlin z mięsa czerwonego, o łącznej masie 7,6 t (tj. ok. 5,0% skontrolowanej masy); nieprawidłowości do-

tyczyły: zaniżonej zawartości białka oraz zawyżonej zawartości tłuszczu, soli i skrobi,

- nie wniesiono zastrzeżeń do parametrów organoleptycznych i fizykochemicznych konserw,
- wymagań w zakresie znakowania nie spełniało 41,0% skontrolowanych partii przetworów z mięsa czerwonego, o łącznej masie 60,0 t (tj. 36,0% skontrolowanej masy), 52,0% partii elementów kulinarnych z mięsa wołowego, o łącznej masie 3,5 t (tj. ok. 58,0% skontrolowanej masy) oraz 16,0% partii konserw, o łącznej masie 0,8 t (tj. 16,0% skontrolowanej masy).

Zastosowane sankcje:

- wydano 314 decyzji administracyjnych, w tym: 195 nakazujących prawidłowe oznakowanie, 74 zakazujące wprowadzenia do obrotu, 12 nakazujących zniszczenie, 33 określające rodzaj i stopień wad towaru,
- grzywną w drodze mandatu karnego ukarano 227 osób, na łączną kwotę 54.300 zł,
- przekazano 10 spraw do rozpatrzenia przez inne instytucje,
- skierowano 2 wnioski do Sądu Grodzkiego,
- powiadomiono Powiatowego Lekarza Weterynarii o nieprawidłowościach stwierdzonych w 3 zakładach mięsnych.

Wnioski z kontroli:

- w porównaniu do kontroli przeprowadzonych w 2007 r. jakość handlowa przetworów z mięsa czerwonego, poprawiła się w zakresie parametrów organoleptycznych (o 0,5 punktu procentowego), fizykochemicznych (o 4 punkty procentowe) oraz znakowania (o 15 punktów procentowych).

Klasyfikacja tusz wołowych

Cel i zakres kontroli:

W 2008 r. IJHARS (z wyłączeniem WIJHARS w Bydgoszczy, Opolu i Zielonej Górze) przeprowadziła kontrolę w zakresie prawidłowości klasyfikacji tusz wołowych w systemie EUROP, z uwzględnieniem: pracy uprawnionych rzeczoznawców, poprawności znakowania tusz, poprawności dokumentowania czynności ustalania klas jakości tusz wołowych, zgodności dokumentacji wystawianej dostawcom żywca rzeźnego z dokumentacją zakładową, legalizacji oraz dokumentacji kalibracji wag. Kontrolą objęto: 68 zakładów ubojowych (w tym: 60 zakładów, które podlegają obowiązkowi klasyfikowania tusz wo-

wych, tj. 88,2% wszystkich kontrolowanych, 8 zakładów, które uczestniczą w systemie klasyfikacji tusz wołowych dobrowolnie, tj. 11,8% wszystkich kontrolowanych), 114 rzeczoznawców klasyfikujących tusze wołowe, tj. 77,0% wszystkich uprawnionych do nadania klas jakości handlowej tuszom wołowym, 28,4 tys. szt. wołowych.

W wyniku kontroli ustalono:

- klasyfikację tusz wołowych we wszystkich kontrolowanych zakładach ubojowych prowadziły osoby, które posiadały aktualne uprawnienia,
- nie podjęto klasyfikacji tusz wołowych w 2 zakładach ubojowych, tj. 2,9% wszystkich podlegających obowiązkowi klasyfikacji,
- liczba tusz prawidłowo sklasyfikowanych przez rzeczoznawców wynosiła: 21,3 tys. szt. pod względem uformowania (tj. 74,9% wszystkich kontrolowanych), 19,7 tys. szt. pod względem otluszczenia (tj. 69,4%),
- błędy w ocenie uformowania dotyczyły: oceny zawyżonej w stosunku do 4,1 tys. szt., (tj. 14,3% wszystkich kontrolowanych tusz), oceny zaniżonej w stosunku do 3,1 tys. szt. (tj. 10,8%),
- błędy w ocenie otluszczenia dotyczyły: oceny zawyżonej w stosunku do 3,0 tys. szt. (tj. 10,7% wszystkich kontrolowanych tusz), oceny zaniżonej w stosunku do 5,6 tys. szt. (tj. 19,9%),
- nieprawidłowa obróbka lub prezentacja dotyczyła 145 tusz wołowych, tj. 0,5% wszystkich kontrolowanych,
- nieprawidłowe znakowanie klasą jakości handlowej dotyczyło 732 tusz wołowych, tj. 2,6% wszystkich kontrolowanych,
- wagi kolejkowe używane w kontrolowanych zakładach do ustalania masy tusz wołowych posiadały aktualne cechy legalizacji oraz były prawidłowo kalibrowane,
- czas, w którym przeprowadzano klasyfikację oraz ważenie tusz we wszystkich kontrolowanych zakładach było prawidłowe i nie przekraczało 1 godziny od momentu rozpoczęcia czynności ubojowych,
- nieprawidłowe dokumentowanie czynności ustalania klas jakości tusz wołowych wystąpiło w 6 zakładach ubojowych, tj. w 8,8% wszystkich kontrolowanych; brak protokołów z klasyfikacji w 2 zakładach, tj. 2,9% wszystkich kontrolowanych ubojni,
- informacje o wynikach klasyfikacji wystawione dostawcom żywca rzeźnego nie były zgodne z dokumentacją zakładową w 12 ubojniach, tj. 17,6% wszystkich kontrolowanych.

Wnioski z kontroli:

- średnia liczba kontroli przeprowadzonych w 1 zakładzie wzrosła w stosunku do 2007 r. o 15,5 punktu procentowego,
- średnia liczba tusz wołowych poddanych kontroli podczas wizyty kontrolnej wzrosła w stosunku do 2007 r. o 6,7 punktu procentowego,
- liczba rzeczoznawców, określona w rejestrach prowadzonych przez WIJHARS, zwiększyła się w stosunku do 2007 r. o 19 osób i wynosi obecnie 148 osób, z których 114 rzeczoznawców, tj. 77,0% wszystkich uprawnionych czynnie dokonuje klasyfikacji tusz wołowych,
- liczba zakładów ubojowych, uchylających się od podjęcia obowiązku klasyfikacji tusz wołowych zmniejszyła się w stosunku do 2007 r. o 6,5 punktu procentowego,
- w porównaniu do 2007 r. liczba tusz prawidłowo sklasyfikowanych zmniejszyła się o 1 punkt procentowy w odniesieniu do uformowania i o 4 punkty procentowe w odniesieniu do otluszczenia,
- ilość nieprawidłowości w zakresie obróbki tusz wołowych zmniejszyła się w stosunku do 2007 r. o 1,7 punktu procentowego,
- liczba tusz nieprawidłowo oznakowanych zmniejszyła się w stosunku do 2007 r. o 6,5 punktu procentowego.

Klasyfikacja tusz wieprzowych

Cel i zakres kontroli:

W 2008 r. IJHARS przeprowadziła kontrolę w zakresie prawidłowości klasyfikacji tusz wieprzowych w systemie EUROP, z uwzględnieniem pracy uprawnionych rzeczoznawców, poprawności znakowania tusz, poprawności dokumentowania czynności ustalania klas jakości tusz wieprzowych, zgodności dokumentacji wystawianej dostawcom żywca rzeźnego z dokumentacją zakładową, legalizacji oraz dokumentacji kalibracji wag. Kontrolą objęto: 313 zakładów ubojowych, oraz 428 rzeczoznawców klasyfikujących tusze wieprzowe, tj. 72,5% wszystkich uprawnionych do nadania klas jakości handlowej tuszom wieprzowym, 41,8 tys. sztuk wołowych.

W wyniku kontroli ustalono:

- uprawnionych rzeczoznawców zatrudniało 255 zakładów, tj. 81,5% wszystkich skontrolowanych,
- we wszystkich zakładach klasyfikację tusz wieprzowych prowadziły osoby, które posiadały aktualne uprawnienia,

SYNTETYCZNE WYNIKI KONTROLI

- w 133 zakładach ubojowych, tj. 42,5% wszystkich kontrolowanych, nie podjęto klasyfikacji tusz wieprzowych, pomimo podlegania temu obowiązkowi,
 - liczba tusz prawidłowo sklasyfikowanych przez rzeczoznawców wynosiła 38,6 tys. szt., tj. 92,3% wszystkich tusz skontrolowanych przez inspektorów,
 - w 28 zakładach ubojowych (tj. 9,0% wszystkich kontrolowanych), rozliczenia zakupu trzody chlewnej z dostawcami prowadzone były wyłącznie na podstawie masy tusz i wyników klasyfikacji, w 63 zakładach (tj. 20,1%) rozliczenia prowadzone były na podstawie masy tusz i wyniki klasyfikacji lub na podstawie wagi żywej zwierząt, zależnie od życzenia dostawcy, w 222 zakładach, (tj. 70,1%) rozliczenia były dokonywane wyłącznie na podstawie wagi żywej zwierząt
 - nieprawidłowa obróbka lub prezentacja dotyczyła 2,1 tys. sztuk tusz wieprzowych, tj. 5,0% wszystkich kontrolowanych,
 - nieprawidłowe znakowanie klasą jakości handlowej dotyczyło 1,4 tys. szt. tusz wieprzowych, tj. 3,4% wszystkich kontrolowanych,
 - liczba tusz wieprzowych, w których pomiar mięsności był wykonany nieprawidłowo, wynosiła 3,2 tys. szt., tj. 7,7% wszystkich skontrolowanych,
 - wagi kolejkowe, używane w kontrolowanych zakładach do ustalania masy tusz wieprzowych posiadały nieaktualne cechy legalizacji w 11 zakładach, tj. 3,5% wszystkich kontrolowanych,
 - choirometry posiadało 187 zakładów, tj. 59,7% wszystkich kontrolowanych,
 - czas, w którym przeprowadzana jest klasyfikacja oraz ważenie tusz wieprzowych był dłuższy niż wymagane 45 minut od momentu rozpoczęcia czynności ubojowych w 2 zakładach tj. 0,6% wszystkich kontrolowanych,
 - nieprawidłowe dokumentowanie czynności ustalania klas jakości tusz wieprzowych wystąpiło w 19 zakładach ubojowych (tj. 6,1% wszystkich kontrolowanych); brak protokołów z klasyfikacji w 1 zakładzie (tj. 0,3% wszystkich kontrolowanych ubojni),
 - nieprawidłowy, tj. krótszy niż wymagane 4 tygodnie czas przechowywania dokumentacji z klasyfikacji tusz wieprzowych stwierdzono w 4 zakładach ubojowych (tj. 1,3% wszystkich kontrolowanych),
 - informacje o wynikach klasyfikacji wystawione dostawcom żywca rzeźnego nie były zgodne z dokumentacją zakładową w 16 ubojniach (tj. 5,1% wszystkich kontrolowanych),
 - nie podjęto klasyfikacji tusz wieprzowych w 2 zakładach ubojowych (tj. 2,9% wszystkich podlegających obowiązkowi klasyfikacji kontrolowanych).
- Zastosowano sankcje:
- grzywną w drodze mandatu karnego ukarano 154 osoby, na łączną kwotę 44.300 zł,
 - do Sądów Grodzkich skierowano 32 wnioski o ukaranie grzywną osób odpowiedzialnych za stwierdzone podczas kontroli nieprawidłowości.
- Wnioski z kontroli:
- średnia liczba kontroli przeprowadzonych w 1 zakładzie wzrosła w stosunku do 2007 r. o 8,5 punktu procentowego,
 - średnia liczba tusz wieprzowych poddanych kontroli podczas wizyty kontrolnej wzrosła w stosunku do 2007 r. o 19 punktów procentowych,
 - liczba rzeczoznawców, określona w rejestrach prowadzonych przez WIJHARS, zwiększyła się w stosunku do 2007 r. o 107 osób i wynosi obecnie 590 osób, z których 428 rzeczoznawców, tj. 72,5% wszystkich uprawnionych, czynnie dokonuje klasyfikacji tusz wieprzowych,
 - liczba zakładów ubojowych, uchylających się od podjęcia obowiązku klasyfikacji tusz wieprzowych zmniejszyła się w stosunku do 2007 r. o 0,4 punktu procentowego.

Prawidłowość przekazywania danych rynkowych z rynku wołowy

Cel i zakres kontroli:

W 2008 r. IJHARS (z wyłączeniem WIJHARS w Bydgoszczy, Opolu i Zielonej Górze) przeprowadziły kontrolę w zakresie prawidłowości przekazywania danych rynkowych z rynku wołowiny, celem zapewnienia prawidłowej, jednolitej rejestracji cen oraz wielkości obrotów z rynku wołowiny i cielęciny. Kontrolą objęto 36 ubojni przekazujących dane rynkowe do Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej IJHARS. W ciągu całego roku Inspekcja przeprowadziła 120 kontroli prawidłowości raportowania danych rynkowych z rynku wołowiny.

W wyniku kontroli ustalono:

- wszystkie ubojnie przekazywały dane rynkowe do Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej (ZSRIR),

SYNTETYCZNE WYNIKI KONTROLI

- w 2 ubojniach nie były archiwizowane emaile zwrotne potwierdzające przesłanie raportu o cenach do ZSRIR,
- w 5 ubojniach nie było kalkulacji kosztów transportu zwierząt, a w jednej kalkulacja była nieaktualna,
- w 1 ubojni nie było kalkulacji płatności dodatkowych, wypłacanych dostawcom zwierząt w oparciu o umowę,
- w 1 ubojni nieprawidłowo dokonywano korekty masy tusz do postaci wzorcowej,
- w 1 ubojni nieprawidłowo dokonywano przeliczenia masy tusz z masy cieplej na schłodzoną,
- w 7 zakładach błędnie wyliczono cenę podstawową zakupu bydła, raportowaną do ZSRIR; błędy polegały na:
 - odniesieniu ceny z faktur do masy poubojowej cieplej zamiast do masy poubojowej schłodzonej,
 - pominięciu kosztów transportu przy obliczaniu ceny zakupu bydła lub ich niewłaściwym przeliczeniu w stosunku do masy tusz schłodzonych,
 - pomyłkach rachunkowych (niewłaściwy rząd wielkości, błąd czeski, itp.).

Z uwagi na fakt natychmiastowego usunięcia nieprawidłowości podczas trwania kontroli – nie zastosowano sankcji karnych.

Syntetyczne wyniki kontroli doraźnych zleconych przez Głównego Inspektora Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych

Mleko pasteryzowane, tłuszcz mleczny

Cel i zakres kontroli:

W II kwartale 2008 roku wszystkie wojewódzkie inspektoraty JHARS przeprowadziły kontrolę doraźną jakości handlowej mleka pasteryzowanego, a dodatkowo WIJHARS w: Bydgoszczy, Lublinie, Olsztynie, Warszawie i Zielonej Górze – w zakresie jakości handlowej tłuszczu mlecznego, z uwzględnieniem znakowania, procesu paczkowania oraz składowania i transportu wyrobów. Kontrolę mleka przeprowadzono w 30 zakładach produkcyjnych.

Kontrolą objęto:

- w zakresie cech organoleptycznych i parametrów fizykochemicznych – 45 partii mleka pasteryzowanego, o łącznej objętości 700,0 hl oraz 49 partii tłuszczu mlecznego, o łącznej masie 49,0 t, w tym:
- 40 partii masła, o łącznej masie 37,9 t,
- 7 partii tłuszczu mlecznego do smarowania (zawierającego powyżej 62,0%, ale poniżej 80% tłuszczu mlecznego), o łącznej masie 10,5 t,
- 2 partie masła o zawartości trzech czwartych tłuszczu, o łącznej masie 0,7 t,
- w zakresie znakowania – 46 partii mleka pasteryzowanego, o łącznej objętości 660,0 hl oraz 49 partii tłuszczu mlecznego, o łącznej masie 50,0 t, w tym:
- 41 partii masła o łącznej masie 39,2 t,
- 6 partii tłuszczu mlecznego do smarowania (zawierającego powyżej 62,0%, ale poniżej 80% tłuszczu mlecznego), o łącznej masie 9,6 t,
- 2 partie masła o zawartości trzech czwartych tłuszczu, o łącznej masie 0,7 t,
- w zakresie prawidłowości paczkowania:
- 31 partii mleka pasteryzowanego, o łącznej objętości 620,0 hl,
- 31 partii tłuszczu mlecznego, o łącznej masie 34,0 t.

W wyniku kontroli ustalono:

- wymagań w zakresie cech organoleptycznych nie spełniało 10,0% partii tłuszczów mlecznych, o łącznej masie 3,0 t (tj. 6,0% skontrolowanej masy),
- wymagań w zakresie parametrów fizykochemicznych (zawyżona zawartość tłuszczu) nie spełniało 38,0% partii mleka pasteryzowanego, o łącznej objętości 250,0 hl (tj. 36,0% skontrolowanej objętości) oraz 41,0% partii tłuszczu mlecznego, o łącznej masie 18,0 t (tj. 36,0% skontrolowanej masy), w tym:
- 15 partii masła, o łącznej masie 9,1 t,
- 3 partie tłuszczu mlecznego do smarowania, o łącznej masie 7,8 t,
- 2 partie masła o zawartości trzech czwartych tłuszczu, o łącznej masie 0,7 t,
- wymagań w zakresie znakowania nie spełniało 7,0% partii mleka pasteryzowanego, o łącznej objętości 10,0 hl (tj. 2,0% skontrolowanej objętości), 2,0% partii tłuszczu mlecznego, o łącznej masie 1,0 t (tj. 2,0% skontrolowanej masy); nieprawidłowości dotyczyły głównie: braku dokładnego podania adresu producenta, niewłaściwego wskazania składu procentowego, umieszczania na opakowaniu napisów: „Data pasteryzacji” lub „Data wytloczona na opakowaniu” oraz „Należy spożyć do: data wytloczona na opakowaniu”, podczas gdy wytloczony był jedynie termin przydatności do spożycia z numerem partii,
- nieprawidłowy proces paczkowania w przypadku 3,0% partii mleka pasteryzowanego, o objętości 10,0 hl (tj. 2,0% skontrolowanej objętości),
- zafałszowanie masła tłuszczami obcymi 1 partii masła 80-90%, o masie 60 kg.

Zastosowane sankcje:

- wydano 13 decyzji administracyjnych, w tym: 6 decyzji nakazujących poddanie zabiegowi prawidłowego znakowania, 4 zakazujące wprowadzenia do obrotu oraz 4 określające rodzaj i stopień wad towaru,
- grzywną w drodze mandatu karnego ukarano 13 osób, na łączną kwotę 5.150 zł.

Wnioski z kontroli:

- duży odsetek nieprawidłowości w zakresie parametrów fizykochemicznych, tj. 38,0% partii mleka pasteryzowanego oraz 41,0% partii tłuszczu mlecznego, wskazuje na konieczność przeprowadzania przez IJHARS monitoringu jakości handlowej artykułów mlecznych, ze szczególnym uwzględnieniem występowania zafałszowań,
- wyniki kontroli wskazują na stosowanie nieuczciwych praktyk handlowych polegających na fałszowaniu produktów oraz wprowadzaniu konsumentów w błąd poprzez nieprawidłowe znakowanie.

Koncentrat jabłkowy

Cel i zakres kontroli:

W III kwartale 2008 r. IJHARS (z wyłączeniem WIJHARS w Opolu, Wrocławiu i Zielonej Górze) przeprowadziła kontrolę doraźną w zakresie jakości handlowej koncentratu jabłkowego produkcji krajowej oraz sprowadzane go z państw trzecich. Kontrolę przeprowadzono w 42 podmiotach.

Kontrolą objęto:

- w zakresie parametrów fizykochemicznych – 70 partii koncentratu jabłkowego, o łącznej ilości 2.524,6 t i 13.697,0 hl, w tym:
- 70 partii koncentratu jabłkowego produkcji krajowej, o łącznej ilości 2.346,2 t i 13.697,0 hl,
- 18 partii koncentratu jabłkowego pochodzącego z importu (Chin i Turcji), o łącznej ilości 178,4 t.

W wyniku kontroli ustalono:

- wymagań w zakresie parametrów fizykochemicznych nie spełniało 9,0% skontrolowanych partii, o łącznej wielkości 185,0 t i 910,0 hl; nieprawidłowości dotyczyły głównie: zawyżonej kwasowości ogólnej w przeliczeniu na kwas cytrynowy bezwodny, zaniżonej kwasowości ogólnej jako kwas jabłkowy, zawyżonej zawartości kwasu D,L-mlekowego i zaniżonej zawartości patuliny,
- obowiązku zgłoszenia działalności do właściwego miejscowo wojewódzkiego inspektora JHARS nie dopełniło 5,0% ogółu skontrolowanych podmiotów.

Zastosowane sankcje:

- grzywną w drodze mandatu karnego ukarano 2 osoby, na łączną kwotę 600 zł.

Artykuły mleczne

Cel i zakres kontroli:

W IV kwartale 2008 r. wojewódzkie inspektoraty JHARS w: Bydgoszczy, Kielcach, Łodzi i Warszawie przeprowadziły kontrolę doraźną w zakresie jakości handlowej artykułów mlecznych (mleko pasteryzowane i UHT, tłuszcze mleczne do smarowania, sery podpuszczkowe dojrzewające i topione), z uwzględnieniem znakowania opakowań tych wyrobów. Kontrolę mleka przeprowadzono w 9 zakładach produkcyjnych.

Kontrolą objęto:

- w zakresie cech organoleptycznych i parametrów fizykochemicznych:
- 10 partii mleka spożywczego, o łącznej objętości 2.100,0 hl,
- 8 partii masła, o łącznej masie 18,0 t,
- 6 partii tłuszczu mlecznego do smarowania, o łącznej masie 3,0 t, w tym: 3 partie tłuszczu mlecznego do smarowania o zawartości tłuszczu 62-80%, o łącznej masie 0,9 t, 3 partie pozostałych tłuszczów mlecznych do smarowania, o łącznej masie 2,0 t,
- 12 partii serów podpuszczkowych dojrzewających, o łącznej masie 6,0 t,
- 2 partie serów topionych, o łącznej masie 1,6 t,
- w zakresie znakowania:
- 8 partii mleka pasteryzowanego, o łącznej objętości 190,0 hl,
- 2 partie mleka UHT, o łącznej objętości 1.910,0 hl,
- 8 partii masła, o łącznej masie 18,0 t,
- 6 partii tłuszczu mlecznego do smarowania, o łącznej masie 3,0 t, w tym: 4 partie tłuszczu mlecznego do smarowania o zawartości tłuszczu 62-80%.

SYNTETYCZNE WYNIKI KONTROLI

- o łącznej masie 1,0 t, 2 partie pozostałych tłuszczów mlecznych do smarowania, o łącznej masie 2,0 t,
- 12 partii serów podpuszczkowych dojrzewających, o łącznej masie 6,0 t,
- 2 próbki serów topionych, o łącznej masie 1,6 t.

W wyniku kontroli ustalono:

- wymagań w zakresie parametrów fizykochemicznych nie spełniło 33,3% partii tłuszczów do smarowania; nieprawidłowości dotyczyły: zawyżonej zawartości tłuszczu o 0,4% w stosunku do deklaracji producenta oraz zawyżonej zawartości wody o 0,5% w stosunku do deklaracji producenta,
- wymagań w zakresie znakowania nie spełniło 36,8% partii artykułów mlecznych, w tym:
- 4 partie serów podpuszczkowych dojrzewających, o łącznej masie 2,0 t,
- 3 partie mleka pasteryzowanego, o łącznej objętości 100,0 hl,
- 3 partie masła, o łącznej masie 12,0 t,
- 3 partie tłuszczów mlecznych do smarowania, o łącznej masie 3,0 t,
- 1 partia serów topionych, o masie 1,0 t;

nieprawidłowości dotyczyły głównie podawania niepełnej nazwy producenta, nieczytelnego numeru partii produkcyjnej, nieczytelnej daty minimalnej trwałości lub terminu przydatności do spożycia, nieprawidłowego ustalenia daty minimalnej trwałości lub terminu przydatności do spożycia, braku informacji o procentowej zawartości składników charakterystycznych (smakowych) w serach topionych.

Zastosowane sankcje:

- grzywną w drodze mandatu karnego ukarano 4 osoby, na kwotę łączną 1.300 zł.

Wnioski z kontroli:

- stwierdzono występowanie znacznych nieprawidłowości w zakresie znakowania artykułów mlecznych (tj. 36,8%),
- nieprawidłowości w zakresie parametrów fizykochemicznych nie wskazywały na celowe fałszowanie produktów, lecz na błędy w procesie technologicznym,
- nie stwierdzono zafalszowania tłuszczów mlecznych tłuszczami obcymi oraz mleka wodą.

Syntetyczne wyniki kontroli doraźnych przeprowadzonych z inicjatywy wojewódzkich inspektorów IJHARS w 2008 roku

Mięso czerwone i jego przetwory

Cel i zakres kontroli:

W ramach kontroli doraźnej 12 wojewódzkich inspektoratów JHARS (oprócz Lublina, Olsztyna, Opola, Warszawy) sprawdziło jakość handlową mięsa czerwonego i jego przetworów, z uwzględnieniem ich znakowania. Kontrolę przeprowadzono w 48 podmiotach.

W wyniku kontroli ustalono:

- wymagań w zakresie jakości handlowej nie spełniały wyroby w 22 podmiotach (tj. ok. 45,8% skontrolowanych); najczęściej kwestionowano niezgodną z deklaracją producenta zawartość tłuszczu, białka, soli oraz wody,
- wymagań w zakresie znakowania nie spełniały wyroby w 21 podmiotach (tj. ok. 43,7% skontrolowanych); najczęściej kwestionowano: brak procentowej zawartości mięsa w wyrobie, niezgodność rodzaju wyrobu z deklaracją producenta oraz brak numeru partii produkcyjnej.

Zastosowane sankcje:

- wydano 59 decyzji administracyjnych,
- grzywną w drodze mandatu karnego ukarano 46 osób, na łączną kwotę 12.100 zł.

Ziarno zbóż i jego przetwory

Cel i zakres kontroli:

W ramach kontroli doraźnej 13 wojewódzkich inspektoratów JHARS (oprócz Białegostoku, Łodzi, Opola) sprawdziło jakość handlową ziarna zbóż i przetworów zbożowych, z uwzględnieniem znakowania wyrobów. Kontrolę przeprowadzono w 33 podmiotach gospodarczych.

W wyniku kontroli ustalono:

- wymagań w zakresie jakości handlowej nie spełniały wyroby w 15 podmiotach (tj. ok. 45,4% skontrolowanych); najczęściej kwestionowano: zawyżoną wilgotność, zaniżoną zawartość popiołu,
- wymagań w zakresie znakowania nie spełniały wyroby w 5 podmiotach (tj. ok. 15,1% skontrolowanych); najczęściej kwestionowano: brak danych identyfikujących producenta oraz brak oznaczenia partii produkcyjnej.

Zastosowane sankcje:

- wydano 22 decyzje administracyjne,
- grzywną w drodze mandatu karnego ukarano 21 osób, na łączną kwotę 5.850 zł.

Pieczywo

Cel i zakres kontroli:

W ramach kontroli doraźnej 9 wojewódzkich inspektoratów JHARS (oprócz Białegostoku, Lublina, Łodzi, Olsztyna, Opola, Poznania, Warszawy) sprawdziło jakość handlową pieczywa, z uwzględnieniem znakowania wyrobów. Kontrolę przeprowadzono w 51 piekarniach.

W wyniku kontroli ustalono:

- wymagań w zakresie jakości handlowej nie spełniało pieczywo w 8 piekarniach (tj. ok. 15,7% skontrolowanych); najczęściej kwestionowano: zawyżoną wilgotność, zaniżoną zawartość popiołu,

- wymagań w zakresie znakowania nie spełniało pieczywo w 32 piekarniach (tj. ok. 62,7% skontrolowanych); najczęściej kwestionowano: brak informacji o substancjach dodatkowych i substancjach alergennych, brak rodzaju pieczywa, brak danych producenta.

Zastosowane sankcje:

- wydano 37 decyzji administracyjnych,
- grzywną w drodze mandatu karnego ukarano 42 osoby, na łączną kwotę 9.250 zł.

Mleko i jego przetwory

Cel i zakres kontroli:

W ramach kontroli doraźnej 12 wojewódzkich inspektoratów JHARS (oprócz Łodzi, Opola, Rzeszowa, Zielonej Góry) sprawdziło jakość handlową mleka i jego przetworów, z uwzględnieniem znakowania wyrobów. Kontrolę przeprowadzono w 46 podmiotach.

W wyniku kontroli ustalono:

- wymagań w zakresie jakości handlowej nie spełniały wyroby w 29 podmiotach (tj. ok. 63,0% skontrolowanych); najczęściej kwestionowano: zawyżoną zawartość wody, zaniżoną zawartość tłuszczu oraz obecność tłuszczów obcych,
- wymagań w zakresie znakowania nie spełniały wyroby w 9 podmiotach (tj. ok. 19,5% skontrolowanych); najczęściej kwestionowano: brak informacji o procentowej zawartości tłuszczu, brak danych identyfikujących producenta, nieprawidłowo podany termin przydatności do spożycia.

Zastosowane sankcje:

- wydano 37 decyzji administracyjnych,
- grzywną w drodze mandatu karnego ukarano 31 osób, na łączną kwotę 12.459 zł.

Mięso drobiowe i jego przetwory

Cel i zakres kontroli:

W ramach kontroli doraźnej 2 wojewódzkie inspektoraty JHARS (w Białymstoku i Katowicach) sprawdziły jakość handlową mięsa drobiowego i jego przetworów, z uwzględnieniem znakowania wyrobów. Kontrolę przeprowadzono w 6 podmiotach.

W wyniku kontroli ustalono:

- jakość handlowa mięsa drobiowego i jego przetworów była zgodna z wymaganiami lub deklaracją producenta,
- wymagań w zakresie znakowania nie spełniały wyroby w 1 podmiocie (tj. ok. 16,6% skontrolowanych), zakwestionowano nieprawidłowo podany termin przydatności do spożycia, brak informacji o stanie termicznym mięsa, brak danych identyfikujących producenta.

Zastosowane sankcje:

- grzywną w drodze mandatu karnego ukarano 1 osobę, na łączną kwotę 500 zł.

Ryby i ich przetwory

Cel i zakres kontroli:

W ramach kontroli doraźnej 12 wojewódzkich inspektoratów JHARS (oprócz Łodzi, Opola, Poznania i Zielonej Góry) sprawdziło jakość handlową ryb i ich przetworów z uwzględnieniem znakowania wyrobów. Kontrolę przeprowadzono w 44 podmiotach.

W wyniku kontroli ustalono:

- wymagań w zakresie jakości handlowej nie spełniały wyroby w 11 podmiotach (tj. 25,0% skontrolowanych); najczęściej kwestionowano zawyżoną zawartość wody w rybach mrożonych,
- wymagań w zakresie znakowania nie spełniały wyroby w 14 podmiotach (tj. ok. 31,8% skontrolowanych); najczęściej kwestionowano brak oznakowania w języku polskim, brak podania gatunku ryb w przetworach.

Zastosowane sankcje:

- wydano 32 decyzje administracyjne,
- grzywną w drodze mandatu karnego ukarano 19 osób, na łączną kwotę 5.200 zł.

Świeże owoce i warzywa

Cel i zakres kontroli:

W ramach kontroli doraźnej 7 wojewódzkich inspektoratów JHARS (oprócz Białegostoku, Gdańska, Lublina, Łodzi, Kielc, Krakowa, Opola, Rzeszowa, Wrocławia) sprawdziło jakość handlową świeżych owoców i warzyw w zakresie znakowania. Kontrolę przeprowadzono w 32 podmiotach.

W wyniku kontroli ustalono:

- wymagań w zakresie znakowania nie spełniały świeże owoce i warzywa w 30 podmiotach (tj. ok. 93,7% skontrolowanych); najczęściej kwestionowano: brak klasy jakości, brak kraju pochodzenia, zupełny brak oznakowania.

Zastosowane sankcje:

- wydano 5 decyzji administracyjnych,
- grzywną w drodze mandatu karnego ukarano 33 osoby, na łączną kwotę 9.550 zł.

Przetwory owocowo-warzywne

Cel i zakres kontroli:

W ramach kontroli doraźnej 7 wojewódzkich inspektoratów JHARS (oprócz Białegostoku, Lublina, Łodzi, Krakowa, Olsztyna, Opola, Poznania, Szczecina, Zielonej Góry) sprawdziło jakość handlową przetworów owocowo-warzywnych, z uwzględnieniem ich znakowania. Kontrolę przeprowadzono w 31 podmiotach.

W wyniku kontroli ustalono:

- wymagań w zakresie jakości handlowej nie spełniały przetwory owocowo-warzywne w 10 podmiotach (tj. 32,2% skontrolowanych); najczęściej kwestionowano nieprawidłowo podaną masę netto i masę odciekniętych warzyw, nieprawidłową kwasowość ogólną,
- wymagań w zakresie znakowania nie spełniały przetwory owocowo-warzywne w 10 podmiotach (tj. ok. 32,2% skontrolowanych); najczęściej kwestionowano brak podania formy prawnej producenta, brak pełnej nazwy wyrobu oraz brak składu składnika złożonego.

Zastosowane sankcje:

- wydano 10 decyzji administracyjnych,
- grzywną w drodze mandatu karnego ukarano 21 osób, na łączną kwotę 5.100 zł.

Wyroby cukiernicze

Cel i zakres kontroli:

W ramach kontroli doraźnej 6 wojewódzkich inspektoratów JHARS (w Bydgoszczy, Gdańsku, Katowicach, Krakowie, Opolu, Szczecinie) sprawdziło jakość handlową wyrobów cukierniczych, z uwzględnieniem ich znakowania. Kontrolę przeprowadzono w 19 zakładach cukierniczych.

W wyniku kontroli ustalono:

- wymagań w zakresie jakości handlowej nie spełniały wyroby cukiernicze w 7 podmiotach (tj. 36,8% skontrolowanych); najczęściej kwestionowano: zawyżoną zawartość cukru i tłuszczu roślinnego,
- wymagań w zakresie znakowania nie spełniały wyroby cukiernicze w 5 podmiotach (tj. 25,3% skontrolowanych); najczęściej kwestionowano: brak informacji o zawartości tłuszczu kakaowego, nieprawidłowe oznaczenie daty minimalnej trwałości, określenie „w polewie czekoladowej” zamiast „w polewie o smaku czekoladowym”.

Zastosowane sankcje:

- wydano 22 decyzje administracyjne,
- grzywną w drodze mandatu karnego ukarano 13 osób, na łączną kwotę 4.600 zł.

Wyroby garmażeryjne

Cel i zakres kontroli:

W ramach kontroli doraźnej 10 wojewódzkich inspektoratów JHARS (oprócz Białegostoku, Bydgoszczy, Gdańska, Lublina, Opola, Warszawy) sprawdziły jakość handlową wyrobów garmażeryjnych, z uwzględnieniem ich znakowania. Kontrolę przeprowadzono w 40 podmiotach.

W wyniku kontroli ustalono:

- wymagań w zakresie jakości handlowej nie spełniały wyroby garmażeryjne w 16 podmiotach (tj. ok. 40,0% skontrolowanych); najczęściej kwestionowano: niezgodną z deklaracją producenta zawartość farszu, tłuszczu, soli oraz mięsa w wyrobie gotowym,

- wymagań w zakresie znakowania nie spełniały wyroby garmazeryjne w 18 podmiotach (tj. ok. 45,0% skontrolowanych); najczęściej kwestionowano: brak informacji o składnikach alergennych i substancjach dodatkowych.

Zastosowane sankcje:

- wydano 37 decyzji administracyjnych,
- grzywną w drodze mandatu karnego ukarano 29 osób, na łączną kwotę 5.850 zł.

Wprowadzanie nawozu do obrotu (mineralny i sztuczny)

Cel i zakres kontroli:

W ramach kontroli doraźnej 10 wojewódzkich inspektoratów JHARS (oprócz Białegostoku, Lublina, Katowic, Opola, Olsztyna, Rzeszowa,) sprawdziło prawidłowość wprowadzania nawozu do obrotu, z uwzględnieniem ich znakowania. Kontrolę przeprowadzono w 31 podmiotach.

W wyniku kontroli ustalono:

- wymagań w zakresie znakowania nie spełniały nawozy w 7 podmiotach (tj. ok. 22,6% skontrolowanych); najczęściej kwestionowano: brak numeru zezwolenia Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, brak pozwolenia na dopuszczenie do obrotu handlowego.

Zastosowane sankcje:

- wydano 5 decyzji administracyjnych,
- grzywną w drodze mandatu karnego ukarano 1 osobę, na łączną kwotę 200 zł.

Kontrola innych artykułów rolno-spożywczych

Cel i zakres kontroli:

W ramach kontroli doraźnej wojewódzkie inspektoraty JHARS sprawdziły jakość handlową artykułów rolno-spożywczych (w tym: jaj, napojów bezalkoholowych, ziół i przypraw, kawy i herbaty, wyrobów winiarskich, nasion roślin oleistych i strączkowych, tłuszczów roślinnych, wyrobów spirytusowych, ziemniaków i ich przetworów, koncentratów spożywczych, miodu, bakalii, dodatków spożywczych, owoców i warzyw mrożonych), z uwzględnieniem ich znakowania. Kontrolę przeprowadzono w 77 podmiotach.

W wyniku kontroli ustalono:

- wymagań w zakresie jakości handlowej nie spełniały artykuły rolno-spożywcze w 9 podmiotach (tj. około 11,7% skontrolowanych); najczęściej kwestionowano: zawyżanie lub zaniżanie składników, brak klarowności wyrobu gotowego, stosowanie przeterminowanych dodatków,
- wymagań w zakresie znakowania nie spełniały artykuły rolno-spożywcze w 9 podmiotach (tj. około 11,7% skontrolowanych); najczęściej kwestionowano: podawanie tolerancji wagowej, stosowanie nieprawidłowej czcionki określającej masę brutto, brak numeru partii, nie podanie wszystkich składników użytych do produkcji wyrobu, brak informacji o sposobie produkcji, o sposobie pakowania, o warunkach przechowywania oraz pełnych danych identyfikujących producenta, używanie nazwy wprowadzającej klienta w błąd co do składu wyrobu,
- brak badań przechowalniczych, uprawniających do stosowania terminu przydatności do spożycia.

Zastosowane sankcje:

- wydano 25 decyzji administracyjnych,
- grzywną w drodze mandatu karnego ukarano 26 osób, na łączną kwotę 6.100 zł.

Wojewódzkie Inspektoraty Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych

Wojewódzki Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych w Białymstoku

ul. Młynowa 21, 15-404 Białystok
tel. (085) 747-97-40
tel./fax (085) 747-97-49
e-mail: wibialystok@ijhars.gov.pl

Wojewódzki Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych w Bydgoszczy

ul. Hetmańska 28, 85-039 Bydgoszcz
tel. (052) 322-87-10
fax (052) 322-47-26
e-mail: wibydgoszcz@ijhars.gov.pl

Wojewódzki Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych w Gdańsku

ul. Polska 15, 81-969 Gdynia
tel. (058) 660-55-30
fax (058) 660-55-55
e-mail: wigdansk@ijhars.gov.pl

Wojewódzki Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych w Katowicach

ul. Jana III Sobieskiego 10, 40-082 Katowice
tel. (032) 351-11-61
fax (032) 351-11-63
e-mail: wikatowice@ijhars.gov.pl

Wojewódzki Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych w Kielcach

ul. Zagnańska 91, 25-558 Kielce
tel. (041) 362-69-(64-65)
fax (041) 362-69-65, 362-64-10
e-mail: wikielce@ijhars.gov.pl

Wojewódzki Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych w Krakowie

ul. św. Sebastiana 9, 30-556 Kraków
tel. (012) 623-30-50
fax (012) 623-30-55
e-mail: wikrakow@ijhars.gov.pl

Wojewódzki Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych w Lublinie

ul. Nowy Świat 3, 20-418 Lublin
tel. (081) 532-06-15
fax (081) 532-23-59
e-mail: wilublin@ijhars.gov.pl

Wojewódzki Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych w Łodzi

ul. Północna 27/29, 91-420 Łódź
tel./fax (042) 636-62-40
e-mail: wilodz@ijhars.gov.pl

Wojewódzki Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych w Olsztynie

ul. Szarych Szeregów 7, 10-079 Olsztyn
tel. (089) 535-90-48, 527-44-64
fax (089) 521-33-25
e-mail: wiolsztyn@ijhar-s.gov.pl

Wojewódzki Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych w Opolu

ul. Wrocławska 170, 45-835 Opole
tel./fax (077) 454-31-18
e-mail: wiopole@ijhars.gov.pl

Wojewódzki Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych w Poznaniu

ul. Ratajczaka 31, 61-816 Poznań
tel. (061) 851-03-45
fax (061) 851-03-46
e-mail: wipoznan@ijhars.gov.pl

Wojewódzki Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych w Rzeszowie

ul. Lubelska 46, 35-233 Rzeszów
tel./fax (017) 853-34-38, 852-20-51
e-mail: wirzeszow@ijhars.gov.pl

Wojewódzki Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych w Szczecinie

ul. Wały Chrobrego 4, 70-502 Szczecin
tel. (091) 434-56-66, 430-32-72
fax (091) 434-56-66
e-mail: wiszczecin@ijhars.gov.pl

Wojewódzki Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych w Warszawie

ul. Marszałkowska 115, 00-102 Warszawa
tel. (022) 654-01-80
fax (022) 654-01-81
e-mail: wiwarszawa@ijhars.gov.pl

Wojewódzki Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych we Wrocławiu

ul. Ofiar Oświęcimskich 12, 50-069 Wrocław
tel. (071) 346-08-84
fax (071) 343-75-28
e-mail: wiwroclaw@ijhars.gov.pl

Wojewódzki Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych w Zielonej Górze

ul. Boh. Westerplatte 11, 65-034 Zielona Góra
tel./fax (068) 325-30-62
e-mail: wzielonagora@ijhars.gov.pl

Laboratoria Specjalistyczne Głównego Inspektoratu Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych

Centralne Laboratorium w Poznaniu

60-791 Poznań, ul. Reymonta 11/13
tel. (061) 867-90-34
fax (061) 867-90-19
e-mail: labpoznan@ijhar-s.gov.pl

Laboratorium Specjalistyczne w Szczecinie

70-502 Szczecin, ul. Wały Chrobrego 4
tel. (091) 430-33-24, 434-44-56
fax (091) 430-33-24
e-mail: labszczecin@ijhar-s.gov.pl

Laboratorium Specjalistyczne w Białymstoku

15-950 Białystok, ul. Ogrodowa 10
tel. (085) 653-78-50
fax (085) 653-78-60
e-mail: labbialystok@ijhar-s.gov.pl

Laboratorium Specjalistyczne w Warszawie

05-075 Warszawa, ul. Żółkiewskiego 17
tel. (022) 773-94-44
fax (022) 773-54-18
e-mail: labwarszawa@ijhar-s.gov.pl

Laboratorium Specjalistyczne w Gdyni

81-378 Gdynia, Al. Marszałka Piłsudskiego 8/12
tel. (058) 660-75-20, 660-71-18
fax (058) 661-68-14
e-mail: labgdynia@ijhar-s.gov.pl

Laboratorium Specjalistyczne w Bydgoszczy

85-039 Bydgoszcz, ul. Hetmańska 28
tel./fax (052) 322-99-27
e-mail: labbydgoszcz@ijhar-s.gov.pl

Laboratorium Specjalistyczne w Kielcach

25-559 Kielce, ul. Zagnańska 91
tel. (041) 362-69-65
fax (041) 362-69-65
e-mail: labkielce@ijhar-s.gov.pl

Laboratorium Specjalistyczne w Rzeszowie

35-233 Rzeszów, ul. Lubelska 46, skr. poczt. 37
tel./fax (017) 864-22-57
e-mail: labrzeszow@ijhar-s.gov.pl

Laboratorium Specjalistyczne w Lublinie

20-418 Lublin, ul. Nowy Świat 3
tel. (081) 743-81-01, 534-21-20
fax (081) 743-81-01
e-mail: lablublin@ijhar-s.gov.pl

